

KRASP

Stanowisko KRASP

**zawierające uwagi do Projektu ustawy
o zmianie ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym oraz o
zmianie niektórych innych ustaw z 16 lipca 2013 r.***

Warszawa, 20 sierpnia 2013 r.

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banys
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

Spis treści

Wprowadzenie.....	2
I. Uwaga o charakterze fundamentalnym dotycząca treści punktu 33 (art. 46c) projektu ustawy nowelizującej narzucającego regulacje statutowe RGNiSW.....	3
II. Stanowisko w sprawie regulacji niezgodnych z konstytucyjną zasadą autonomii uczelni	4
III. Uwaga dotycząca treści punktu 60 (art. 98a) projektu ustawy nowelizującej wyłączając niektóre przychody uczelni spod rygoru ustawy o finansach publicznych.....	4
IV. Uwagi dotyczące projektowanych zmian w ustawie o finansach publicznych	4
V. Polska Komisja Akredytacyjna.....	6
VI. Uwagi KRASP dotyczące proponowanych zmian w sprawie ochrony własności intelektualnej	7
VII. Podpisywanie przez uczelnie umów ze studentami w sprawie warunków odpłatności za studia	10
VIII. Kształcenie i kwestie odpowiedzialności dyscyplinarnej w innych niż uczelnie instytucjach podlegających regulacji w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym	11
IX. Uwagi KRASP dotyczące proponowanych zmian w sprawie odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli akademickich	11
X. Uwagi KRASP dotyczące proponowanych zmian w sprawie ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki	17
XI. Uwagi przedstawione przez Konferencję Rektorów Uczelni Artystycznych działającą w ramach KRASP.....	20
XII. Pozostałe uwagi KRASP do Projektu ustawy o zmianie ustawy – <i>Prawo o szkolnictwie wyższym oraz o zmianie niektórych innych ustaw z dnia 16 lipca 2013 r. (projekt ustawy nowelizującej)</i>	22
XIII. Uwagi do brzmienia wybranych artykułów aktualnie obowiązującej ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym	51
XIV. Uwagi ogólne	52

Dodatki

- Dodatek nr 1, Uwagi do projektu ustawy z dnia 16 lipca 2013 r., w związku z postulatami KRASP, sformułowanymi w załączniku nr 1 do uchwały z dnia 28 grudnia 2012
- Dodatek nr 2, List KRUA do Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 19 sierpnia 2013 r.

Załączniki

- Załącznik nr 1, prof. Andrzej Szewc, Uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (PSW);
- Załącznik nr 2, uwagi nadesłane przez Krakowską Akademię im. Frycza Modrzewskiego.

Przewodniczący:prof. zw. dr hab.
Wiesław Banys
RektorUniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl**Biuro KRASP:**Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl**Wprowadzenie**

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich, działając na rzecz szkolnictwa wyższego, nauki i kultury zgodnie ze swym umocowaniem ustawowym, wielokrotnie wyrażała opinie i przedstawiała wnioski w sprawach zasad działania i kierunków rozwoju szkolnictwa wyższego. W swych opiniach rektorzy popierali wiele rozwiązań proponowanych przez Ministerstwo. Dążąc do doskonalenia aktów prawnych, KRASP przedstawiała także wnioski wprowadzenia zmian w przedłożonych projektach ustaw lub odstąpienia od niektórych propozycji legislacyjnych.

Jest tak również w przypadku opiniowanego projektu ustawy nowelizującej. W przedłożeniu tym można odnotować wiele propozycji godnych poparcia. Niektóre z nich można znaleźć we wcześniejszych dokumentach i opiniach KRASP. Dotyczy to np.: potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza systemem formalnym czy też wyeliminowania w regulacjach ustawy o stopniach i tytułach zbyt restrykcyjnych wymagań wobec kandydatów do stopni i tytułu profesora (np. zastąpienie „i” przez „lub” w art. 26 ust. 1 pkt 2).

Formułując tę opinię, KRASP kieruje się intencją udoskonalenia przedłożonego projektu ustawy. Z tego względu, w przedstawionym stanowisku odnosimy się jedynie do tych propozycji, które – w naszej ocenie – wymagają dalszych prac. Niektóre z regulacji powinny zostać poprawione, a inne należy usunąć.

Propozycje KRASP w tym zakresie zostały przedstawione w następujący sposób:

- sprawy o kluczowym znaczeniu są prezentowane w kolejnych osobnych punktach;
- uwagi szczegółowe są przedstawione w ramach zestawienia tabelarycznego;
- nasze stanowisko uzupełniają uwagi do obowiązującej ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, uwagi ogólne, dodatek i załączniki.

KRASP odnotowuje też z niepokojem, iż w proponowanych rozwiązaniach pojawiły się przepisy nadmiernie regulujące funkcjonowanie uczelni. Niektóre z propozycji regulacji naruszają autonomię organów przedstawicielskich ustawowo niezależnych od Ministra, co uważamy za niedopuszczalne.

Nadmierne regulacje i ingerencje ustawowe nie sprzyjają budowaniu zaufania instytucjonalnego – podstawy nowoczesnego demokratycznego społeczeństwa i państwa.

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banyś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

I. Uwaga o charakterze fundamentalnym dotycząca treści punktu 33 (art. 46c) projektu ustawy nowelizującej narzucającego regulacje statutowe RGNiSW

Należy usunąć regulację zaproponowaną w art. 46 ust. 1c i 1e projektu ustawy nowelizującej.

Uzasadnienie:

1. Zgodnie z ustawą: Rada jest wybieralnym organem przedstawicielskim nauki i szkolnictwa wyższego. (...) Rada współdziała z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego, ministrem właściwym do spraw nauki oraz z innymi organami władzy i administracji publicznej w ustalaniu polityki państwa w zakresie szkolnictwa wyższego, polityki naukowej i innowacyjnej państwa (...).
2. Zgodnie z ustawowym umocowaniem Rady jest ona organem opiniodawczym działającym na rzecz m.in. zainteresowanych ministerstw, parlamentarzystów, Narodowego Centrum Nauki i Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów. (...) Rada przedstawia ministrowi właściwemu ds. szkolnictwa wyższego propozycje dotyczące wzorcowych opisów efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów, samodzielnie współpracując w tym zakresie z uczelniami wszystkich typów i ich instytucjonalną reprezentacją. W ustawowym katalogu zadań Rady nie ma funkcji doradczych.
3. Wieloletnie, cenione przez społeczność akademicką i naukową tradycje i dorobek RGNiSW (wcześniej RGSW) oraz charakter jej umocowania ustawowego wskazują, że bez żadnej wątpliwości zasadniczym przymiotem warunkującym możliwość wypełnienia zadań jest autonomia członków Rady i jej instytucjonalna niezależność, respektowana przez wszystkie poprzednie rządy. Potwierdzeniem tej niezależności jest ustawowe prawo Rady do uchwalania własnego statutu, określającego zasady wyboru i działania jej organów.
4. Członkowie Rady, ze względu na jej przedstawicielski charakter, są wybierani przez podmioty reprezentatywne dla społeczności akademickiej i naukowej oraz instytucji badawczych i pracodawców.
5. Zamiar narzucenia Radzie rozwiązań organizacyjnych obcych jej tradycji i sprzecznych z jej publiczną rolą, jest w istocie próbą pozbawienia tożsamości i podmiotowości RGNiSW, skutkującą ograniczeniem jej zdolności operacyjnych i odbierającej Radzie możliwość efektywnej realizacji wielu istotnych jej zadań.

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banys
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

II. Stanowisko w sprawie regulacji niezgodnych z konstytucyjną zasadą autonomii uczelni

Należy ubolewać, że projektowane zmiany stanowią kontynuację realizowanej koncepcji objęcia szczegółową regulacją prawną wszelkich obszarów aktywności szkół wyższych, stawiając pod znakiem zapytania wynikającą z art. 70 ust. 5 Konstytucji RP autonomię uczelni. Istnieje obawa, że koncepcja regulowania przepisami ustawowymi wszystkiego spowoduje, że ilość i szczegółowość tych regulacji będzie nieustannie wzrastać. Przeciwnie, dostrzegalna nadmierna szczegółowość niektórych regulacji (patrz nowelizacja z 2011 r. oraz opiniowane przedłożenie wraz z aktami wykonawczymi) wymaga przemyślanej, selektywnej deregulacji.

Na przykład, w art. 56 proponuje się przywrócenie ministrowi kompetencji do nieokreślonego i nieograniczonego ingerowania w statuty szkół wyższych. W uzasadnieniu nie tłumaczy się tego zamiaru jakimkolwiek faktem nadużywania autonomii statutowej przez uczelnie. Taka zmiana nie koresponduje z zapowiedziami ministra ogłoszonymi w założeniach projektu ustawy nowelizującej – odbiera *de facto* uczelniom ich autonomię statutową bez wskazania powodów tego kroku. Ponieważ ustawa zawiera odpowiednie upoważnienia do podejmowania przez ministra działań w trybie nadzoru w przypadkach, w których senat uczelni podejmuje uchwały niezgodne z ustawami, nie należy tych kompetencji dodatkowo precyzować *explicite* odnosząc to do statutu. Ministrowi powinno wystarczyć uchylenie niezgodnego z prawem przepisu statutu, a gdy uzna się, że to za mało – powinien móc wydać co najwyżej zarządzenie zastępcze o nadaniu określonemu przepisowi treści zgodnej z ustawą, po bezskutecznym wezwaniu uczelni do usunięcia wad statutowych. Minister nie powinien także nadawać statutu KUL-owi i Akademii Papieskiej (art. 57 ust. 1a PSW).

III. Uwaga dotycząca treści punktu 60 (art. 98a) projektu ustawy nowelizującej wyłączającej niektóre przychody uczelni spod rygoru ustawy o finansach publicznych

KRASP zdecydowanie popiera regulację zawartą w art. 98a.

IV. Uwagi dotyczące projektowanych zmian w ustawie o finansach publicznych

Na stronie Rządowego Centrum Legislacji został opublikowany projekt z dnia 26.07.2013 r. ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych. Wprowadzone w tym projekcie zmiany są niekorzystne dla uczelni, przyczynią się do ograniczania autonomii uczelni w zakresie gospodarowania uzyskanymi środkami oraz dalszego uszczuplania środków pochodzących z odsetek bankowych, a w konsekwencji ich wprowadzenia wystąpi duże zamieszanie i konieczność ponoszenia dodatkowych kosztów przez uczelnie.

Najważniejsze zmiany ustawy dotyczące uczelni publicznych to:

1. zniesienie możliwości lokowania wolnych środków w bankach (art. 48 ust. 1)

Konferencja Rektorów Akademyk Szkół Polskich

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banyś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

2. wprowadzenie obowiązku lokowania wolnych środków w formie depozytu u Ministra Finansów (art. 48 ust. 2)
3. wprowadzenie obowiązku prowadzenia rachunków bankowych uczelni przez Bank Gospodarstwa Krajowego (art. 196 ust. 5 pkt 5)
4. wprowadzenie obowiązku udostępniania przez BGK Ministrowi Finansów i NIK informacji o stanach środków na poszczególnych rachunkach (art. 199a)

Ad. pkt 1

Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (j.t. Dz. U. 2013 poz. 885) określone jednostki sektora finansów publicznych, (wymienione w art. 9 pkt 2,6,8,i 10-13 ufp) do których zaliczają się również uczelnie publiczne (wymienione w art. 9 pkt 11) **mogą dokonywać** lokat wolnych środków – z wyjątkiem środków pochodzących z dotacji z budżetu – w skarbowych papierach wartościowych, w obligacjach emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, **na rachunkach bankowych w bankach mających siedzibę na terytorium RP** oraz w formie depozytu u Ministra Finansów.

Zmiana brzmienia tego art. zawęży jednostki uprawnione do dokonywania lokat wolnych środków w wymienionych formach tylko do jednostek określonych w art. 9 pkt 2 i 8 (a więc z wyłączeniem m.in. uczelni publicznych)

Ad. pkt 2

Proponowane brzmienie art. 48 ust. 2 nakłada się na określone jednostki sektora finansów publicznych (wymienione w art. 9 pkt 5,6,9,11 i 12), do których należą uczelnie publiczne, **obowiązek dokonywania** lokat wolnych środków, z wyjątkiem środków pochodzących z dotacji z budżetu, **w formie depozytu u Ministra Finansów.**

Konsekwencją wprowadzenia tego zapisu jest poddanie wolnych środków uczelni, które nie są wydatkowane w określonym dniu rygorom wydatkowania określonym przez Ministra Finansów (m. in. składanie dyspozycji utworzenia depozytu nie później niż na dwa dni robocze przed wskazanym w tej dyspozycji dniem utworzenia depozytu, również uruchomienie środków z depozytu Ministra Finansów wymaga określonej czasowo procedury). Może to spowodować problemy z bieżącym finansowaniem kosztów pokrywanych ze środków własnych uczelni (dotyczących działalności badawczej, studiów podyplomowych, studiów niestacjonarnych)

Ad. pkt 3

Projektowane brzmienie art. 196 ust. 5 pkt 5 wprowadza **obowiązek prowadzenia obsługi bankowej rachunków** niektórych jednostek sektora finansów publicznych (wymienionych w art. 9 pkt 5-7, 9-12 i 14), a więc również uczelni publicznych, **przez Bank Gospodarstwa Krajowego.**

Konsekwencją wprowadzenia tego obowiązku będzie konieczność wypowiedzenia umów z bankami obecnie prowadzącymi obsługę bankową uczelni, konieczność dokonania zmian w systemach finansowo-księgowych, zmian w oprogramowaniu dotyczącym automatycznego tworzenia przelewów, pobierania wyciągów, tworzenia zbiorów księgowych, utworzenia nowych kont bankowych w ewidencji (a przykładowo Politechnika Łódzka obecnie posiada około 200 rachunków bankowych), powiadomienia kontrahentów, aneksowania umów w zakresie zmiany rachunku bankowego.

To wszystko będzie się wiązało z dodatkowymi kosztami, które będą musiały sfinansować uczelnie, a które nie przyniosą uczelni żadnych korzyści.

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banys
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

Należy również wskazać dodatkowe problemy jakie mogą wystąpić w uczelniach w związku z wprowadzeniem zmian ujętych w projekcie ustawy.

1. Rachunki bankowe pracowników uczelni prowadzone są w zdecydowanej większości w bankach, które prowadzą obsługę bankową uczelni, co ułatwia i przyspiesza rozliczenia uczelni z pracownikami.
2. Wiele uczelni powierzyło bankom prowadzącym obsługę ich rachunków również obsługę kasową rozliczeń z pracownikami, likwidując tym samym własne punkty kasowe, a banki utworzyły swoje filie lub punkty w pomieszczeniach uczelni, co zapewne nie będzie możliwe w BGK ze względu na niewielką ilość oddziałów BGK i odległość od miejsca położenia uczelni.
3. Wieloletnie kontakty z bankami prowadzącymi obsługę bankową stawiają uczelnie w korzystnej sytuacji negocjacyjnej w zakresie oprocentowania rachunków i wielkości prowizji.
4. Uczelnie posiadają udzielone przez banki gwarancje bankowe na zabezpieczenie istotnych płatności wymagane przez instytucje finansujące czy też kontrahentów. Często zabezpieczeniem takiej gwarancji udzielonej przez bank są środki pieniężne zgromadzone na rachunku bankowym, bez konieczności ich odrębnego blokowania. Wymówienie takich gwarancji wiązałoby się z koniecznością dokonania blokady środków, a tym samym pogorszyłoby sytuacje płatniczą uczelni.

Ad. pkt 4

Informacja do Ministra Finansów o stanie środków pieniężnych na rachunkach bankowych uczelni może spowodować zatrzymanie bieżącego finansowania, podczas gdy nawet duże środki na rachunkach, to środki o ograniczonej możliwości dysponowania, przeznaczone na finansowanie tylko określonych projektów lub zadań inwestycyjnych.

Reasumując: proponowane zmiany są niekorzystne dla uczelni i KRASP wnosi o pozostawienie w art. 48 ust. 1 również jednostek sektora finansów publicznych wymienionych w art. 9 pkt 11, natomiast w art. 196 ust. 5 pkt 5 o wyłączenie jednostek sektora finansów publicznych wymienione w art. 9 pkt 11. (czyli uczelni).

Postuluje się także zrównanie w prawach uczelni i instytutów badawczych w odniesieniu do możliwości uzyskiwania dotacji na inwestycje do wartości 100% kosztów, zamiast proponowanego w art. 128 ust. 2 nowelizacji ustawy o finansach publicznych, ograniczenia kwoty dotacji ze środków publicznych do 80% (patrz art. 18 ust. 9 ustawy o instytutach badawczych).

V. Polska Komisja Akredytacyjna

Status prawny i działalność PKA, po wejściu w życie nowelizacji z 18 marca 2011 r., spotyka się z dość powszechną krytyką czołowych uniwersytetów, uczelni niepublicznych oraz takich organizacji, jak: KRASP, KRUP i RGNiSW. Stanowisko w tej sprawie prorektorów 9 uniwersytetów zostało ujęte w raporcie, opracowanym na życzenie Pani Minister Nałęcz, przedstawionym w Jej obecności na posiedzeniu KRUP w Białymstoku i przyjętym 22 maja 2013 r. jako uchwała KRUP. W tym dokumencie odniesiono się m. in. do art. 52 ust. 3 PSW oraz do kwestii bardziej ogólnej natury, pozycji ustrojowej Komisji.

Konferencja Rektorów Akademyk Szkół Polskich

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Baniś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

W tej pierwszej sprawie stwierdzano: „Niezadowolonej z uchwały PKA uczelni pozostaje droga wskazana w art. 52 ust. 2 ustawy. Nie jest to jednak klasyczna procedura odwoławcza, gdyż wniosek w tej sprawie rozpatrują gremia, które przygotowywały i podejmowały kwestionowaną uchwałę (zespół oceniający i prezydium PKA, art. 52 ust. 3). Z uwagi na to, że uchwały PKA mogą mieć zasadnicze znaczenie dla funkcjonowania uczelni, a także dla jej finansów (w przypadku oceny wyróżniającej), brak procedury odwoławczej jest istotnym mankamentem prawnego uregulowania działalności PKA, **mogącym rodzić zastrzeżenia, co do jej zgodności z konstytucją**. Pozostaje to również w sprzeczności z ESG, które w standardzie i wytycznych 3.7 wymagają, by decyzje agencji akredytacyjnej podlegały procedurze odwoławczej (czyli weryfikacji przez organ nie uczestniczący w wydaniu kwestionowanego rozstrzygnięcia)”. **Należy podkreślić**, iż identyczną wykładnię art. 52 ust. 3 przyjął Trybunał Konstytucyjny w orzeczeniu z 25 lipca 2013 r. (SK 61/12) stwierdzając, iż: „art. 52 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym **jest niezgodny** z art. 78 konstytucji. Przepis ten traci moc obowiązującą z upływem **osiemnastu miesięcy** od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw”. W projekcie nowelizacji ustawy przewiduje się naprawienie tego błędu, ale proponowane rozwiązania nadal budzą wątpliwości (zob. uwagi w części tabelarycznej).

W tej drugiej sprawie, ustrojowej, należy podkreślić, że wbrew wielokrotnym postulatam, formułowanym przez takie organizacje jak: KRUP, KRASP, RGNiSW, FRP, Polska Komisja Akredytacyjna nadal pozostaje organem opiniodawczym dla Ministra, a nie organem autonomicznym, ponoszącym odpowiedzialność za swoje decyzje w trybie przewidzianym przez kodeks postępowania administracyjnego. Oczekiwania środowisk akademickich wspiera cytowane powyżej stanowisko TK, gdy stwierdza: „**Dokonując nowelizacji ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym, prawodawca nie powinien ograniczać się wyłącznie do zmiany art. 52 ust. 3. Pożądanym stanem byłoby zrewidowanie dotychczasowych założeń co do pozycji ustrojowej Komisji i charakteru podejmowanych przez nią rozstrzygnięć pod kątem sytuacji prawnej szkół, wykładowców, pracowników i studentów oraz przysługujących im praw konstytucyjnych. Jakkolwiek wybór odpowiednich rozwiązań modelowych należy do ustawodawcy, to powinien on mieć na uwadze, że utrzymanie charakteru Komisji jako organu w pełni niezależnego, wymaga przyjęcia, że jej rozstrzygnięciom należałoby nadać walor publicznoprawny oraz, że rozstrzygnięcia te winny podlegać bezpośredniej kontroli sądowej, ilekroć kształtują sytuację innych podmiotów**”. W konkluzji należy stwierdzić, że reforma ustrojowa PKA jest wręcz konieczna (zmiana art. 49).

Należy ponadto zaznaczyć, że nie tylko uczelnie, ale również inne jednostki naukowe (PAN i inne), prowadzące kształcenie (studia doktoranckie), powinny podlegać akredytacji na równych zasadach.

VI. Uwagi KRASP dotyczące proponowanych zmian w sprawie ochrony własności intelektualnej

KRASP przywiązuje szczególną wagę do wprowadzenia mechanizmu regulacyjnego, motywującego do tworzenia innowacji przyspieszających wzrost

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banyś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

gospodarczy i zwiększających zdolność do rozwiązywania kluczowych problemów cywilizacyjnych.

Można to osiągnąć na dwa sposoby: poprzez regulacje sprzyjające: a/autonomii uczelni w sferze gospodarowania oraz b/ motywujące bezpośrednio naukowców.

Projekt nowelizacji zawiera radykalne propozycje rozwiązań regulacyjnych zmierzających do umożliwienia partycypacji twórców innowacji w korzyściach, jakie one przynoszą. Choć kierunkowo propozycje te są zbieżne ze stanowiskiem KRASP, to jednak projekt noweli budzi zasadnicze zastrzeżenia.

Zaproponowane w projekcie nowelizacji tzw. uwłaszczenie twórców oznacza uzyskanie przez nich praw własności intelektualnej do dóbr intelektualnych powstałych w wyniku wykonywania obowiązków ze stosunku pracy w uczelni lub innej placówce naukowej. Rozwiązanie to ma zachęcić twórców, liczących na zyski z komercjalizacji, do współpracy z przedsiębiorcami. Warto zauważyć, iż obecnie w przypadku większości szkół wyższych prowadzących prace B+R, partycypację twórców w zyskach z komercjalizacji własności intelektualnej zapewniają uczelniane regulaminy zarządzania własnością intelektualną na poziomie 50-60% zysku. Oznacza to, że twórca własności intelektualnej (pracownik uczelni) otrzymuje 50-60% korzyści, natomiast właściciel własności intelektualnej (uczelnia) otrzymuje pozostałe 40-50% korzyści. Należy pamiętać, iż przy takim podziale zysku w obecnej sytuacji koszty komercjalizacji rozwiązań powstających w uczelniach ponoszą szkoły wyższe.

Możliwość uzyskiwania korzyści majątkowych z komercjalizacji wynalazków czy innych wartości niematerialnych, nierozłącznie związana jest z koniecznością ich ochrony. Wybór właściwego środka ochrony (prawo własności przemysłowej, prawo autorskie, *know how*, *etc.*) dla danego dobra intelektualnego, zakresu terytorialnego ochrony, procedury zgłoszeniowej, wymaga profesjonalnej wiedzy i dużego doświadczenia. Dokonanie zgłoszenia przedmiotów własności przemysłowej musi być poprzedzone przeprowadzeniem badań zdolności ochronnej oraz opracowaniem prawidłowej dokumentacji zgłoszeniowej, od czego zależy nie tylko możliwość uzyskania ochrony, ale także jej późniejsze znaczenie (powstanie silnego monopolu trudnego do obejścia). W przypadku ochrony własności przemysłowej nie można także zapominać o kosztach dokonania zgłoszenia, prowadzenia postępowania oraz utrzymania ochrony, które w przypadkach ochrony za granicą są bardzo wysokie. Do tego dodać należy jeszcze koszty obsługi specjalistów ds. własności przemysłowej (np. rzeczników patentowych), koszty tłumaczenia dokumentacji na języki obce, koszty pełnomocników prawnych w przypadku sporów dotyczących komercjalizowanych dóbr intelektualnych. Wejście zatem w posiadanie praw własności intelektualnej, w tym zwłaszcza przemysłowej, pociąga za sobą znaczne koszty organizacyjne, finansowe i administracyjne wiążące się z zarządzaniem dobrami intelektualnymi, koszty uzyskiwania i utrzymania

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banyś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

ochrony, do czego pracownicy naukowcy, naukowo-dydaktyczni i inni twórcy nie są przygotowani.

Proponowane rozwiązania zawarte w projekcie nowelizacji zakładają, że ta skomplikowana problematyka zostanie przyswojona, zrozumiana i zastosowana przez pracowników – twórców innowacji, że będą oni posiadali zdolność pokrycia bardzo wysokich kosztów początkowych procesu komercjalizacji, że wezmą na siebie ryzyko z tym związane, a jednocześnie nadal efektywnie będą wypełniać swoje pracownicze obowiązki prowadzenia dalszych prac badawczo-rozwojowych. O tym jak duże jest to wyzwanie świadczy fakt, że nie w pełni sprostają mu tworzone w tym celu wyspecjalizowane jednostki tj. uczelniane centra transferu technologii, na co wskazują wyniki ewaluacji Ministerstwa.

Choć rzeczywiście podobne do proponowanych w projekcie rozwiązania funkcjonują we Włoszech i Szwecji (tzw. przywilej profesorski), trudno jednakże zbagatelizować przykłady innych wysoko rozwiniętych państw tj. Wielka Brytania, Niemcy, czy Stany Zjednoczone, w których to uczelnie posiadając prawa własności intelektualnej doskonale radzą sobie z komercjalizacją własności intelektualnej i współpracują z przedsiębiorstwami w procesie transferu technologii (odpowiednie regulacje dostępne są np. na stronach Oxford University, Cambridge University, czy Stanford University). Nie bez znaczenia jest także zauważalna tendencja istniejąca od kilkudziesięciu lat wycofywania się kolejnych państw z rozwiązania jakim jest tzw. przywilej profesorski.

Wbrew intencjom prawodawcy istnieje więc obawa, że proponowana zmiana przerzuci całe ryzyko i koszty komercjalizacji na twórcę, któremu uczelnia będzie mogła pomagać jedynie w nieznacznym stopniu, co zniechęci twórców do podejmowania jakichkolwiek działań związanych z komercjalizacją. A równocześnie uczelnia będzie miała zagwarantowany udział w podziale dochodu z komercjalizacji przy mniejszych nakładach finansowych.

Niezrozumiałe jest ponadto, dlaczego tzw. uwłaszczenie ma dotyczyć jedynie pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych.

Należy również zwrócić uwagę na braki legislacyjne projektu nowelizacji w obszarze ochrony własności intelektualnej oraz niedostrzeżenie przez twórców projektu dotychczas obowiązujących przepisów dotyczących ochrony własności intelektualnej, w przypadku tzw. twórczości pracowniczej. Przedkładane rozwiązania nie korespondują z innymi aktami prawnymi, które np. regulują kwestię uwłaszczenia pracowników i chronią prawa twórców w tym zakresie.

Zaskakujące jest również, że projekt nowelizacji pozbawiając uczelnię praw do własności intelektualnej, pozostawia jednocześnie kosztowny mechanizm komercjalizacji i nie uchyla przepisów o centrach transferu technologii oraz o spółkach celowych, które w związku z uwłaszczeniem pracowników należałoby

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banyś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

zlikwidować. W tym kontekście trudno również określić, czego mają dotyczyć regulaminy, do przygotowania których uczelnie zostały zobowiązane na mocy nowelizacji z 2011 r., i które w wielu uczelniach powstały.

Szczegółowy opis zastrzeżeń zaprezentowano w odrębnym załączniku (Załącznik nr 1, ekspertyza prof. Andrzeja Szewca).

Reasumując należy podkreślić, że proponowana reforma zasad ochrony własności intelektualnej nie odwołuje się do konkretnej wizji. W obszarze nauki nie przyniesie ona oczekiwanych efektów – nie poprawi stopnia innowacyjności polskiej nauki ani polskiej gospodarki, nie usunie przeszkód transferu innowacji z nauki do gospodarki. Może natomiast wyrządzić poważne szkody. Jej podstawowymi wadami są: wyłączenie ochrony własności intelektualnej w obszarze nauki spod ogólnych zasad ochrony ustanowionej przez ustawę Prawo własności przemysłowej i ustawę o prawach autorskich i prawach pokrewnych oraz koncepcja tzw. uwłaszczenia twórców dóbr intelektualnych na tych dobrach. Z tego względu nie należy jej wprowadzać.

VII. Podpisywanie przez uczelnie umów ze studentami w sprawie warunków odpłatności za studia

Dotyczy art. 160a dodanego w projekcie ustawy nowelizującej.

Należy pozostawić bez zmian dotychczasowe regulacje dotyczące zawierania umów ze studentami, doktorantami i słuchaczami studiów podyplomowych.

Uzasadnienie:

- Proponowana zmiana stanowi przykład zbędnej, a nawet szkodliwej regulacji nakładającej obowiązek podpisywania umowy cywilno-prawnej z każdym zakwalifikowanym kandydatem na studia, który nie musi zostać studentem danej uczelni, przed immatrykulacją. Prawo nie powinno - i aktualnie tego nie czyni - nakładać obowiązku podpisania umowy, która większości studentów i tak nie będzie dotyczyć. Jej przedmiotem są - i jedynie mogą być - warunki odpłatności stanowiące przecież wyjątek od reguły bezpłatnych studiów stacjonarnych. Co więcej, w wielu uczelniach praktyka pokazała, że studenci nie są zainteresowani podpisywaniem umów w sprawie warunków odpłatności za studia.
- Zasady pobierania opłat za postępowanie związane z przyjęciem na studia oraz za wydanie dyplomu, świadectwa i innego dokumentu związanego z przyjęciem na studia określa minister w przepisach wykonawczych do ustawy. Nie ma więc sensu czynienie z nich obligatoryjnych składników pisemnej umowy o świadczenie nauki, o której mowa w art. 160a PSW. Szczególnie krytycznie należy ocenić ów pomysł w odniesieniu do opłaty za postępowanie rekrutacyjne.

Konferencja
Rektorów
Akademickich
Szkół
Polskich

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banys
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

Konsekwencją obligatoryjnego określenia w/w opłaty w umowie o świadczenie nauki będzie bowiem to, że uczelnie nie będą miały prawa obciążać nią osób nie przyjętych na studia (sic!) oraz tych, które pomimo przyjęcia studiów nie podejmą.

- Zapis w art. 160a ust. 3 klóci się z zasadą swobody kształtowania umów. Każdy ma prawo chcieć zmienić umowę, jeśli jest do tego uzasadniony powód i do takiej zmiany dochodzi wyłącznie za zgodą drugiej strony. Nie można przecież wykluczyć, że w ciągu 5 czy nawet 3 lat nie zajdą szczególne okoliczności, które zmuszą uczelnie do wprowadzania nowych opłat lub zmianę ich wysokości (np. wobec kryzysu finansów publicznych, zmniejszenia środków na finansowanie uczelni). Z drugiej strony taki przepis może być inaczej interpretowany niż jest jego literalna treść; np. studenci mogą go interpretować w ten sposób, że nie wolno zmienić stawek opłat. Dlatego powinien zostać dodany przepis o możliwości – w określonych okolicznościach – waloryzacji czesnego.

Uwaga końcowa:

Sprawa umów znalazła pozytywne rozwiązanie w ramach porozumienia KRASP – PSRP z dnia 27 października 2011 r., przy poszanowaniu zasad podmiotowości studentów i autonomii uczelni. Minister nie powinien zatem próbować ingerować w te relacje. Prof. B. Kudrycka jesienią 2012 r. ogłosiła publicznie swój zamiar pozostawienia spraw umów uczelniom i studentom.

Należy zatem odstąpić od zamiaru wprowadzania dalszych, ustawowych zmian w sprawie umów uczelni ze studentami.

VIII. Kształcenie i kwestie odpowiedzialności dyscyplinarnej w innych niż uczelnie instytucjach podlegających regulacji w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym

Uwaga ogólna:

Regulacje ustawowe powinny spełniać zasady jednolitości wymagań i podporządkowania tym samym normom prawnym związanym z wymogami akredytacji instytucjonalnej oraz regułami odpowiedzialności dyscyplinarnej w odniesieniu do studiów doktoranckich i doktorantów, odpowiednio.

W tym kontekście zmiany wymagają przepisy ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym w artykułach 226 oraz 48a ust. 4 i 5 i innych powiązanych.

IX. Uwagi KRASP dotyczące proponowanych zmian w sprawie odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli akademickich

Potrzeba nowelizacji nie budzi zastrzeżeń. Niestety, przedłożony projekt zmian w przepisach od art. 139 do 150 ustawy wywołuje wiele kontrowersji i wymaga istotnych zmian.

Uwagi KRASP przedstawiono do wybranych przepisów ustawy nowelizującej.

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banyś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

Art. 142a

Przepis ten wprowadza wyraźne unormowanie, że w sprawach dyscyplinarnych prowadzonych przeciwko rektorom, prorektorom, przewodniczącemu uczelnianej komisji dyscyplinarnej oraz przewodniczącemu i członkom komisji dyscyplinarnej przy RGNiSW orzeka komisja dyscyplinarna powołana przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego, a postępowanie wszczyna rzecznik dyscyplinarny powołany przez ministra (ust. 1). Propozycja ta nie budzi zastrzeżeń, natomiast błędnie został sformułowany ust. 2 – w skład tej komisji minister powołuje 16 członków. Literalne brzmienie tego przepisu nakazuje powołanie 16-osobowej komisji w sprawie prowadzonej przeciwko każdemu obwinionemu i chociaż w ust. 3 mowa jest o składach komisji (trzy- i pięcioosobowych), wykładnia tego przepisu pozostawia pole do błędnej interpretacji. Poza tym skoro do ustawy wyraźnie wpisuje się powołanie kolejnej komisji (powołanej przez ministra), należałoby uzupełnić przepis art. 142, który wymienia komisje dyscyplinarne (w pierwszej instancji – uczelniane oraz w drugiej instancji – komisja przy RGNiSW), o ust. 1 pkt 3, w którym wymieniona została komisja dyscyplinarna powoływana przez ministra do prowadzenia spraw wobec podmiotów szczególnych, z jednoczesnym wskazaniem, jaka komisja pełni w tych przypadkach funkcje II instancji i jaki jest tryb powoływania członków tej komisji dyscyplinarnej ministra. Brak tych unormowań powoduje chaos terminologiczny, pozostawia sferę nieuregulowaną ustawowo, a w zaproponowanym brzmieniu jedynie wskazuje na dodatkowy organ orzekający, bez określenia trybu i zasad jego powołania. Ten tryb powoływania komisji dyscyplinarnej ministra nie został bowiem określony w art. 143, w którym określa się zasady powoływania członków komisji dyscyplinarnej uczelnianej i przy RGNiSW.

Art. 144

W sposób niejasny sformułowano ust. 1. Zgodnie z zasadami określonymi w procedurze karnej, którą stosuje się odpowiednio w postępowaniach dyscyplinarnych, w pierwszej kolejności musi nastąpić wszczęcie postępowania wyjaśniającego (z urzędu lub na polecenie) przez rzecznika dyscyplinarnego. Następnie, gdy zebrany materiał dowodowy daje podstawę do sporządzenia wniosku o ukaranie, wniosek ten kieruje się do komisji dyscyplinarnej i ta wyznacza i prowadzi rozprawę. Faktyczne wszczęcie postępowania następuje na etapie postępowania wyjaśniającego prowadzonego przez rzecznika (odpowiadającego w postępowaniu powszechnym prokuratorowi). Należy mieć na względzie, że przepisy ustawy o szkolnictwie wyższym są kierowane do całego środowiska akademickiego, muszą być zatem jasno sformułowane, by osoby bez wiedzy prawniczej, a w szczególności bez szczegółowej znajomości procedury karnej, potrafiły je prawidłowo zastosować. W zaproponowanym brzmieniu ust. 1 najpierw jest mowa o wszczęciu postępowania przed komisją, a potem o wszczęciu postępowania przez rzecznika. Sformułowanie to nie jest logiczne. Poza tym nie można wszcząć dwa razy tego samego postępowania (co wynika z przepisów kodeksu postępowania karnego). Dotychczasowa praktyka komisji dyscyplinarnej przy RGNiSW wykazuje, że komisje uczelniane mają problemy ze zrozumieniem tych przepisów. Sąd Apelacyjny w Warszawie kwestionował m.in. fakt, że postępowanie prowadzone przez rzecznika w uczelni nie było wszczynane wydanym na piśmie postanowieniem o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego, co powodowało uchylene orzeczeń, gdyż postępowanie prowadzono bezpodstawnie. Znowelizowany przepis mógłby brzmieć:

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banyś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

- 1) *Postępowanie wyjaśniające wszczynają rzecznik dyscyplinarny z urzędu lub na polecenie organu, który go powołał; postępowanie dyscyplinarne prowadzi komisja dyscyplinarna na wniosek rzecznika dyscyplinarnego.*

Krytycznie należy ocenić propozycje zawarte w ust. 2b do 2f. O ile można zgodzić się z propozycją, by skrócić czas z 6 do 3 miesięcy na wszczęcie postępowania wyjaśniającego przez rzecznika (ust. 2) i określić czas przedawnienia na 5 lat od daty popełnienia czynu, a w przypadkach gdy czyn zawiera znamiona przestępstwa okres przedawnienia liczony jest na zasadach ogólnych czyli przedawnienia dla określonego przestępstwa (ust. 2a), o tyle zaproponowane rozwiązania w ust. 2b do 2 f budzą sprzeciw. W ust. 2b nakazuje się rzecznikowi dyscyplinarnemu, który powziął wiadomość o popełnieniu czynu uzasadniającego wszczęcie postępowania wyjaśniającego (co znaczy powziął wiadomość – dotyczy to spraw wszczynanych z urzędu czy na polecenie organu, który powołał rzecznika?), niezwłoczne poinformowanie rektora o niewszczęciu postępowania (rozwiązanie słuszne) i ministra nadzorującego uczelnię oraz przekazanie ministrowi posiadanych dokumentów. Oznacza to (z literalnego brzmienia tego przepisu), że rzecznik dyscyplinarny ma osobiście (z pominięciem ewentualnej decyzji rektora) informować ministra o tym, że w jakiejś sprawie nie wszczął postępowania i niezwłocznie przekazać ministrowi dokumenty. Jest to ewidentne naruszenie zasad autonomiczności uczelni. W propozycji sformułowanej w ust. 2c brnie się w dalsze błędne rozwiązania – rektor, który nie przekaze rzecznikowi dyscyplinarnemu informacji o popełnieniu czynu uzasadniającego wszczęcie postępowania wyjaśniającego, ma obowiązek niezwłocznego zawiadomienia o tym ministra nadzorującego uczelnię i przekazania dokumentów. Oznacza to wprost, że rektor ma obowiązek sam na siebie donieść do ministra o niewykonaniu obowiązków i oddać sprawę do prowadzenia (no właśnie – komu?) – ministrowi. W proponowanych rozwiązaniach komisja dyscyplinarna ministra może prowadzić postępowanie wyłącznie wobec osób wymienionych w ustawie (art. 142a i 145 ust.6 nowelizacji), a nie wobec każdego nauczyciela akademickiego. Rzecznik dyscyplinarny ministra nie może prowadzić spraw przypisanych ustawowo rzecznikom i uczelnianej komisji dyscyplinarnej. Przepisy ust. 2d i 2e są zatem błędne i w sprzeczności z art.143 ust. 3 i 4 (niezawisłość komisji dyscyplinarnej). Trudno jest oprzeć się wrażeniu, że propozycje te zmierzają do wprowadzenia tzw. „ręcznego sterowania” przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego postępowaniami dyscyplinarnymi. Przy tak sformułowanych przepisach minister oczekuje składania przez rektorów samooskarżeń (co wykluczają ogólne normy prawa), otrzymuje także prawo ingerencji w postępowania dyscyplinarne prowadzone w autonomicznych uczelniach. Świadczy o tym zapis art. 145 ust. 3 (rzecznik jest związany poleceniem organu, który go powołał), czyli rzecznik ministra jest związany poleceniem ministra i zgodnie z art. 144 ust. 2f ma wszcząć postępowanie dyscyplinarne dotyczące pracownika każdej uczelni wyższej w Polsce. Na tym tle rodzi się pytanie o konsekwencje wobec rzecznika uczelnianego, który nie wszczął postępowania i rektora, który niezwłocznie nie poinformował ministra o swoim zaniechaniu, czy będą to czyny sankcjonowane, a jeżeli tak to w jaki sposób? Czy też jest to tzw. pusty przepis? Jeżeli intencją tych propozycji było wzmocnienie kontroli nad prawidłowością postępowań wyjaśniających prowadzonych w uczelniach, by nie doprowadzać do sytuacji bezkarności tych nauczycieli akademickich, którzy popełniają czyny uchybiające godności zawodu, a z różnych względów postępowań wobec nich się nie prowadzi, wystarczy wzmocnić prawa pokrzywdzonych (nadając im status strony

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banyś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28

00-927 Warszawa

tel.: 22 55 20 352

fax: 22 55 21 567

biuro@krasp.org.pl

w postępowaniu, którego w obecnych przepisach nie mają), z prawem do zaskarżania decyzji, w tym z prawem do zaskarżania bezczynności organu (rektora czy rzecznika dyscyplinarnego), do ustawowo wskazanego organu. Organem tym mogłaby być np. komisja dyscyplinarna przy RGNiSW – organ niezawisły i dobrze przygotowany merytorycznie do rozstrzygania tego typu spraw.

Wątpliwości budzi brzmienie ust. 3 pkt 6 – czytając tę propozycję można wywnioskować, że nauczyciel akademicki nie może przyjąć lub żądać w szczególności od studentów korzyści majątkowej lub osobistej, a zatem *a contrario* może korzyści takie przyjmować od innych osób, a chyba nie taka jest intencja ustawodawcy.

Całkowicie niezyciowy, nie uwzględniający realiów prowadzenia postępowań wyjaśniających i błędny jest ust. 4 nakazujący rzecznikowi dyscyplinarnemu w terminie 3 miesięcy od wszczęcia postępowania wyjaśniającego skierowanie do właściwej komisji dyscyplinarnej wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego lub wydanie postanowienia o umorzeniu. Ponownie należy wskazać na błędny zapis – rzecznik wszczyna postępowanie i składa wniosek do komisji o wszczęcie postępowania – czyli w jednym postępowaniu dwa razy wszczynamy postępowanie o ten sam czyn popełniony przez tę samą osobę! Termin 3 miesięcy na prowadzenie postępowania wyjaśniającego nie jest możliwy do spełnienia. W postępowaniu wyjaśniającym, prowadzonym wg reguł określonych w kodeksie postępowania karnego, prowadzi się postępowanie dowodowe – w tym przesłuchuje świadków, których trzeba prawidłowo wezwać (doręczyć wezwanie na przesłuchanie i otrzymać tzw. „zwrotkę” poświadczającą prawidłowość wezwania, co realnie trwa ok. 3 tygodnie!), oczekuje się na opinie ekspertów, niekiedy na opinie komisji ds. etyki w nauce, z zarzutami należy obwinionego zapoznać i wskazać czas na ewentualnie uzupełnienie postępowania, a także biorąc pod uwagę kalendarz akademicki (przerwy wakacji zimowych i letnich) – czas ten jest zbyt krótki. Wskazuje na to wieloletnie doświadczenie w funkcjonowaniu komisji dyscyplinarnych. Rodzą się pytania co się stanie, gdy rzecznik nie skieruje wniosku o ukaranie do komisji w terminie 3 miesięcy od wszczęcia postępowania – ponosi za to konsekwencje? Sprawa może toczyć się dalej? Czy obwiniany może żądać umorzenia - w brzmieniu tej propozycji jest bardzo ściśle określone, że rzecznik kieruje wniosek, a jeżeli nie skieruje, to po upływie 3 miesięcy może nadal skierować czy nie? Z przepisu tego nic nie wynika. Obwiniany może twierdzić, że skoro rzecznik miał obowiązek złożyć wniosek w terminie 3 miesięcy a tego nie zrobił, to po upływie tego terminu wniosku już złożyć nie może. Tak można zinterpretować tę propozycję regulacji ust. 4. Propozycja ta jest błędna i nie uwzględnia realiów prowadzonych postępowań dyscyplinarnych. Realnym jest określenie tego terminu na okres 6 miesięcy i wyraźne wskazanie, po upływie jakiego czasu od wszczęcia przez rzecznika dyscyplinarnego postępowania wyjaśniającego musi zakończyć się postępowanie dyscyplinarne przed komisją dyscyplinarną – co będzie zapobiegać nadmiernemu przedłużaniu postępowań dyscyplinarnych nawet do kilku lat.

Propozycje uregulowań zawarte w ust. 6 i 7 nie budzą zastrzeżeń.

Art. 145

Krytycznie należy ocenić zmianę ust. 1 poprzez obniżenie stopnia naukowego rzeczników dyscyplinarnych w uczelniach z doktora habilitowanego do doktora. Postępowania dyscyplinarne prowadzone przez niesamodzielnych pracowników naukowych, będących na początku karier naukowych, uzależnionych

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banyś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

merytorycznie i organizacyjnie od tzw. samodzielnych pracowników naukowych, absolutnie nie gwarantuje pełnej niezależności w podejmowaniu decyzji. Nie można wykluczyć swoistego koniunkturalizmu, braku odwagi w prowadzeniu postępowań wobec osób, od których uzależniona jest ścieżka rozwoju naukowego i zatrudnienia w uczelni, szczególnie wtedy, gdy prowadzi się sprawy o dużym ciężarze gatunkowym (nierzetelność naukowa, sprawy korupcyjne). Niezależność rzecznika wyrażona posiadanym stopniem naukowym doktora habilitowanego daje większe gwarancje niezawisłości w prowadzeniu postępowania wyjaśniającego. Poza tym warto rozważyć, czy postępowanie wobec tytułarnych profesorów i doktorów habilitowanych powinien prowadzić pracownik o niższym statusie naukowym niż obwiniany. Analogiczne uwagi dotyczą brzmienia ust. 1a – rzeczników dyscyplinarnych ministra. Należy także dookreślić tryb wyboru tych rzeczników dyscyplinarnych ministra.

Art. 145a

Należy wykreślić. Proponuje się wprowadzenie dodatkowego organu – Konwentu Rzeczników składającego się z rzeczników dyscyplinarnych ministra – nie wiadomo jak powoływanych, o bardzo szerokich uprawnieniach. Niezrozumiałe jest dlaczego nowopowstały organ, składający się z odpowiednika prokuratorów w postępowaniach powszechnych, a wybieranych przez organ administracyjny jakim jest minister i przez niego opłacany, ma formułować opinie i wnioski (do kogo, czego?) dotyczące dobrych praktyk w nauce, pracy akademickiej, na jakich zasadach ma współpracować z rzecznikami dyscyplinarnymi na uczelniach – ma być ich doradcą czy kontrolować ich pracę i wydawać polecenia, ma także inicjować projekty określające zasady dobrych praktyk (projekty czego – przepisów?). Co więcej, ustawowo organ ten ma formułować opinie dla uczelnianych komisji dyscyplinarnych – czyli przekładając to na sytuacje odpowiadające prawu powszechnemu – prokuratorzy mają formułować opinie dla sądu! Narusza to ewidentnie i rażąco zasadę niezawisłości komisji dyscyplinarnych. Ponownie nasuwa się skojarzenie z „ręcznym” sterowaniem postępowaniami dyscyplinarnymi, wpływaniu na niezawisłe komisje dyscyplinarne i nie mającym żadnego uzasadnienia merytorycznego mnożeniu organów w postępowaniu dyscyplinarnym. Jest to przepis niepotrzebny, a zaproponowane rozwiązanie jest wręcz niezgodne z zasadami kształtującymi ten obszar prawa.

Art. 146

Należałoby doprecyzować ust. 1 – czego nie zrobiono – by rozwiązać wszelkie wątpliwości co do możliwości korzystania z pomocy adwokatów w postępowaniu dyscyplinarnym. Przepis ten mógłby mieć następujące brzmienie:

„1) Obwiniony ma prawo do korzystania z pomocy wybranego przez siebie obrońcy ustanowionego spośród nauczycieli akademickich uczelni lub osób uprawnionych do obrony według przepisów o ustroju adwokatury. W przypadku gdy rzecznik dyscyplinarny wnosi o orzeczenie kary, o której mowa w art. 140 ust. 1 pkt 4, a obwiniony nie ma obrońcy z wyboru, przewodniczący składu orzekającego wyznacza obrońcę z urzędu spośród nauczycieli akademickich uczelni.”

Nie budzi zastrzeżeń brzmienie ust. 2 i 3, zaś niezrozumiałe jest pominięcie uregulowania jawności postępowania dyscyplinarnego. Dotychczasowa praktyka wskazuje na nadużycia w zakresie publikowania w mediach opisów toczących się postępowań dyscyplinarnych jeszcze przed prawomocnym ich zakończeniem, a

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banyś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

nawet dochodzi do prób uczestniczenia dziennikarzy w toczących się postępowaniach przed komisjami dyscyplinarnymi. W związku z powyższym należałoby wyraźnie uregulować te kwestie. Przepis ten mógłby mieć następujące brzmienie:

„2a) Rozprawa dyscyplinarna jest jawna tylko dla pracowników danej uczelni, osoby pokrzywdzonej, przedstawicieli Rady i właściwego ministra, osoby, na żądanie której prowadzi się postępowanie w przypadku gdy obwiniony zmarł, obrońcy z wyboru oraz, za zgodą obwinionego, dla przedstawiciela związku zawodowego, którego obwiniony jest członkiem.”

Krytyce należy poddać rozwiązania zaproponowane w ust. 3a do 3c. Ponownie próbuje się wprowadzić ingerencję ministra w postępowania dyscyplinarne. Wskazują na to zaproponowane rozwiązania, które nakazują w przypadku umorzenia postępowania o nierzetelność naukową przez uczelnianą komisję dyscyplinarną i nie wniesienia odwołania przez strony – przekazać akta i postanowienie ministrowi, a ten może przekazać sprawę podległemu sobie rzecznikowi i *de facto* polecić mu odwołanie się od postanowienia (właściwie powinno użyć się określenia: wnieść zażalenie na postanowienie o umorzeniu). Jest to nic innego jak ingerowanie w niezawisłość orzekania komisji dyscyplinarnej i nieuprawnione nadanie statusu strony w postępowaniu – ministrowi właściwemu ds. szkolnictwa. To błędne rozwiązanie wzmacnia propozycja uchylecia ust. 9, czyli pozbawienia prawa złożenia wniosku o wznowienie postępowania przez strony tego postępowania – ogranicza to w rażący sposób prawa tych osób.

Uwagi ogólne:

1. W przedstawionej propozycji zmian występuje jeszcze jedna niekonsekwencja. W art. 139 ust. 4 mowa jest o dwuinstancyjności postępowania dyscyplinarnego. Tymczasem pozostawiono ust. 4 art. 146, stanowiący o możliwości wniesienia przez strony od prawomocnego orzeczenia komisji dyscyplinarnej, o której mowa w art. 142 ust. 1 pkt 2, odwołania do Sądu Apelacyjnego w Warszawie, Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, gdzie odpowiednio stosuje się przepisy kodeksu postępowania cywilnego. Oznacza to, że wbrew treści art. 139 ust. 4 postępowanie dyscyplinarne jest 3-instancyjne. Co więcej, pozostawiono regulację, która pozwala na swoiste mieszanie procedur – w I i II instancji postępowanie prowadzi się (zgodnie z art. 150 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym) stosując odpowiednio kodeks postępowania karnego, by w III instancji stosować kodeks postępowania cywilnego. Takie uregulowanie wielokrotnie poddawane było krytyce. Jeżeli ustawodawca chce wprowadzić możliwość składania odwołań od orzeczeń w trybie szczególnym, można rozważyć wprowadzenie do art. 146 następującego brzmienia ust. 4

„4) Od prawomocnego orzeczenia komisji dyscyplinarnej, o której mowa w art. 142 ust. 1 pkt 2, stronom służy kasacja do Sądu Najwyższego. Do kasacji stosuje się przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. nr 89 poz. 555 z późn. zm.) dotyczące kasacji.”

2. Zaproponowana nowelizacja przepisów powinna być dopracowana językowo.

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banyś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

X. Uwagi KRASP dotyczące proponowanych zmian w sprawie ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki

Należy zaznaczyć, że w grudniowym stanowisku KRASP w sprawie Założeń zasadniczo nie odniesiono się do projektu zmian w tej ustawie zaproponowanego przez Zespół ministerialny ds. zmian w przepisach prawnych. W tej sytuacji KRASP w kwietniu br. opracował swoje uwagi do nowelizacji. Ujęto je w 20-punktach. Projekt z 16 lipca uwzględnia tylko 2.

Postulaty KRASP nieprzyjęte w projekcie nowelizacji (ich treść została podana w oryginalnym brzmieniu)

1. **Art. 5** - dodać ust. 2b w brzmieniu:
„W przypadku podziału jednostki organizacyjnej szkoły wyższej, posiadającej uprawnienie lub uprawnienia do nadawania stopni, każda jednostka powstała w wyniku podziału zachowuje uprawnienia do nadawania tych stopni w tych dziedzinach i dyscyplinach, w których spełnia wymogi określone w art. 6. O zmianach organizacyjnych każda nowo utworzona jednostka, w terminie 7 dni od dnia powstania, zawiadamia Centralną Komisję i przedstawia listę osób, o których mowa w Art. 6. Jest to przepis analogiczny do ust. 2a. Umożliwia on ograniczenie zbędnych formalności przy przyznawaniu uprawnień do nadawania stopni naukowych jednostkom powstałym w wyniku zmian organizacyjnych.
2. **Art. 6 ust. 1 i 2** - propozycja wliczania do minimum kadrowego jednostek organizacyjnych ubiegających się o uprawnienia do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego osób zatrudnionych przez rektora w trybie art. 21a, budzi wątpliwości.
3. **Art. 8 ust. 5** - po słowach: „w trybie art. 18a ust. 11, podejmie uchwałę” w wyrażeniu: „o nadaniu lub odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego” słowo „lub” należy zastąpić wyrazem „albo”. Użycie słowa „lub” wskazuje, że możliwe są obie opcje, co z kolei jest niemożliwe do wykonania (nie można podjąć uchwały jednocześnie o nadaniu i odmowie nadania stopnia).
4. **Art. 13a ust. 1** – w opinii wielu środowisk, szczególnie przedstawicieli nauk humanistycznych i społecznych, nie należy czynić takich wyjątków od ogólnych zasad, pozwalających na nadanie stopnia doktora osobom mającym tylko tytuł licencjata czy inżyniera.
5. **Art. 16 ust. 1** - Określony w znowelizowanej ustawie tryb postępowania habilitacyjnego nie przewiduje procedury dopuszczania kandydata do tego postępowania. Zgodnie z art. 18a, poprawny od strony formalnej wniosek musi zostać rozpatrzony, a postępowanie musi zakończyć się uchwałą rady jednostki prowadzącej to postępowanie. Nie ma zatem żadnych formalnych możliwości dopuszczenia albo niedopuszczenia kandydata do postępowania, czy do jednego z kolejnych etapów postępowania. Zgodnie z art. 18a, wszczęte na wniosek kandydata postępowanie – w oparciu o dokumenty spełniające wymogi formalne – musi zostać przeprowadzone i zakończyć się uchwałą rady jednostki (o nadaniu albo odmowie nadania stopnia), niezależnie od wartości merytorycznej osiągnięć kandydata i jego aktywności naukowej.
6. **Art. 18a ust. 1** - Po słowach „wraz z autoreferatem”, dodać przecinek, a po nim słowa: „kopią osiągnięcia – w przypadku osiągnięcia określonego w art.

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banyś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

16 ust. 2 pkt 1, albo jego opisem – w przypadku osiągnięcia określonego w art. 16 ust. 2 pkt 2, a także spisem dokonań sporządzonym zgodnie z art. 16 ust. 4. Art. 16 ust. 4 wskazuje się kryteria oceny, jakim podlegają dokonania habilitanta. Art. 18a ust. 6 mówi iż Centralna Komisja przekazuje powołanej komisji habilitacyjnej dokumenty, o których mowa w ust. 1. Z kolei w ust. 1 wymienione są jedynie wniosek i autoreferat. W dokumentacji, o której mowa w ust. 6 brak jest zatem materiałów, które pozwalałyby na ocenę w toku postępowania habilitacyjnego zarówno samego osiągnięcia naukowego, jak też dokonań habilitanta według wyżej wspomnianych kryteriów. Stąd konieczność dodania obowiązku przesłania takich materiałów przez habilitanta wraz z wnioskiem.

7. Art. 18a ust. 3 – dodać ust. 3a o treści: „W przypadku wyznaczenia przez Centralną Komisję drugiej jednostki organizacyjnej, jednostka ta może nie wyrazić zgody na przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego, jeśli uzna, iż nie jest uprawniona do nadania stopnia doktora habilitowanego we wnioskowanej dyscyplinie, ze względu na zakres dorobku i osiągnięć przedstawionych przez kandydata do awansu naukowego, które zdaniem rady do tej dyscypliny nie należą”.
8. **Art. 18a ust. 5** - słowa: „w terminie 6 tygodni od dnia otrzymania”, zastąpić słowami: „niezwłocznie po otrzymaniu”. Z dotychczasowej praktyki jasno wynika, że dotrzymanie terminu 6 tygodni jest w ogromnej większości przypadków niemożliwe, szczególnie w sytuacji określonej w art. 18a ust. 3. Wymagane są wtedy bowiem posiedzenia 3 gremiów (rady dwóch jednostek organizacyjnych oraz Centralnej Komisji), których zwołanie w okresie krótszym niż 1 miesiąc jest organizacyjnie niemożliwe. Proponowany zapis nakłada obowiązek jak najszybszego procedowania sprawy, jednocześnie pozwalając uniknąć komplikacji wynikających z niemożliwych do dotrzymania terminów.
9. **Art. 18a ust. 6** - słowa: „w dniu powołania komisji habilitacyjnej przekazuje jej dokumenty, o których mowa w ust. 1”, zastąpić słowami: „niezwłocznie po powołaniu komisji habilitacyjnej przekazuje dokumenty, o których mowa w ust. 1, jednostce, o której mowa w ust. 2 lub 3”. Nie ma fizycznej możliwości przekazania komisji habilitacyjnej dokumentów wymienionych w ust. 1 przez Centralną Komisję, w dniu powołania komisji habilitacyjnej. Członkowie komisji habilitacyjnej muszą bowiem pochodzić z różnych ośrodków, najczęściej znajdujących się w różnych częściach kraju, a o fakcie ich powołania na członków komisji habilitacyjnej nie mogli też wcześniej wiedzieć. Ponadto, umowy o sporządzenie recenzji są zawierane pomiędzy jednostką prowadzącą postępowanie a recenzentem (zgodnie z art. 30 ust. 2), zatem przy aktualnym zapisie, sporządzenie takiej umowy, tak aby dotrzymać wszystkich terminów i formalności, jest niemożliwe.
10. **Art. 18a ust. 7** - słowa „od dnia powołania komisji habilitacyjnej”, zastąpić słowami „od dnia otrzymania materiałów”. Nie można recenzentów obciążać odpowiedzialnością za ewentualne opóźnienia w dostarczeniu im materiałów do oceny.
11. **Art. 18a ust. 8 i 9** – dyskusyjna procedura głosowania, która jest efektem swoistego kompromisu wobec rozbieżnych zdań posłów w komisji sejmowej. Należy powrócić do utrwalonej zasady, zgodnie z którą głosowania w sprawach personalnych są tajne.
12. **Art. 18a ust. 13** – przepis w ostatecznym brzmieniu znacznie złagodzony w stosunku do przedłożenia rządowego, dzięki przyjęciu poprawki zgłoszonej przez prof. Jerzego Woźnickiego. Należałoby jednak postulować skreślenie

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banyś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

tego wyjątkowego przepisu, uwzględniając postanowienia art. 9 ust. 1-3 ustawy, który wyposaża Centralną Komisję w „zwyczajne” instrumenty kontroli.

13. **Art. 21a** – regulacja dość powszechnie krytykowana, przypominająca niesławnych, tzw. „docentów marcowych”.
14. **Art. 21a ust. 3 i 4** – należałoby postulować zmianę tej procedury w takim kierunku, że decyzja rektora wchodzi w życie dopiero po zajęciu stanowiska przez Centralną Komisję. Postulat KRASP: należy powrócić do regulacji do ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, tekst z 2005 r., w odniesieniu do przepisów dotyczących powoływania doktorów na stanowisko profesora nadzwyczajnego.
15. **Art. 26 ust. 1 pkt 3)** – postuluje się zachowanie dotychczasowej praktyki. Spełnienie określonych w tym przepisie warunków może okazać się niewykonalne w przypadku tzw. „dyscyplin niszowych”. **W projekcie ustawy popełniono błąd, ponieważ proponowana zmiana jest identyczna z treścią obecnie obowiązującego przepisu!; zm. 4).**
16. **Art. 27 ust. 4** - skreślić słowa: „o renomie międzynarodowej”. Określenie „o renomie międzynarodowej” jest niejednoznaczne i nie wnosi istotnych wartości do ustawy. Ponadto, przez swoją niejednoznaczność, może być powodem nieporozumień w stwierdzeniu kto może, a kto nie może być członkiem komisji habilitacyjnej.
17. **Art. 28 ust. 3a i 3b** – propozycja budzi wątpliwości natury konstytucyjnej. Konstytucja zawiera zamknięty katalog uprawnień głowy państwa i takich kompetencji Prezydentowi RP nie przyznaje.
18. **Art. 29 ust. 1** - słowa od: „w zakresie” do końca ustępu, zastąpić słowami: „nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego”. Procedury związane z nadawaniem stopni i tytułów naukowych oraz stopni i tytułów w zakresie sztuki, muszą opierać się na ocenach merytorycznych i nie mogą podlegać przepisom Kodeksu postępowania administracyjnego, gdzie regułą jest to, że poprawny od strony formalnej wniosek powinien być załatwiony pozytywnie. Dodatkowym argumentem jest fakt, że w większości wysoko rozwiniętych krajów, procedury nadawania stopni naukowych nie podlegają zasadom (kodeksom) postępowania administracyjnego. Zapis stwierdzający, że procedury takie podlegają przepisom Kodeksu postępowania administracyjnego powoduje, że kandydaci nie spełniający wymogów merytorycznych, mogą skutecznie odwoływać się od merytorycznie uzasadnionych decyzji odmownych, powołując się na poprawność formalną złożonych przez nich wniosków.
19. **Art. 29a ust. 1** - słowa „Rada właściwej jednostki organizacyjnej lub odpowiednio Centralna Komisja”, zamienić słowami: „Centralna Komisja lub odpowiednio rada właściwej jednostki organizacyjnej”. Proponowana zmiana polega na zamianie kolejności organów (Centralna Komisja i rada właściwej jednostki organizacyjnej), co wynika z użytego słowa „odpowiednio” oraz wymienienia w dalszej części tego samego zdania tytułu i stopnia, w takiej właśnie kolejności. Ponieważ organem właściwym w sprawie stwierdzenia nieważności nadania tytułu jest Centralna Komisja, a w sprawie nadania stopnia – rada właściwej jednostki organizacyjnej, opisana zmiana kolejności wymienionych organów jest konieczna.
20. **Art. 30 ust. 3 pkt 2)** - słowa od: „jednostka zatrudniająca” do końca zdania, zastąpić słowami „koszty poniesione w związku z tymi procedurami zostają zrefundowane przez ministerstwo właściwe do spraw nauki”. Obowiązujące przepisy sprawiają, że jednostki organizacyjne często odmawiają

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banyś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

przeprowadzania postępowań w przypadku osób zatrudnionych w innych jednostkach, które nie wyrażają zgody na pokrycie kosztów postępowania. Rozwiązaniem tego problemu mógłby być proponowany zapis, połączony z rozporządzeniem określającym warunki refundacji – jedną z możliwości może być wydzielenie z budżetu przeznaczonego na dotację dla uczelni i innych jednostek naukowych kwoty szacunkowo zbliżonej do zakładanych kosztów wszystkich przewodów i postępowań przeprowadzanych w danym roku w kraju, a następnie refundacji poniesionych kosztów po przedstawieniu raportów przez jednostki przeprowadzające przewody i postępowania.

21. **Art. 15** – (dotyczący art. PSW 167a ust. 6) Ogólnopolskie repozytorium prac dyplomowych może obejmować wyłącznie prace bronione po jego wdrożeniu. Pomysł, aby nałożyć na uczelnie obowiązek wprowadzenia do repozytorium prac dyplomowych powstałych w okresie wielu lat poprzedzających wprowadzenie zaproponowanej regulacji jest w praktyce niemożliwy do zrealizowania.

XI. Uwagi przedstawione przez Konferencję Rektorów Uczelni Artystycznych działającą w ramach KRASP

KRUA zgłasza następujące uwagi do Projektu ustawy o zmianie ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym oraz o zmianie niektórych innych ustaw* z dnia 16 lipca 2013 r. :

Uwaga ogólna:

Rektorzy uznają za naganny tryb narzucony przez ustawodawcę i wyrażają swój sprzeciw i oburzenie, wobec takiego sposobu procedowania niezmiernie ważnych zmian ustawowych.

Uwagi szczegółowe:

1. w artykule 1. punkt 9. podpunkt c), gdzie Art. 11 ustęp 3a otrzymuje brzmienie:

Podstawowa jednostka organizacyjna uczelni nieposiadająca uprawnień do nadawania stopni może:

1) prowadzić kształcenie wyłącznie na kierunkach studiów o profilu praktycznym;

Jest to zapis krzywdzący podstawowe jednostki organizacyjne uczelni artystycznych, które z racji swojej elitarności są jednostkami niewielkimi i nie zawsze mają uprawnienia do nadawania stopni. Przykładem mogą być wydziały kompozycji i teorii muzyki, wydziały reżyserii, wydziały rzeźby, bądź wydziały edukacji artystycznej. Wiąże się to również z ograniczonymi możliwościami zatrudnienia ilości samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych, z racji niewielkiej liczby studentów tych kierunków.

Proponujemy dodanie podpunktu f) w brzmieniu:

Ograniczenia wynikające z ust. 3a pkt 1 nie dotyczą uczelni publicznych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw kultury i dziedzictwa narodowego.

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Baniś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

2. w artykule 1. punkt 16. *po art. 13a dodaje się art. 13b w brzmieniu:*
„Art. 13b. 1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego prowadzi monitoring karier zawodowych absolwentów, zwany dalej „monitoringiem”.

Zapis ten budzi wiele wątpliwości – prawnych, dotyczących problemu ochrony danych osobowych oraz dotyczących odsunięcia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, któremu podlegają uczelnie artystyczne.

Proponujemy zapis przekazujący prowadzenie monitoringu karier zawodowych absolwentów uczelni artystycznych ministrowi właściwemu do spraw kultury i dziedzictwa narodowego

3. w artykule 1. punkt 47 czytamy:

Art. 84 a

2. Warunkami ubiegania się o nadanie statusu KNOW przez podstawową jednostkę organizacyjną uczelni są:

- 1) prowadzenie badań naukowych na najwyższym poziomie, potwierdzone posiadaniem kategorii A+ lub A, w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki;*
- 2) posiadanie co najmniej jednego uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego lub stopnia doktora habilitowanego sztuki;*
- 3) zapewnianie wysokiej jakości kształcenia, potwierdzonej oceną Polskiej Komisji Akredytacyjnej;*
- 4) prowadzenie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.*

Wydziały uczelni artystycznych, starając się o status KNOW nie będą w stanie udowodnić współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Proponujemy zapis podpunktu 4) w brzmieniu:

prowadzenie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, a w wypadku uczelni artystycznych – współpracy z otoczeniem społecznym

4. W artykule 1. punkt 57 podpunkt b)

W art. 96 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia, sposób podziału dotacji, o których mowa w art. 94 ust. 1 pkt 1-6, 8, 9 i 11 oraz ust. 4a, biorąc pod uwagę w szczególności:

Dotychczasowy zapis o tym, że „Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej oraz ministrami właściwymi do spraw wewnętrznych, do spraw zdrowia, do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego..... określi w drodze rozporządzenia..... „ umożliwił częściowe uwzględnienie pewnej odmienności np. uczelni artystycznych w aspekcie algorytmu finansowego.

Proponujemy utrzymanie dotychczasowego zapisu.

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banyś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

Niezależnie od uwag do projektu zmiany ustawy, jako rektorzy uczelni artystycznych wnioskujemy o zmianę zapisu artykułu 170 b punkt 1. Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym:

Kierunki studiów związane z dyscyplinami artystycznymi, które ze względu na swoją specyfikę i poziom, wymagają wiedzy i umiejętności uzyskanych w drodze wcześniejszego ukończenia studiów drugiego stopnia, mogą być studiowane na studiach stacjonarnych w uczelni publicznej jako drugi kierunek studiów bez wnoszenia opłat.

Nakaz wcześniejszego ukończenia studiów drugiego stopnia jest rozwiązaniem utrudniającym i w niektórych przypadkach opóźniającym podjęcie studiów artystycznych, nie wspominając o kosztach.

Proponujemy zmianę zapisu:

Kierunki studiów związane z dyscyplinami artystycznymi, które ze względu na swoją specyfikę i poziom, wymagają wiedzy i umiejętności uzyskanych w drodze wcześniejszego ukończenia co najmniej studiów pierwszego stopnia, mogą być studiowane na studiach stacjonarnych w uczelni publicznej jako drugi kierunek studiów bez wnoszenia opłat.

XII. Pozostałe uwagi KRASP do Projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz o zmianie niektórych innych ustaw z dnia 16 lipca 2013 r. (projekt ustawy nowelizującej)

Uwagi zostały opracowane w postaci zestawienia tabelarycznego zawierającego wybrane artykuły z ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym objęte projektem ustawy nowelizującej, opatrzone numeracją przyjętą w projekcie (lewa kolumna tabeli) oraz uwagi KRASP (prawa kolumna tabeli).

Tabela 1 Zestawienie tabelaryczne wybranych artykułów z Projektu ustawy nowelizującej z uwagami KRASP

	Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz o zmianie niektórych innych ustaw z dnia 16 lipca 2013 r. – wybrane artykuły z PSW	Uwagi KRASP
	<p>Studia o profilu praktycznym</p>	
	<p>1) Art. 2 ust. 1.</p> <p>pkt 18ea) dodany</p> <p>profil praktyczny – moduły zajęć służące w przeważającym stopniu zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych, w których ponad połowa program kształcenia obejmuje zajęcia praktyczne kształtujące kompetencje społeczne i umiejętności praktyczne, w tym umiejętności uzyskiwane drogą zajęć warsztatowych, prowadzonych przez osoby posiadające doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią;</p>	<p>1. Należy używać pojęcia „umiejętności” a nie „umiejętności praktyczne”, zgodnie z językiem stosowanym w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego.</p> <p>2. Wymóg, aby „zajęcia praktyczne kształtujące kompetencje społeczne i umiejętności praktyczne” stanowiły ponad połowę programu studiów o profilu praktycznym jest zbyt daleko idący, szczególnie w kontekście przymusu prowadzenia studiów o profilu praktycznym przez jednostki nie posiadające uprawnień doktorskich.</p> <p>Należy ponadto zwrócić uwagę na wątpliwości interpretacyjne, jakie budzi projektowana definicja. Nie wiadomo w szczególności, jak mierzyć wymaganą „większą połowę” programu studiów obejmującą zajęcia praktyczne - efektami, modułami, godzinami, punktami ECTS? Również samo pojęcie „zajęć praktycznych” wymagałoby wyjaśnienia. Czy „zajęcia praktyczne” charakteryzujące profil praktyczny, to potocznie rozumiane praktyki i zajęcia praktyczne, czy też (co zdaje się sugerować projekt ustawy) każde zajęcia ukierunkowane (choćby częściowo) na kształtowanie „kompetencji i umiejętności praktycznych”? Ta kwestia wymaga jednoznacznego wyjaśnienia. W przypadku rygorystycznego rozumienia „zajęć praktycznych” ogromna większość uczelni zawodowych nie będzie w stanie spełnić omawianych wymagań i to niezależnie od zastrzeżeń przedstawionych w dalszej części opinii. Może to prowadzić do</p>

nadużyć.

Komentarz:

- Projekt przewiduje, że ponad połowa programu kształcenia, określonego liczbą punktów ECTS, na kierunku studiów o profilu praktycznym, będzie obejmowała zajęcia prowadzące do kształtowania umiejętności. Nie proponuje się natomiast żadnych mechanizmów finansowych i innych, które umożliwią realizację tego wymogu, na przykład pozwolą sfinansować zatrudnienie osób posiadających doświadczenie zawodowe w danym obszarze.

3. Profil kształcenia jest - obok poziomu i kierunku - jednym z atrybutów programu kształcenia (w ustawie wielokrotnie mówi się o prowadzeniu studiów na danym poziomie, kierunku i profilu kształcenia). Nie można go zatem utożsamiać ze zbiorem modułów kształcenia, a tym bardziej ze zbiorem modułów zajęć.

Ponadto w definicji profilu praktycznego niewłaściwie użyto terminu „program kształcenia” – powinno być „program studiów”. Można bowiem – choć nie jest to precyzyjne i jednoznaczne - mówić o połowie programu studiów (używając jako miary np. liczby punktów ECTS). Natomiast sformułowanie „połowa programu kształcenia” nie ma sensu (program kształcenia = efekty kształcenia + program studiów; co zatem miałyby stanowić jego połowę?)

Proponowane sformułowanie:

18ea) profil praktyczny – profil programu obejmującego moduły zajęć służące w przeważającym stopniu zdobywaniu przez studenta umiejętności; na studiach o profilu praktycznym zajęcia praktyczne kształtujące kompetencje społeczne i umiejętności, w tym

<p>umiejętności uzyskiwane drogą zajęć warsztatowych, prowadzonych przez osoby posiadające doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, stanowią ponad połowę programu studiów;</p> <p>18eb) profil ogólnoakademicki – profil programu obejmującego moduły zajęć powiązane z realizowanymi w uczelni badaniami naukowymi, służące w przeważającym stopniu zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy.</p>	
<p>4. jest „ustalania planów studiów i programów kształcenia, uwzględniających efekty kształcenia ...” powinno być:</p> <p>„ustalania programów kształcenia, uwzględniających efekty kształcenia ...” lub (lepiej) „ustalania programów kształcenia, w tym efektów kształcenia ...”</p>	<p>2) Art. 6 ust. 1 pkt 4b (nowelizacja go nie dotyczy, a powinna - dla zachowania spójności terminologicznej tekstu ustawy, ponieważ w nowelizacji podjęto próbę ujednoczenia terminologii - wprowadzono odpowiednią zmianę w art. 11 ust. 1)</p>
<p>5. W świetle PSW uczelnie mogą tworzyć spółki kapitałowe w przypadkach: dla prowadzenia wyodrębnionej organizacyjnie i finansowo działalności gospodarczej (art. 7); dla komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych (art. 86, 86a i 86b).</p> <p>Ustawa nie przewiduje żadnej innej możliwości utworzenia przez uczelnię spółki kapitałowej (lub szerzej-spółki prawa handlowego). W szczególności ustawa nie przewiduje możliwości tworzenia następujących rodzajów spółek: dla prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych; tworzonych przez uczelnie wraz z innymi podmiotami, w tym podmiotami z sektora finansów publicznych, jak również z przedsiębiorcami.</p>	<p>3) Art. 7 w związku z art. 86, 86a i 86b.</p> <p>Uczelnia może prowadzić działalność gospodarczą wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo od działalności, o której mowa w art. 13 i 14, w zakresie i formach określonych w statucie, w szczególności w formie spółek kapitałowych.</p>

	<p>Dla umożliwienia uczelniom tworzenia spółek kapitałowych, obejmujących swym zakresem założenia wskazane powyżej, należałoby rozważyć możliwość wprowadzenia do ustawy nowych przepisów, pozwalających uczelniom na tworzenie spółek kapitałowych, których zadaniem i celami byłoby prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych przy wykorzystaniu infrastruktury badawczej posiadanej dotychczas przez uczelnie.</p> <p>Przykładowo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Uczelnia w celu prowadzenia działalności naukowej i badawczo-rozwojowej może tworzyć spółkę kapitałową, zwaną dalej „spółką naukowo-badawczą. 2) Na pokrycie kapitału zakładowego spółki naukowo-badawczej uczelnia może wnieść w całości lub w części prawo własności posiadanej infrastruktury badawczej, budynków, gruntów. 3) Spółkę naukowo-badawczą tworzy rektor za zgodą senatu uczelni, a w przypadku uczelni niepublicznej organ wskazany w statucie. 4) Spółka naukowo-badawcza może zostać utworzona przez kilka uczelni, przez uczelnię lub kilka uczelni wraz z innymi podmiotami sektora finansów publicznych, przez uczelnię lub kilka uczelni wraz z podmiotami gospodarczymi, lub przez uczelnię lub kilka uczelni wraz z podmiotami sektora finansów publicznych i podmiotami gospodarczymi. 5) W przypadku spółek naukowo-badawczych, tworzonych 	
--	--	--

		<p>wspólnie z podmiotami gospodarczymi, uczelnia musi posiadać ponad 50 % kapitału zakładowego.</p> <p>6) Postanowienia art. 86a ust. 3a i 3b stosuje się odpowiednio.</p>
	<p style="text-align: center;">Zwiększanie liczby przyjęć studentów</p> <p>4) Art. 8 ust. 4 otrzymuje brzmienie Zwiększenie ogólnej liczby przyjęć studentów na studia stacjonarne w uczelni publicznej powyżej 2% liczby studentów przyjętych na studia stacjonarne w poprzednim roku akademickim następuje w drodze decyzji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego albo właściwego ministra nadzorującego uczelnię, o którym mowa w art. 33 ust. 2, podjętej w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego (...)</p>	<p>6. Zmiana metody określenia dozwolonego zwiększenia ogólnej liczby studentów stacjonarnych na uczelni publicznej w kolejnym roku akademickim, niewymagającego decyzji ministra, jest korzystna, ponieważ określenie najpóźniej w maju danego roku, ilu będzie studentów 30 listopada tego samego roku, jest zasadniczo niemożliwe (absolwenci, skreślenia, przyjęci). Znacznie prościej jest określić liczbę przyjętych studentów w poprzednim roku akademickim.</p> <p>Jednak liczba przyjętych studentów jest zawsze kilkakrotnie mniejsza od liczby studentów studiujących. Stąd dziwi pozostawienie 2% danej liczby.</p> <p><u>KRASP proponuje, żeby tę liczbę ustalić na 10% liczby studentów przyjętych na studia stacjonarne w poprzednim roku akademickim.</u></p> <p>Dodatkową argumentacją jest fakt, że przy tak małej dozwolonej bez decyzji ministra zmianie liczby studentów i pogłębiającym się obecnie niżu demograficznym, nawet przy wzroście populacji młodzieży nie będzie możliwe wyjście „z dołka”. Będzie to prowadzić do bardzo szybkiego obniżenia procenta studiującej młodzieży w Polsce.</p>
	<p style="text-align: center;">Efekty kształcenia</p> <p>6) Art. 9 ust. 2 otrzymuje brzmienie: Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego ogłasza, w formie komunikatu, w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej</p>	<p>7. Określenie "wzorcowe" jest mylące (może być rozumiane jako "obowiązkowe"). Należy je zastąpić określeniem "przykładowe".</p>

	<p>ministra, wzorcowe efekty kształcenia dla wybranych kierunków studiów, uwzględniając poziom i profil kształcenia w poszczególnych obszarach kształcenia.</p>	<p>8. Niezrozumiałe jest, dlaczego został usunięty zapis o opiniowaniu przez RGNISW efektów kształcenia, o których mowa w regulacji.</p>
	<p>7) Art. 9 ust. 3 pkt 1</p>	<p>9. Wydaje się, że w kończącym ten przepis sformułowaniu „uwzględniając różnicowane kwalifikacje absolwentów” niewłaściwie użyto terminu „kwalifikacje”. Czy rzeczywiście chodzi o różnicowanie w zależności od nazw nadawanych tytułów zawodowych?</p>
	<p style="text-align: center;">Minimum kadrowe na kierunkach studiów o profilu praktycznym</p> <p>8) Art. 9a ust 1 otrzymuje brzmienie Podstawowa jednostka organizacyjna uczelni zalicza do minimum kadrowego nauczyciela akademickiego zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy, na podstawie złożonego przez niego oświadczenia, o którym mowa w art. 112a, z tym że nauczyciele akademicy zaliczani do minimum kadrowego kierunków studiów o profilu praktycznym na zasadach, o których mowa w ust. 2 i 3, posiadający znaczne doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, mogą być zatrudnieni w niepełnym wymiarze czasu pracy.</p> <p>8) Art. 9a ust 2 otrzymuje brzmienie Podstawowa jednostka organizacyjna uczelni prowadzącej studia pierwszego lub drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie o profilu praktycznym może zaliczyć do minimum kadrowego, w miejscu nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego lub osoby, która nabyła uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a ustawy z dnia 14 marca 2003 o stopniach i tytułach, dwie osoby posiadające stopień naukowy doktora i znaczne doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią w dziedzinie związanej z kierunkiem studiów.</p> <p><u>Patrz też w tabeli art. 11.</u></p>	<p>10. Zapis w art. 9a ust. 1 należy doprecyzować. Nauczyciele akademicy kierunków studiów o profilu praktycznym, posiadający znaczne doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, mogą być zatrudnieni w niepełnym wymiarze czasu pracy, ale jeżeli mają być liczeni do minimum kadrowego, nie mniejszym niż pół etatu.</p> <p>11. (...) Określenie „znaczne doświadczenie zawodowe” jest niejasne i wymaga doprecyzowania np. w następujący sposób: Udokumentowane doświadczenie zawodowe.</p>
	Studia o profilu praktycznym	

<p>9) Art. 11 ust. 1 otrzymuje brzmienie</p> <p>Podstawowa jednostka organizacyjna uczelni posiadająca uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego i spełniająca warunki określone w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 3 pkt 1, może prowadzić studia o profilu ogólnoakademickim oraz studia o profilu praktycznym na określonym przez senat uczelni, w drodze uchwały, kierunku studiów i poziomie kształcenia, w ramach obszarów kształcenia oraz dziedzin odpowiadających uprawnieniom do nadawania stopnia doktora habilitowanego. Uchwała senatu uczelni określa efekty kształcenia, do których są dostosowane programy studiów, w tym plany studiów, odpowiednio do poziomu i profilu kształcenia.</p> <p>9) Art. 11 ust. 2 otrzymuje brzmienie</p> <p>Podstawowa jednostka organizacyjna uczelni posiadająca uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego, może prowadzić studia o profilu ogólnoakademickim oraz studia o profilu praktycznym na określonym kierunku studiów i poziomie kształcenia, w ramach obszarów kształcenia oraz dziedzin odpowiadających uprawnieniom do nadawania stopnia doktora, zgodnie z opisem efektów kształcenia określonym przez senat uczelni dla kierunku, poziomu i profilu kształcenia.</p> <p><u>Patrz też w tabeli art. 63.</u></p> <p>9) Art. 11 ust. 3 otrzymuje brzmienie</p> <p>Podstawowa jednostka organizacyjna uczelni nieposiadająca uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego może uzyskać uprawnienia do prowadzenia studiów, o których mowa w ust. 2 i 3a, na podstawie decyzji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, wydanej po zasięgnięciu opinii ministra nadzorującego uczelnię oraz PKA o efektach kształcenia określonych przez senat uczelni oraz w zakresie spełniania warunków określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust 3 pkt 1.</p>	<p>12. W Projekcie proponuje się uzależnienie możliwości uruchomienia studiów o profilu ogólnoakademickim od posiadania przez jednostkę organizacyjną uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego, co może stanowić wymaganie nadmiarowe. Rozwiązanie to doprowadzi do sztucznego dążenia do zdobywania tych uprawnień, na przykład poprzez łączenie wydziałów. Może ono również prowadzić do nieprzewidywalności w przypadku dużych jednostek organizacyjnych kształcących na kilku kierunkach studiów. Dlatego profile kształcenia (ogólnoakademicki i praktyczny) powinny służyć, tak jak to się obecnie dzieje, do różnicowania typu kształcenia na kierunkach studiów, a nie do kategoryzowania uczelni czy podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni.</p> <p>13. Proponowane w dokumencie zmiany stwarzają wrażenie, że kształcenia o profilu praktycznym jest gorsze niż kształcenia ogólnoakademickie. Tymczasem potrzebne są działania, które będą budowały pozytywny wizerunek kształcenia praktycznego. W związku z tym zamiast administracyjnego spojrzenia na ten problem, wprowadzania szeregu regulacji formalnych, trzeba myśleć o autentycznych bodźcach uprządkowania studiów, mechanizmach – również finansowych – które będą stymulowały organizowanie, prowadzenie i podejmowanie studiów o profilu praktycznym. Takich propozycji w dokumencie nie ma (...).</p>
---	---

<p>9) Art. 11 ust. 3a otrzymuje brzmienie</p> <p>Podstawowa jednostka organizacyjna uczelni nieposiadająca uprawnień do nadawania stopni może:</p> <p>1) prowadzić kształcenie wyłącznie na kierunkach studiów o profilu praktycznym;</p> <p>2) uzyskać uprawnienia do prowadzenia studiów na określonym kierunku studiów pierwszego stopnia lub drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich o profilu ogólnoakademickim, jeżeli:</p> <p>a) prowadzone na tym kierunku studia pierwszego lub drugiego stopnia o profilu praktycznym uzyskały pozytywną ocenę jakości kształcenia PKA</p> <p>b) jednostka ta zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy o najmniej ośmiu nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego lub osoby, które nabyły uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a ustawy z dnia 14 marca 2003 o stopniach..., dla których uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy, reprezentujących dziedzinę nauki lub sztuki, związaną z danym kierunkiem studiów.</p> <p>9) Art. 11 ust. 3b dodany</p> <p>Podstawowa jednostka organizacyjna uczelni prowadząca kształcenie na określonym kierunku studiów i poziomie kształcenia o profilu praktycznym jest obowiązana uwzględnić w programie kształcenia co najmniej trzymiesięczne praktyki zawodowe. Jednostka ta może organizować kształcenie przemienne w formie zajęć dydaktycznych realizowanych w uczelni i w formie praktyk odbywanych u pracodawcy, uwzględniając realizację wszystkich efektów kształcenia przewidzianych w programie kształcenia dla tego kierunku, poziomowi i profilu kształcenia.</p> <p>Patrz też w tabeli: art. 2 ust. 1 pkt 18ea i 18eb, art. 9 ust. 1, art. 9a, ust 2.</p>	<p>14. Za zupełnie niezrozumiałe należy uznać, że jednostka nieposiadająca uprawnień doktorskich, która uzyskała w przyszłości pozytywną ocenę PKA w profilu praktycznym w nagrodę (!) będzie mogła prowadzić studia o profilu akademickim, ale jeśli ta sama jednostka uzyska pozytywną ocenę PKA na studiach o profilu ogólnoakademickim, to po wejściu w życie nowych przepisów będzie musiała zaprzestać kształcenia w tym profilu na rzecz profilu praktycznego (sic!).</p> <p>Komentarze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jeżeli uczelnie nie dostaną dodatkowych funduszy na kształtowanie umiejętności, będą zmuszone do przesuwania środków w ramach swoich budżetów lub obciążania nimi studentów, co może prowadzić do obniżania jakości kształcenia, do usuwania z rynku, niektórych wydziałów uczelni publicznych oraz uczelni niepublicznych, a także do podejmowania prób obchodzenia proponowanej regulacji. • Należy wprowadzić mechanizmy finansowe i inne, zachęcające pracodawców do współpracy z uczelniami, które zostały zobligowane do zorganizowania co najmniej trzymiesięcznych praktyk zawodowych (publiczne uczelnie zawodowe). W przeciwnym razie wymóg ten nie będzie przestrzegany. <p>15. Występujące w art. 13 ust 3a pkt 1 sformułowanie „prowadzić kształcenie wyłącznie na kierunkach studiów o profilu praktycznym” jest niepoprawne. Profil jest cechą programu kształcenia, a nie kierunku (w ustawie wielokrotnie mówi się o prowadzeniu studiów na danym poziomie, kierunku i profilu kształcenia).</p>
---	--

		<p>Proponowane sformułowanie: „prowadzić studia wyłącznie o profilu praktycznym” lub „prowadzić kształcenie wyłącznie na studiach o profilu praktycznym” lub „prowadzić programy kształcenia wyłącznie o profilu praktycznym”</p>
<p>9) Art. 11a ust. 5 dodany</p>		<p>16. Sformułowanie „rekrutacja na dany kierunek, poziom i profil kształcenia” jest niezbyt formalne. Lepsze byłoby „rekrutacja na studia na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia” (sformułowanie „studia na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia” występuje wielokrotnie w art. 11b).</p>
	<p>Tryb postępowania w sprawach uruchamiania i zawieszania kierunków studiów</p>	
<p>11) Art. 11b ust. 1 uchylą się ust. 2 otrzymuje brzmienie: Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, w drodze decyzji, cofa albo zawiesza uprawnienie podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni do prowadzenia studiów na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia w przypadku stwierdzenia zaprzestania spełniania przez tę jednostkę warunków do prowadzenia studiów, w tym zmian w stanie zatrudnienia wpływających na uprawnienie do prowadzenia studiów. ust. 3 otrzymuje brzmienie: W przypadku negatywnej oceny kształcenia dokonanej przez Polską Komisję Akredytacyjną, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, uwzględniając w szczególności rodzaj i zakres stwierdzonych naruszeń, w drodze decyzji, cofa albo zawiesza uprawnienie podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni do prowadzenia studiów na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia., ust. 4 otrzymuje brzmienie: Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego powiadamia ministra</p>		<p>17. Należy pozostać przy wcześniejszej regulacji lub skrócić termin powiadomienie ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i PKA o zaprzestaniu spełniania przez podstawową jednostkę organizacyjną uczelni warunków do prowadzenia studiów do min. 30 dni.</p>

	<p>nadzorującego uczelnię, ministra właściwego do spraw zdrowia w przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 11 ust. 4, oraz Polską Komisję Akredytacyjną o podjętych decyzjach w sprawie zawieszenia lub cofnięcia podstawowej jednostce organizacyjnej uprawnień do prowadzenia studiów oraz przywrócenia zawieszonych uprawnień.</p> <p>12) Art. 11c ust 5 otrzymuje brzmienie</p> <p>W przypadku cofnięcia albo wygaśnięcia uprawnienia do prowadzenia studiów na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia, o których mowa w ust. 2a i 4 oraz w art. 11b ust. 2 i 3, rektor uczelni zapewnia studentom możliwość kontynuowania studiów.</p> <p>12) art. 11c ust. 7-10</p>	<p>18. Z regulacji został usunięty zapis o obowiązku zapewnienia studentom kontynuowania studiów na tym samym kierunku. W proponowanym kształcie zapis jest mało precyzyjny i może budzić trudności interpretacyjne. Czy w związku z usunięciem zapisu o konieczności zapewnienia kontynuowania studiów na tym samym kierunku, projekt wprowadza możliwość przeniesienia studentów na dowolny kierunek studiów?</p> <p>19. Używane jest sformułowanie „studia na danym kierunku”, „kształcenie na danym kierunku”. Lepiej byłoby używać – tak jak w poprzedzających ustępach – pełnego, bardziej formalnego sformułowania „studia/kształcenie na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia”.</p>
	<p style="text-align: center;">Zmiana nazwy uczelni</p> <p>17) Art. 18 ust. 1a.</p> <p>Zmiana nazwy publicznej uczelni akademickiej następuje w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, z zastrzeżeniem ust. 1b.</p>	<p>20. Zmiana nazwy uczelni powinna odbywać się na wniosek senatu uczelni. Na mocy zaproponowanej regulacji minister będzie mógł np. zmienić nazwę UJ na jakąkolwiek inną w drodze rozporządzenia, nie pytając się zainteresowanych o zdanie.</p>
	<p style="text-align: center;">Decyzje administracyjne MNiSW</p> <p>23) Art. 30 otrzymuje brzmienie</p> <p>Udzielenie albo odmowa udzielenia pozwolenia na utworzenie uczelni niepublicznej lub związku uczelni niepublicznych, cofnięcie pozwolenia na utworzenie uczelni niepublicznej lub związku uczelni niepublicznych, nadanie i odmowa nadania uprawnień do prowadzenia studiów na</p>	<p>21. Należy przywrócić brzmienie art. 30</p>

	<p>danym kierunku i poziomie kształcenia, uzyskanie, zawieszenie i cofnięcie uprawnień do prowadzenia studiów na danym kierunku i poziomie kształcenia, pozwolenie na połączenie uczelni niepublicznych, wpis albo odmowa wpisu uczelni niepublicznej lub związku uczelni niepublicznych do rejestru, zarządzanie wpisem w rejestrze, zawieszenie działalności albo nakaz likwidacji uczelni niepublicznej lub związku uczelni niepublicznych następują w drodze decyzji administracyjnej.</p>	
	<p style="text-align: center;">System POL-on</p> <p>25) Art. 34a otrzymuje brzmienie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego prowadzi System Informacji o Szkolnictwie Wyższym w ramach Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym „POL-on”, zwany dalej „System POL-on”, obejmujący dane, o których mowa w art. 35 ust. 1 i 2 oraz ust. 3 pkt 2 i 3, repozytorium, o którym mowa w art. 167a ust 5, wykazy, o których mowa w art. 129 a, art. 170c-170e iart. 201a, a także wykazy, o których mowa w art. 31a ust 1 i art. 31b ust. 1 oraz bazę, o której mowa w art. 31d ust. 1, ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i ... System POL-on jest prowadzony w formie elektronicznej. 2. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego może zlecić instytutowi badawczemu administrowanie bazami danych Systemu POL-on, zapewniając na ten cel środki finansowe. 3. Uczelnie i jednostki naukowe oraz Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego są obowiązane do wprowadzania do Systemu POL-on odpowiednich danych, o których mowa w ust. 1, oraz do ich systematycznego weryfikowania i aktualizowania. 4. Rektor uczelni corocznie składa w Systemie POL-on oświadczenie potwierdzające że dane, o których mowa w ust/ 1, wprowadzane przez uczelnie do Systemu POL-on są zgodne ze stanem faktycznym. Oświadczenie dotyczące liczby studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych składa się do dnia 15 grudnia według stanu na dzień 30 listopada, a w pozostałym zakresie do dnia 15 stycznia według stanu na dzień 31 	<ol style="list-style-type: none"> 22. Wprowadzenie zasady przekazywanie wszystkich prac dyplomowych i rozpraw doktorskich do systemu POL-on wymaga wcześniejszego uregulowania problematyki praw autorskich. 23. Nie jest zasadne dalsze rozwijanie systemu POL-on poprzez wprowadzanie do niego informacji o kolejnych grupach pracowniczych. W obecnym kształcie system jest nadmiernie rozbudowany i trudno jest uzasadnić gromadzenie w nim niektórych danych (np. szczegółowe informacje nt. studentów studiów odpłatnych). 24. Należy skoncentrować się na skorygowaniu działania systemu POL-on tak, żeby był on dostosowany do realiów funkcjonowania uczelni i wspierał zarządzanie uczelniami. 25. Decyzje dotyczące agregowania danych w systemie POL-on nie powinny być podejmowane jedynie przez osoby odpowiedzialne za techniczną stronę działania systemu – informatyków – ale przede wszystkim przez osoby znające specyfikę funkcjonowania uczelni i systemu szkolnictwa wyższego. 26. Pozytywnie należy ocenić propozycję ograniczenia dublowania

	<p>grudnia.</p> <p>5. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio do dyrektora Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, dyrektora instytutu naukowego i pomocniczej jednostki naukowej PAN, dyrektora instytutu badawczego, dyrektora państwowej jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości, prowadzącej działalność naukową i badawczo-rozwojową oraz dyrektora międzynarodowego instytutu naukowego utworzonego na podstawie odrębnych przepisów, działającego na terytorium RP.</p> <p>6. Dostęp do danych w systemie POL-on, o których mowa w ust. 1, przysługuje Prezesowi GUS w zakresie wynikającym z przepisów o statystyce publicznej.</p> <p><u>Patrz też w tabeli: 37b ust. 2 – „lista ostrzeżeń”, art. 167b – prace dyplomowe i 129a – pracownicy akademicy.</u></p> <p><u>Patrz też w projekcie: art. 35, art. 170c do 170e, s. 51-53 – studenci i słuchacze studiów podyplomowych; art. 201a, s. 60-61 – doktoranci.</u></p>	<p>obowiązków sprawozdawczości uczelni wobec GUS i MNiSW.</p>
	<p style="text-align: center;">Cofanie pozwolenia na utworzenie uczelni niepublicznej</p> <p>27) Art. 37 ust. 3 otrzymuje brzmienie Jeżeli uczelnia niepubliczna lub jej założyciel naruszają przepisy ustawy, statut lub pozwolenie, o którym mowa w art. 20 ust. 2, lub nie zrealizowali zaleceń lub wniosków sporządzonych w wyniku kontroli działalności uczelni, o której mowa w art. 17 34 ust. 1, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, po skutecznym upływie terminu wyznaczonego na usunięcie stwierdzonych naruszeń, cofa pozwolenie na utworzenie uczelni niepublicznej oraz określa termin na powołanie likwidatora przez założyciela.</p>	<p>27. Wprowadzenie w art. 37 ust. 3 PSW sankcji w postaci obligatoryjnego cofnięcia przez ministra pozwolenia na utworzenie uczelni niepublicznej w przypadku każdego (nawet najbardziej błahego i jednorazowego) przypadku naruszenia przez uczelnię niepubliczną lub jej założyciela przepisów ustawy, statutu, pozwolenia na utworzenie uczelni niepublicznej, a także nie zrealizowania zaleceń lub wniosków pokontrolnych (nawet, gdyby zostały wydane niezgodnie z prawem) urąga zasadom racjonalnego stanowienia i prawa i stanowi zaprzeczenie wolności tworzenia i działania niepublicznych szkół wyższych, gwarantowanej w Konstytucji RP i ratyfikowanych przez Polskę konwencjach międzynarodowych (EKCIPIW, MPPOIP). Dla</p>

		<p>każdego postronnego obserwatora jest przy tym oczywiste, że w projektowanym przepisie nie chodzi bynajmniej o jego rygorystyczne stosowanie, tylko o wolną rękę w likwidacji przez władzę publiczną każdej niewygodnej dla tej władzy uczelni niepublicznej.</p>
	<p>Udostępnianie informacji na temat uczelni, które uzyskały negatywną ocenę PKA, jak również informacji dotyczących wszczęcia postępowań w sprawie zawieszenia lub cofnięcia uprawnień do prowadzenia kierunków studiów</p> <p>28) Art. 37b dodany</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego zamieszcza na stronie internetowej urzędu informację o: <ol style="list-style-type: none"> 1) Podstawowych jednostkach organizacyjnych uczelni, które uzyskały negatywną ocenę programową na prowadzonych kierunkach studiów; 2) Wszczęciu postępowania w sprawie zawieszenia lub cofnięcia uprawnień do prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia; 3) Wszczęciu postępowania w sprawie cofnięcia pozwolenia na utworzenie uczelni niepublicznej lub jej likwidacji. 2. Minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego zamieszcza na stronie internetowej urzędu oraz w Systemie POL-on „listę ostrzeżeń” zawierającą informacje o uczelniach dotyczące: <ol style="list-style-type: none"> 1) Zawieszonych lub cofniętych uprawnień do prowadzenia studiów na określonych kierunkach, poziomach i profilach kształcenia; 2) Wygaśnięcia uprawnień do prowadzenia studiów na określonych kierunkach, poziomach i profilach kształcenia; 3) Cofnięcia pozwolenia na utworzenie uczelni niepublicznej lub jej likwidacji. 3. Informację, o której mowa w ust 1 pkt 1, zamieszcza się w terminie 14 dni od dnia przedstawienia ministrowi właściwemu ds. szkolnictwa wyższego opinii Komisji. 4. Informację, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, zamieszcza się w terminie 14 dni od dnia wszczęcia postępowania w tych sprawach. 	<p>28. Upublicznianie tych informacji jest zasadne. Natomiast należy mieć na uwadze, że taka sytuacja będzie się wiązała z poważnymi konsekwencjami dla uczelni. Dlatego podstawą zamieszczania uczelni na tzw. „Liście ostrzeżeń” i w innych publicznych rejestrach nie powinien być jedynie fakt wszczęcie postępowania, lecz prawomocna decyzja administracyjna.</p> <p>29. W tym, ale także w szerszym kontekście, wnioskowana jest zmiana statusu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, przewidująca wyposażenie PKA w uprawnienia do podejmowania decyzji administracyjnych.</p> <p><u>Patrz też w tabeli: uwaga KRASP do art. 30.</u></p>

Odwotywanie rektora	
<p>29) Art. 38 ust. 1 otrzymuje brzmienie</p> <p>Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego może wystąpić do senatu uczelni z wnioskiem o odwołanie rektora w przypadku stwierdzenia naruszenia przez rektora przepisów prawa lub statutu. Senat uczelni po zaopiniowaniu wniosku przekazuje go organowi właściwemu do odwołania rektora albo założytelowi uczelni niepublicznej, jeżeli jest właściwy do odwołania rektora.</p>	<p>30. Należy zwrócić uwagę na uprawnienia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w kwestii wystąpienia do senatu uczelni z wnioskiem o odwołanie rektora w przypadku stwierdzenia naruszenia przez rektora przepisów prawa lub statutu. Obowiązująca ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym wyraźnie wskazuje, iż naruszenie przepisów prawa lub statutu musi być „istotne”. Proponowana regulacja, polegająca na wykreśleniu wyrazu „istotnych” w znacznym stopniu rozszerza kompetencje Ministra w zakresie odwołania z funkcji rektora. Regulacja powyższa powodować może zaniepokojenie w kwestii rozszerzenia narzędzi kontrolnych Ministra. Można interpretować, iż zmiana ta będzie miała charakter uznaniowy.</p> <p><u>Należy przywrócić słowo „istotnych” w odpowiednim miejscu, które zostało użyte w zapisie w ustawie z 2005 r.</u></p>
Polska Komisja Akredytacyjna	
<p>36) Art. 49 ust. 1 otrzymuje brzmienie:</p> <p>Komisja przedstawia ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opinie w sprawie utworzenia uczelni oraz przyznania uczelni lub jej jednostce organizacyjnej uprawnienia do prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia; 2) wyniki oceny programowej, w tym kształcenia nauczycieli, oraz oceny instytucjonalnej, a także przestrzegania warunków prowadzenia studiów; 3) opinie w sprawie przywrócenia zawieszonoego uprawnienia do 	<p>31. Zgodnie z treścią Art. 49 ust 1. Ustawy, wbrew wcześniejszym deklaracjom Ministerstwa, PKA pozostaje nadal jedynie organem opiniodawczym dla Ministra, a nie organem autonomicznym, ponoszącym odpowiedzialność za swoje decyzje w trybie przewidzianym przez kodeks postępowania administracyjnego.</p> <p>32. (...) wnioskowana jest zmiana statusu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, przewidująca wyposażenie PKA w uprawnienia do podejmowania decyzji administracyjnych.</p>

	<p>prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia;</p> <p>4) opinie w sprawie utworzenia przez uczelnię zagraniczną uczelni lub filii, o której mowa w art. 85 ust. 5. ",</p> <p>ust. 7 otrzymuje brzmienie:</p> <p>Opinie w sprawach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 3 i 4, wraz z uzasadnieniem i wynikającymi z nich wnioskami, Komisja przedstawia w terminie nie dłuższym niż trzy miesiące od dnia doręczenia wniosku. W uzasadnionych przypadkach przewodniczący Komisji może wnioskować o przedłużenie tego terminu.</p> <p>ust. 8 otrzymuje brzmienie:</p> <p>Ocenę, o której mowa w ust. 1 pkt 2, wraz z uzasadnieniem i wynikającymi z niej wnioskami, Komisja przedstawia ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego w terminie nie dłuższym niż siedem dni od dnia podjęcia uchwały.</p>	<p>Zob. uwagi w punkcie IV.</p>
	<p>38) Art. 52 ust. 3</p> <p>ust. 3 otrzymuje brzmienie:</p> <p>Wniosek, o którym mowa w ust. 2, rozpatruje prezydium, biorąc pod uwagę sprawozdanie zespołu odwoławczego, w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od dnia otrzymania wniosku.</p>	<p>33. Była już o tym mowa w p. IV. Projekt generalnie wychodzi naprzeciw stwierdzeniom TK. Nadal jednak, w świetle projektu, budzi wątpliwości tryb powoływania członków komisji odwoławczej oraz swoiste zatwierdzanie jej wniosków przez Prezydium PKA (zm. 38, ust. 3). To ma być trzecia instancja?</p>
	<p>Publiczne uczelnie zawodowe</p>	
	<p>43) Art. 63</p> <p>ust. 1a dodany</p> <p>W skład konwentu publicznej uczelni zawodowej:</p> <p>1) Wchodzi przedstawiciele:</p> <p>a) organów samorządu terytorialnego – nie więcej niż dwóch, b) pracodawców – co najmniej pięciu;</p> <p>2) mogą wchodzić w szczególności przedstawiciele:</p> <p>a) organów samorządu zawodowego,</p>	<p>34. Projekt przewiduje zmianę przepisów dotyczących konwentu „zawodowych uczelni publicznych”, zwiększając liczbę pracodawców w jego składzie. Należy sprecyzować, o jakich pracodawców chodzi, ponieważ jest to kategoria bardzo różnicowana, obejmująca również osoby zatrudniające niewielu pracowników oraz osoby samozatrudnione.</p> <p>35. Wprowadzenie nowej kategorii „publicznych uczelni</p>

	<p>b) instytucji i stowarzyszeń naukowych, zawodowych oraz twórczych,</p> <p>c) organizacji pracodawców oraz, jeżeli statut tak stanowi, organizacji samorządu gospodarczego,</p> <p>d) instytucji finansowych.</p> <p>ust. 3 otrzymuje brzmienie</p> <p>Szczegółowy skład konwentu oraz sposób powoływania jego członków, w tym przedstawicieli wymienionych w ust. 1, 1a i 2, określony jest w statucie, z uwzględnieniem strategii rozwoju uczelni.</p> <p>Patrz też w tabeli art. 11 ust. 2a.</p>	<p>zawodowych”, definiowanych jako „uczelnie publiczne prowadzące studia pierwszego i drugiego stopnia albo jednolite studia magisterskie, które nie posiadają uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora” stanowi ograniczenie autonomii programowej uczelni.</p> <p>36. Należy usunąć fragment regulacji w brzmieniu „z uwzględnieniem strategii rozwoju uczelni”</p>
	<p>Kompetencje rady podstawowej jednostki organizacyjnej</p> <p>44) Art. 68 ust. 1 pkt 2 (nowelizacja go nie dotyczy, a powinna - dla zachowania spójności terminologicznej tekstu ustawy)</p>	<p>37. jest</p> <p>„uchwalanie, po zasięgnięciu opinii właściwego organu samorządu studenckiego, zgodnie z wytycznymi ustalonymi przez senat uczelni publicznej lub organ kolegialny uczelni niepublicznej, planów studiów i programów kształcenia”</p> <p>powinno być:</p> <p>„uchwalanie, po zasięgnięciu opinii właściwego organu samorządu studenckiego, zgodnie z wytycznymi ustalonymi przez senat uczelni publicznej lub organ kolegialny uczelni niepublicznej, programów studiów, w tym planów studiów, na podstawie uchwalonych przez senat efektów kształcenia”</p>
	<p>KNOW</p> <p>47) Art. 84a</p> <p>ust. 3 otrzymuje brzmienie</p> <p>W przypadku ubiegania się o nadanie statusu KNOW przez jednostki, o których mowa w ust. 1 pkt 2-4, warunki, o których mowa w ust. 2, musi spełniać:</p> <p>1) każda jednostka naukowa wchodząca w skład centrum naukowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 2;</p>	<p>38. W proponowanej regulacji zakłada się, że centrum naukowe działające w strukturze uczelni może składać się tylko z wydziałów. W proponowanej regulacji nie bierze się pod uwagę centrów wybudowanych ostatnio, mogących mieć niewydziałową strukturę? Nie będą one miały możliwości nadawania habilitacji lub prowadzenia kształcenia, co eliminuje je z uczestnictwa w ubieganiu się (wspólnie z wydziałami) o</p>

<p>status KNOW. Czy o to chodzi</p> <p>39. Przepis jest niejasny, ponieważ sformułowanie "uwzględnia się" może być interpretowane w zależności od doraźnych potrzeb, raz jako okoliczność wzmacniająca, raz jako osłabiająca ubieganie się o dodatkowe środki. <u>Należy odstąpić od tej regulacji.</u></p>	<p>2) każda podstawowa jednostka organizacyjna uczelni wchodząca w skład centrum naukowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 3;</p> <p>3) każdy podmiot wchodzący w skład konsorcjum naukowego.</p> <p>ust. 12 otrzymuje brzmienie</p> <p>Status KNOW uwzględnia się przy ubieganiu się o środki z budżetu państwa i środki z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na finansowanie inwestycji dotyczących aparatury badawczej oraz inwestycji związanych z dydaktyką.</p>
<p>40. Zwolnienie od obowiązku przeprowadzania konkursu, o którym mowa w punkcie 15 (§. 13-14), powinno dotyczyć również pracowników spoza uczelni posiadających duże doświadczenie zawodowe w związku z postulowanym upowszechnieniem studiów o charakterze praktycznym (zawodowym). Brak takiego zwolnienia może skutkować w praktyce poważnymi problemami, jeśli chodzi o pozyskiwanie przez uczelnie wybitnych przedstawicieli praktyki gospodarczej, czy osób zatrudnionych w administracji samorządowej, dla prowadzenia zajęć mających na celu zdobycie przez studentów praktycznych kwalifikacji i kompetencji.</p> <p>41. Konkursy nie powinny być wymagane w przypadku awansowania zatrudnionego nauczyciela akademickiego, ponieważ prowadzi do fikcyjnych działań.</p> <p>42. Proponowana redakcja ust. 4 odnosi się do osób, które pracowały na podstawie umowy o pracę, tymczasem poprzednie przepisy umożliwiały mianowanie na czas określony (zwykle 4-6 lat) i tym osobom przedłużanie zatrudnienia powinno umożliwiać się bez konkursu.</p>	<p style="text-align: center;">Zwalnianie z konkursu na stanowiska w uczelni</p> <p>65) Art. 118a ust. 4 dodany</p> <p>Przepisów o postępowaniu konkursowym nie stosuje się w przypadku zatrudnienia na czas określony nauczyciela akademickiego:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) skierowanego do pracy w uczelni na podstawie umowy zawartej z zagraniczną instytucją naukową, 2) będącego beneficjentem krajowego konkursu ogłoszonego przez NCN lub NCBR lub międzynarodowego konkursu na realizację projektu badawczego związanego z obszarem kształcenia, 3) zatrudnionego na czas realizacji projektu finansowanego ze środków pochodzących z Unii Europejskiej, 4) na tym samym stanowisku, jeżeli poprzednia umowa o pracę była zawarta na czas nie krótszy niż trzy lata.

12.	Gromadzenie informacji o pracownikach w Systemie POL-on
<p>67) Art. 129a ust. 1 otrzymuje brzmienie Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego prowadzi ogólnopolski wykaz nauczycieli akademickich i pracowników naukowych.</p> <p>ust. 2 otrzymuje brzmienie: W wykazie, o którym mowa w ust. 1, zamieszcza się następujące dane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) imiona i nazwisko nauczyciela akademickiego lub pracownika naukowego lub pracownika niebędącego nauczycielem akademickim; 2) numer PESEL, a w przypadku jego braku numer dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz kraj wydania dokumentu tożsamości; 2a) kraj pochodzenia, w przypadku cudzoziemców; 2b) rok urodzenia; 2c) płeć; 2d) tytuł zawodowy, stopień naukowy lub tytuł naukowy; 2e) uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego nabyte na podstawie art. 21a ustawy o z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki; Minister właściwy ds. Szkolnictwa wyższego prowadzi ogólnopolski wykaz nauczycieli akademickich i pracowników naukowych. 3) informacje o podstawowym miejscu pracy i miejscu dodatkowego zatrudnienia; 4) informacje o zaliczeniu do minimum kadrowego. <p>ust. 3 otrzymuje brzmienie: Dane, o których mowa w ust. 2 i przepisach wydanych na podstawie ust. 5, prowadzą do Systemu POL-on rektorzy uczelni, dyrektorzy instytutów naukowych i pomocniczych jednostek naukowych Polskiej Akademii Nauk, dyrektorzy instytutów badawczych, dyrektorzy państwowych jednostek</p>	<p>43. Nie jest zasadne dalsze rozwijanie systemu POL-on poprzez wprowadzanie do niego coraz to nowych informacji o kolejnych grupach pracowniczych. Już w obecnym kształcie system jest nadmiernie rozbudowany i trudno jest uzasadnić gromadzenie w nim niektórych danych (np. szczegółowe informacje nt. studentów studiów odpłatnych).</p> <p>44. W przypadku dodatkowego zatrudnienia należy uściślić, że chodzi o dodatkowe zatrudnienie w rozumieniu dotychczasowych przepisów, tj. w miejscu, jakie musi zgłosić pracownik Rektorowi (a nie każde drugie miejsce pracy); w przeciwnym przypadku gromadzenia takich danych nie będzie możliwe, chyba, że uczelnie sformułują takie żądanie wobec pracowników, a to zostało uznane za naruszające prawo do prywatności. Poza tym, należy pamiętać, że istnieje swoboda zatrudnienia z wyłączeniem jedynie tych miejsc (innych uczelni itp.), które trzeba zgłosić rektorowi.</p> <p>45. Wykaz - jak sama nazwa wskazuje - dotyczy wyłącznie nauczycieli akademickich i pracowników naukowych. Celem wprowadzenia wykazu było ograniczenie jednoczesnego zatrudnienia nauczycieli akademickich w kilku szkołach wyższych. Zatem dlaczego ma się w nim umieszczać dane pracowników niebędących nauczycielami akademickimi?</p> <p>46. Należy doprecyzować, czy należy rozumieć przez to wszystkich pracowników niebędących nauczycielami akademickimi, czy tylko określoną grupę ww. pracowników.</p>

organizacyjnych podległych Ministrowi Sprawiedliwości, prowadzących działalność naukową i badawczo-rozwojową oraz dyrektorzy międzynarodowych instytutów naukowych utworzonych na podstawie odrębnych przepisów, działających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

ust. 4 otrzymuje brzmienie:

Dostęp do danych zawartych w wykazie, o którym mowa w ust. 1, przysługuje:

- 1) właściwym ministrom wskazanym w art. 33 ust. 2, organom Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, Komitetowi Ewaluacji Jednostek Naukowych, Radzie oraz Komisji;
- 2) rektorom uczelni, dyrektorom instytutów naukowych i pomocniczych jednostek naukowych Polskiej Akademii Nauk, dyrektorom instytutów badawczych, dyrektorom państwowych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Sprawiedliwości, prowadzących działalność naukową i badawczo-rozwojową oraz dyrektorom międzynarodowych instytutów naukowych utworzonych na podstawie odrębnych przepisów, działających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – w zakresie danych dotyczących nauczycieli akademickich i pracowników naukowych zatrudnionych w kierowanych przez nich jednostkach.

ust. 5 otrzymuje brzmienie:

Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy zakres danych, zamieszczanych w wykazie, o których mowa w ust. 1;
 - 2) terminy, w których uczelnie oraz jednostki, o których mowa w ust. 3, są obowiązane do wprowadzania danych objętych wykazem;
 - 3) tryb i formę udostępniania danych
- mając na uwadze zapewnienie właściwej polityki kadrowej w uczelniach.

Patrz też w tabeli: art. 37b ust. 2 – „lista ostrzeżeń”, art. 34 –System POL-

	<p>on, art. 35 – sprawozdania uczelni, art. 167b – prace dyplomowe.</p> <p>Patrz też w Projekcie: art. 170c do 170e, s. 51-53 – studenci i słuchacze studiów podyplomowych; art. 201a, s. 60-61 – doktoranci</p>	
	<p>Ocena okresowa nauczycieli</p>	
	<p>68) Art. 132 ust. 5 dodany:</p> <p>5. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia sposób oraz zakres oceny okresowej nauczycieli akademickich, obejmujący w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – osiągnięcia naukowe i dydaktyczne nauczycieli akademickich, – elementy oceny działalności dydaktycznej dokonywanej przez studentów, mając na uwadze podnoszenie jakości dydaktyki i badań naukowych. 	<p>47. Regulację należy usunąć, ponieważ ingeruje ona nadmiernie w autonomię uczelni. Stanowi to wyrazisty przykład nadregulacji, polegającej na ingerencji ustawowej w tak zwane mikrozarządzanie uczelnią.</p>
	<p>Urlop wypoczynkowy nauczyciela akademickiego zatrudnionego w niepełnym wymiarze czasu pracy</p>	
<p>art. 133</p>		<p>48. Brak przepisu regulującego udzielanie i rozliczanie (w dniach i godzinach pracy) urlopu wypoczynkowego nauczyciela akademickiego zatrudnionego w niepełnym wymiarze czasu pracy. W praktyce nauczycielom tym udziela się urlopu na dni ich pracy, ale na całe dni pracy, co powoduje, że nauczyciel zatrudniony w niepełnym wymiarze czasu pracy, ale w systemie pracy codziennej jest dyskryminowany przy realizacji urlopu, w stosunku do takiego samego nauczyciela, ale pracującego tylko w niektóre dni tygodnia.</p>
	<p>Udział w urlopie dla poratowania zdrowia</p>	
	<p>art. 134 ust.8 uchylający dotychczasowy zapis, że „prawidłowość wydanych orzeczeń (o potrzebie udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia) podlega kontroli na zasadach określonych w odrębnych przepisach”.</p>	<p>49. Jako że w obecnym stanie prawnym żaden organ kontroli takiej nie sprawował wymaga doprecyzowania czy i w jakim trybie wykonywana będzie kontrola prawidłowości orzeczeń lekarskich o potrzebie udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia.</p>
	<p>Odpowiedzialność dyscyplinarna nauczycieli akademickich</p>	

	<p>Patrz w Projekcie ustawy nowelizującej: art. 139-149, s. 41-48.</p> <p>77) Art. 145a dodany</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rzecznicy dyscyplinarni ministra tworzą Konwent Rzeczników Dyscyplinarnych przy ministrze właściwym ds. szkolnictwa wyższego. 2. Do zadań Konwentu Rzeczników należy: <ol style="list-style-type: none"> 1) formułowanie opinii i wniosków w sprawach, niebędących przedmiotem postępowania dyscyplinarnego, dotyczących dobrych praktyk w nauce i pracy akademickiej w tym kierowanych do ministra właściwego ds. nauki i ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego; 2) współpraca z rzecznikami dyscyplinarnymi na uczelniach; 3) formułowanie, w sprawach szczególnie skomplikowanych, wynikających z prowadzonych postępowań, opinii na wniosek uczelnianych komisji dyscyplinarnych, z wyłączeniem spraw zastrzeżonych dla komisji, o której mowa w art. 144a; 4) inicjowanie projektów określających zasady dobrych praktyk w nauce i szkolnictwie wyższym. 3. Minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia, tryb realizacji zadań przez Konwent Rzeczników, sposób przygotowywania dokumentów i opinii, mając na uwadze rodzaj i zakres zadań Konwentu oraz konieczność zapewnienia ich realizacji, jak również wysokość wynagrodzenia przysługującego członkom Konwentu Rzeczników. 	<p>50. Postępowanie dyscyplinarne powinno być prowadzone przez pracodawcę wobec pracownika, co jest zgodne z nowoczesnymi metodami zarządzania, dlatego nadzór nad nauczycielami akademickimi powinien sprawować rektor. Natomiast minister w określonych sytuacjach może korzystać z istniejących już środków nadzoru.</p> <p>51. Przykładem zbędnego, nadmiarowego mnożenia ciał kolegialnych na szczeblu ministerialnym jest propozycja powołania Konwentu Rzeczników Dyscyplinarnych. Wymaga uzasadnienia jaka byłaby „wartość dodana” tej propozycji, a w tym wskazania, jakie problemy udałoby się rozwiązać i w jaki sposób.</p>
	Organizacja studiów	
	<p>78) Art. 160 ust. 2</p>	<p>52. Sformułowanie „studia ... są prowadzone zgodnie z efektami kształcenia ...” zastąpić przez „studia ... są prowadzone zgodnie z założonymi efektami kształcenia ...” lub „studia ... są prowadzone zgodnie z przyjętymi efektami kształcenia ...”</p>
	<p>79) Art. 162 pkt 5 lit. a (nowelizacja go nie dotyczy, a powinna - dla</p>	<p>53. Jest „odbywania studiów według indywidualnego planu studiów i</p>

	zachowania spójności terminologicznej tekstu ustawy)	programu kształcenia” powinno być: „odbywania studiów według indywidualnego programu studiów” lub „odbywania studiów według indywidualnego programu studiów, w tym indywidualnego planu studiów”
80) Art. 162 pkt 7 (dodany)		54. Warunki odbywania studiów powinny być określone z uwzględnieniem indywidualnego programu, a nie planu studiów (co obejmuje także plan studiów). Cechą wyróżniającą proces kształcenia rozpatrywanej grupy studentów jest bowiem indywidualizacja zestawu przedmiotów (modułów kształcenia); ulokowanie tych przedmiotów w poszczególnych semestrach (określone przez plan studiów) ma znaczenie drugorzędne. „Opieka naukowa” wydaje się terminem nieadekwatnym; wystarczy „opieka” lub „indywidualna opieka”.
		Prace dyplomowe, system antyplagiatowy,
89) Art. 167a dodany	1. Warunkiem przystąpienia do egzaminu dyplomowego jest pozytywna ocena pracy dyplomowej. 2. Praca dyplomowa jest samodzielny opracowaniem zagadnienia naukowego lub artystycznego lub dokonaniem artystycznym prezentującym ogólną wiedzę studenta związaną z danym kierunkiem, poziomem i profilem studiów oraz umiejętnością samodzielnego analizowania i wnioskowania. 3. Pracę dyplomową może stanowić w szczególności praca pisemna, opublikowany artykuł, praca projektowa, w tym projekt i wykonanie programu lub systemu komputerowego, oraz praca konstrukcyjna, technologiczna lub artystyczna, jeżeli odpowiada warunkom określonym w ust. 2.	55. W ustawie nie należy definiować pojęcia „praca dyplomowa”. Rozumienie tego pojęcia jest dostatecznie dobrze utrwalone w praktyce działania uczelni, a jego uszczegółowienie zależy od specyfiki kierunku studiów. 56. Praca dyplomowa magisterska powinna być utrzymana jako obligatoryjna na wszystkich kierunkach studiów. Także praca licencjacka jest ważnym elementem wpływającym na jakość kształcenia, ponieważ rozwija umiejętność kompozycji i formułowania tekstów przez studentów. Jednak, można wyróżnić kierunki studiów, które nie wymagają obligatoryjnego przedkładaania pracy licencjackiej np.: kosmetologia, taniec, fizjoterapia, niektóre kierunki artystyczne i medyczne.

	<p>4. Uczelnia jest obowiązana do sprawdzania pisemnych prac dyplomowych przed egzaminem dyplomowym z wykorzystaniem programów antyplagiatowych współpracujących z ogólnopolskim repozytorium prac dyplomowych.</p> <p>5. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego prowadzi ogólnopolskie repozytorium pisemnych prac dyplomowych.</p> <p>6. W repozytorium, o którym mowa w ust. 5, zamieszcza się:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tytuł pracy dyplomowej; 2) imiona i nazwisko autora pracy dyplomowej; 3) imiona i nazwisko promotora pracy dyplomowej; 4) imiona i nazwiska recenzentów pracy dyplomowej; 5) nazwę podstawowej jednostki organizacyjnej; 6) nazwę uczelni; 7) treść pracy dyplomowej. <p>7. Dane, o których mowa w ust. 6, wprowadzają do Systemu POL-on uczelnie. Dostęp do danych przysługuje promotorowi pracy dyplomowej oraz Komisji.</p> <p>89) Art. 167b dodany</p> <p>Uczelnia jest obowiązana do niezwłocznego przekazania pracy dyplomowej po zaliczeniu egzaminu dyplomowego do ogólnopolskiego repozytorium pisemnych prac dyplomowych.</p>	<p>57. Koncepcja stworzenia systemu antyplagiatowego obejmującego wszystkie pisane w Polsce prace dyplomowe wymaga uregulowania problematyki autorskich praw majątkowych do tych prac.</p>
	Drugi kierunek studiów	
90) Art. 170a ust. 3		<p>58. Proponowany przepis jest identyczny z przepisem dotychczas obowiązującej ustawy.</p> <p>Celowa byłaby jednak jego następująca modyfikacja: „Student lub absolwent studiów stacjonarnych w uczelni publicznej ma prawo podjąć studia na innym kierunku studiów stacjonarnych w uczelni publicznej bez wnoszenia opłat.”</p>

Ogólnopolski wykaz słuchaczy studiów podyplomowych	
<p>92) Art. 170d. ust 1 i 2 otrzymują brzmienie</p> <p>1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego prowadzi ogólnopolski wykaz słuchaczy studiów podyplomowych, z wyłączeniem słuchaczy studiów podyplomowych uczelni wojskowych będących żołnierzami.</p> <p>2. W wykazie, o którym mowa w ust. 1, zamieszcza się następujące dane o każdym słuchaczu studiów podyplomowych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) imiona i nazwisko słuchacza studiów podyplomowych; 2) numer PESEL, a w przypadku jego braku numer dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz kraj wydania dokumentu tożsamości; 3) kraj pochodzenia, w przypadku cudzoziemców; 4) rok urodzenia; 5) płeć. 	<p>59. Niezrozumiałym jest, dlaczego ogólnopolski wykaz słuchaczy studiów podyplomowych ma być prowadzony przez ministra, skoro dyplomy wydawane są przez uczelnie i to one powinny prowadzić taką bazę.</p> <p><u>Patrz też uwagi dotyczące Systemu POL-on.</u></p>
Potwierdzanie efektów uczenia się	
<p>92) Art. 170f dodany</p> <p>1. Do potwierdzania efektów uczenia się uprawniona jest podstawowa jednostka organizacyjna uczelni posiadająca co najmniej pozytywną ocenę instytucjonalną lub co najmniej pozytywną ocenę programową na prowadzonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia albo uprawnienie do nadawania stopnia naukowego doktora związane z kierunkiem studiów.</p> <p>2. W przypadku nieprzeprowadzenia w jednostce oceny instytucjonalnej i programowej na danym kierunku studiów potwierdzenie efektów uczenia się może być dokonane przez podstawową jednostkę organizacyjną uczelni posiadającą uprawnienie do nadawania stopnia naukowego doktora.</p> <p>3. Efekty uczenia się potwierdza się w zakresie odpowiadającym efektom kształcenia zawartym w programie kształcenia określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia.</p> <p>4. Przepisów ust. 1-3 nie stosuje się w przypadku kierunków, o których mowa w art. 9b.</p> <p><u>Patrz też w Projekcie ustawy nowelizującej art. 48a ust. 3 i 4.</u></p>	<p>60. Należy podkreślić, że podstawą nie powinna tu być wyłącznie ocena instytucjonalna, ponieważ niewiele jednostek zostało jej poddanych oraz dotyczy ona, jak dotąd, głównie silnych ośrodków akademickich, a nie ośrodków kształcenia o profilu praktycznym, w których będzie miało szczególnie szerokie zastosowanie potwierdzanie efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną (patrz komentarz poniżej).</p> <p>Komentarz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Możliwość potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną dotyczy programów kształcenia o obydwu profilach: ogólnoakademickim i praktycznym. Jednakże szczególnie użyteczna być może ona (dla osób uczących się i dla uczelni) w odniesieniu do programów i uczelni zawodowych, w których potwierdzać się będzie efekty kształcenia wynikające z doświadczenia zawodowego. Potwierdzanie efektów wynikających z doświadczenia zawodowego powinno być podstawową intencją do wprowadzenia rozwiązań w zakresie potwierdzania efektów

<p>92) Art. 170g dodany</p> <p>1. Senat uczelni określa organizację i sposób potwierdzania efektów uczenia się, uwzględniając:</p> <p>1) zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się;</p> <p>2) sposób powoływania i tryb działania komisji weryfikującej efekty uczenia się.</p> <p>92) Art. 170h dodany</p> <p>1. Efekty uczenia się mogą zostać potwierdzone:</p> <p>5) osobie posiadającej świadectwo dojrzałości i co najmniej 5 lat doświadczenia zawodowego po uzyskaniu świadectwa dojrzałości – w przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie;</p> <p>6) osobie posiadającej tytuł zawodowy licencjata lub równorzędny i co najmniej 3 lata doświadczenia zawodowego po ukończeniu studiów pierwszego stopnia – w przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia drugiego stopnia;</p> <p>7) osobie posiadającej tytuł zawodowy magistra lub inny równorzędny i co najmniej 2 lata doświadczenia zawodowego po ukończeniu studiów drugiego stopnia albo jednolitych studiów magisterskich - w przypadku ubiegania się o przyjęcie na kolejny kierunek studiów pierwszego lub drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie.</p> <p>2. W przypadku absolwentów kolegiów określonych w przepisach ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.4) przystępujących do potwierdzenia efektów uczenia się nie jest wymagane spełnienie warunku pięcioletniego doświadczenia zawodowego po uzyskaniu świadectwa dojrzałości.</p> <p>3. Osoba przyjęta na studia w wyniku potwierdzenia efektów uczenia</p>	<p>uczenia się zdobytych poza edukacją formalną.</p> <p>61. Z powodów wymienionych powyżej nie znajduje także uzasadnienia merytorycznego przyznanie uprawnień do potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną w szczególności ośrodkom mającym prawo do doktoryzowania, ponieważ nie ma związku pomiędzy uprawnieniami akademickimi a tym potwierdzeniem. Takie przypisanie skutkowało by też ograniczeniem dostępu do potwierdzania efektów tej grupie osób uczących się, do której jest ono szczególnie skierowane oraz do nieuczciwej konkurencji uderzającej w pierwszeństwo kolejności w uczelni nieakademickiej, w tym niepublicznej.</p> <p>62. Potwierdzanie efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną wymaga wypracowania rozwiązań zapewniających poprawność i rzetelność procedur oraz ich dostosowania do rozwiązań przyjętych w krajach, w których z sukcesem są one obecne od dawna. Spełnienia tych wymogów nie gwarantuje prawo do nadawania stopnia naukowego doktora. Warunki te powinny być przede wszystkim elementem wewnętrznego, uczelnianego systemu zapewniania jakości, uzupełnionego o wskazanie sposobu sprawowania nadzoru nad poprawnością i rzetelnym stosowaniem reguł i dobrych praktyk w procesie potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną. Powinno to znaleźć swoje potwierdzenie w procedurach akredytacji PKA. Jakość tego procesu zależy także od kompetencji i motywacji osób, które będą wprowadzać ten system.</p> <p>63. Potwierdzanie efektów kształcenia zdobytych poza edukacją formalną jest ważnym elementem polityki uczenia się przez całe życie. Dostęp do niego powinien być otwarty w szkołach</p>
--	--

<p>wyższych, zaś uzyskanie tego potwierdzenia powinno być zależne od osiągniętych już efektów uczenia się, a nie od wieku osoby ocenianej lub od drogi, w której efekty te zostały osiągnięte.</p> <p>64. Możliwość potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną powinna dotyczyć efektów właściwych dla wszystkich form kształcenia oferowanych na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji: programów kształcenia prowadzących do dyplomów, studiów podyplomowych i innych szkoleń.</p> <p>65. Możliwość potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną dotyczy programów kształcenia o obydwu profilach: ogólnoakademickim i praktycznym. Jednakże szczególnie użyteczna być może ona (dla osób uczących się i dla uczelni) w odniesieniu do programów i uczelni zawodowych, w których potwierdzać się będzie efekty kształcenia wynikające z doświadczenia zawodowego. Potwierdzenie efektów wynikających z doświadczenia zawodowego powinno być podstawową intencją do wprowadzania rozwiązań w zakresie potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną.</p> <p>66. Wydaje się, że ust. 2 pokrywa się (co do istoty) z końcową częścią ust. 1.</p>	<p>się może uzyskać nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do danego programu kształcenia określonego kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia.</p> <p>4. Liczba studentów na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia, którzy zostali przyjęci na studia na podstawie najlepszych wyników uzyskanych w procedurze potwierdzenia efektów uczenia się, nie może być większa niż 20% ogólnej liczby studentów na tym kierunku, poziomie i profilu kształcenia.</p> <p><u>Patrz też w tabeli: art. 2 ust. 1. pkt 18n) i 18o), art. 6 ust. 1.</u></p> <p><u>Patrz też w Projekcie ustawy nowelizującej: art. 48a ust. 3 i 4, art. 98 ust. 1 pkt 3a, art. 99 ust. 1 pkt 1c i 6, art. 99 ust. 2 pkt 5, art. 162 pkt 7.</u></p>
<p>67. jest „Student może studiować według indywidualnego planu studiów i programu nauczania na zasadach ...” powinno być: „Student może studiować według indywidualnego programu studiów na zasadach...” lub „Student może studiować według indywidualnego programu studiów, w tym indywidualnego planu</p>	<p>Prawa i obowiązki studentów</p> <p>93) Art. 171 ust. 2 (nowelizacja go nie dotyczy, a powinna - dla zachowania spójności logicznej tekstu ustawy)</p>

		studiów, na zasadach ..."
		Studia doktoranckie
94) Art. 196 ust. 1		68. Powinno być „kwalifikację”, a nie „kwalifikacje” (tytuł zawodowy magistra to kwalifikacja, a nie kwalifikacje).
		Stypendium rektora dla najlepszych studentów
96) Art. 181 ust. 4a. dodany O przyznanie stypendium rektora dla najlepszych studentów może ubiegać się również student pierwszego roku studiów na pierwszym kierunku studiów rozpoczętych po zdaniu egzaminu maturalnego, który uzyskał wysokie wyniki tego egzaminu stanowiące podstawę przyjęcia na studia lub wysokie wyniki postępowania rekrutacyjnego.		69. W związku z tym, że utrzymywane jest stypendium rektora dla sportowców, również oni powinni mieć prawo do otrzymywania stypendium na I roku, jeśli osiągnęli wcześniej wysokie wyniki sportowe.
97) Art.23 ust.1 ustawy z dnia 18 marca 2011 o zmianie ustawy		70. Propozycja zmiany: „Osoba zatrudniona przed dniem wejścia w życie ustawy na podstawie mianowania albo umowy o pracę na czas nieokreślony pozostaje zatrudniona w tej samej formie stosunku pracy na dotychczasowym stanowisku”.
		Uzasadnienie: Ustawa PSW w przepisach przejściowych (art.264 ust.2-6) uregulowała stosunki pracy z mianowania powstałe przed wejściem w życie Ustawy tj. przed 1 września 2006 roku, stanowiąc, że mianowani nauczyciele akademicy zajmujący stanowiska adiunkta pozostają mianowani na czas nieokreślony <u>na tych stanowiskach</u> (w ust. 6 z zastrzeżeniem art.120 ustawy - okres zajmowania stanowiska). W konsekwencji adiunkci, którzy uzyskali stopień doktora habilitowanego przed upływem okresu zajmowania stanowiska adiunkta chcą awansować na stanowisko profesora nadzwyczajnego tracili gwarancję zachowania mianowania na czas nieokreślony, bowiem przepisy przejściowe ową gwarancję przewidziały tylko na konkretnym stanowisku. Obecna regulacja nie wskazuje, że forma stosunku

		<p>pracy zostaje zachowana tylko na określonym stanowisku, co w konsekwencji powoduje, że osoby, które wcześniej uzyskały stopień dr hab. są w gorszej, pod względem stabilizacji stosunku pracy, sytuacji niż osoby, które uzyskały stopień naukowy dr hab. w późniejszym okresie, bowiem ich stosunek pracy na stanowisku prof. nadzwyczajnego został nawiązany na czas określony i wygaśnie wraz z upływem okresu zatrudnienia (a nowy stosunek pracy może być tylko umową o pracę).</p>
--	--	---

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banyś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

XIII. Uwagi do brzmienia wybranych artykułów aktualnie obowiązującej ustawy
Prawo o szkolnictwie wyższym

1. **Art. 6 ust. 1 pkt 4b) i inne.** Duża niespójność w nazewnictwie. W świetle art. 2 ust. 1 pkt 14b) na program kształcenia składają się: opisy efektów kształcenia oraz opisy procesu kształcenia, prowadzącego do osiągnięcia tych efektów (plany i programy studiów). Pojęć tych nie można mieszać. Gdy mamy na myśli tylko opisy procesu kształcenia, bez efektów, to nie można używać zwrotu „program kształcenia”.
2. **Art. 20.** Pierwsze pozwolenie na utworzenie uczelni niepublicznej na 5 lat, a następnie dopiero na czas nieokreślony.
3. **Art. 67 ust. 3.** Wobec problemów interpretacyjnych, na gruncie obowiązującej ustawy, należałoby jednoznacznie określić, czy tzw. samodzielni pracownicy nauki automatycznie wchodzi w skład rady wydziału.
4. **Art. 76 ust. 3.** W wyniku wypadnięcia słowa „odwołania”, wykluczono możliwość odwołania np. dziekana lub prodziekana, gdy art. 78 ust. 1 przewiduje taką procedurę wobec rektora i prorektorów.
5. **Art. 90 ust. 4.** Wprowadzić wyższą kwotę (1 mln euro), wymagającą zgody Ministra Skarbu Państwa.
6. **Art. 110 ust. 4.** Przywrócić stanowisko dydaktyczne docenta jako formę awansu.
7. **Art. 151.** Wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w uczelni publicznej, w poszczególnych grupach pracowników, powinna pozostawać w relacji nie do kwoty bazowej, a do wskaźnika prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce określonego w ustawie budżetowej. Zgłoszony w komisji sejmowej 1 lutego 2011 projekt w tej sprawie, przepadł niewielką większością głosów. Przy tej okazji należy dodać, iż wbrew początkowym zapowiedziom z lat 2008/9 r., w maju 2010 r. rząd wycofał się z obietnicy wprowadzenia instytucji stanu spoczynku dla profesorów tytularnych.
8. **Art. 195 ust. 1.** Wbrew przedłożeniu rządowemu, zastrzegającemu wymogi, jakie musi spełniać dana jednostka aby prowadzić studia doktoranckie (uprawnienie do nadawania stopnia doktora habilitowanego), w efekcie prac posłów obniżono tę poprzeczkę. Wykreślono ze starej ustawy wymóg, aby co najmniej dwa uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora odnosiły się do różnych dyscyplin danej dziedziny nauki.
9. **Art. 195 ust. 5.** Przepis o połowie programu studiów doktoranckich, wymagającej bezpośredniego udziału doktoranta i nauczycieli akademickich w jednostce organizującej SD, jest niezrozumiały i niemożliwy do wykonania bez prawidłowej definicji programu studiów, bez określenia w czym mierzyć całość programu (godzinach? jakich – nakładu pracy czy kontaktowych wynikających z planu studiów? punktach ECTS?). Ponadto ten przepis jest niewykonalny w odniesieniu do doktorantów mobilnych, którzy realizują część programu SD np. za granicą (a więc nie w jednostce organizacyjnej prowadzącej studia).
10. **Art. 264 ust. 7.** Ostatni człon tego przepisu: „na tych samych zasadach”, proponuje się zastąpić zwrotem: „na czas wskazany w akcie mianowania”. Chodzi o jednoznaczne brzmienie tego przepisu, aby zapobiec mającym już miejsce sporom sądowym wokół np. uprawnień do okresu urlopow

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banyś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

wypoczynkowych. Art. 264 ust. 7 zapis „na tych samych zasadach”, bibliotekarze niebędący n.a. interpretują jako podstawę do roszczeń o 36-dniowy urlop. MNiSW zajmowało stanowisko, że art. 264 ust. 7 dot. jedynie formy zatrudnienia, a nie uprawnień, dlatego należy nadać temu jednoznaczny wyraz w postaci proponowanego brzmienia.

XIV. Uwagi ogólne

1. Nowelizacja nie określa pojęcia „uniwersytet badawczy”. Nie zostały zaproponowane odpowiednie narzędzia i działania, które umożliwiłyby tworzenie uniwersytetów badawczych spełniających międzynarodowe standardy. Należy podkreślić, że nie wszystkie uczelnie prowadzące badania naukowe powinny mieć status uniwersytetów badawczych.
2. Niewłaściwa jest stosowana coraz częściej praktyka ustawowego nakładania na szkoły wyższe kolejnych obowiązków, z których wykonywaniem wiąże się konieczność ponoszenia przez uczelnie dodatkowych kosztów. Następuje to w sytuacji, gdy ustawodawca nie wskazuje źródeł ich finansowania, a nakłady publiczne na szkolnictwo wyższe w praktyce od lat pozostają zamrożone, a udział środków budżetowych przeznaczanych na szkolnictwo wyższe w PKB maleje.
3. Zasady kultury politycznej oraz dobre praktyki działania organów władzy publicznej, a także wymóg poszanowania przez organ władzy wykonawczej woli parlamentu jako organu władzy ustawodawczej wymagają terminowego przygotowywania projektów rozporządzeń jednocześnie z projektami ustaw. W szczególności, dotyczy to ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.
4. Należy zrównać w prawach osoby, które uzyskiwały na swojej ścieżce awansu analogiczne kwalifikacje w ramach zróżnicowanych uwarunkowań prawnych w okresie ostatnich kilkudziesięciu lat tak, aby wszystkie te osoby miały możliwość stosowania obok swojego nazwiska właściwego stopnia lub tytułu (odpowiednio dr, dr hab. prof. sztuki) dla potwierdzenia jednej ze zróżnicowanych kwalifikacji równoważnych.
5. Skład rad wydziału, w tym sposób jego określenia powinien wynikać jedynie z regulacji statutowej.
6. Wymaga wyjaśnienia, dlaczego w projekcie nowelizacji pominięto regulacje dotyczące 5 poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji. Odpowiednia regulacja jest niezbędna dla uniknięcia dekompozycji PRK oraz jej niespójności z Europejską Ramą Kwalifikacji.
7. Odnosimy się krytycznie do propozycji, aby minimum kadrowe na studiach magisterskich o profilu ogólnoakademickim było takie samo, jak w przypadku uprawnień doktorskich.

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banyś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

Dodatki

- Dodatek nr 1, Uwagi do projektu ustawy z dnia 16 lipa 2013 r., w związku z postulatami KRASP, sformułowanymi w załączniku nr 1 do uchwały z dnia 28 grudnia 2012
- Dodatek nr 2, List KRUA do Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn.19 sierpnia 2013 r.

Załączniki

Uwaga:

Opinie sygnowane przez KRASP zawierają zasadniczą treść przedstawionego stanowiska (Wprowadzenie, punkty I–XIII). KRASP wyraża podziękowanie osobom, które udostępniły swoje opinie, za autorskie opracowania, wykorzystane w pracach KOiL KRASP lub załączone do niniejszego dokumentu.

- Załącznik nr 1, prof. Andrzej Szewc, Uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (PSW);
- Załącznik nr 2, uwagi nadesłane przez Krakowską Akademię im. Frycza Modrzewskiego.

prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś
Przewodniczący KRASP

**Uwagi do projektu ustawy z dnia 16 lipca 2013 r.,
w związku z postulatami KRASP, sformułowanymi w załączniku nr 1 do
uchwały z dnia 28 grudnia 2012 r.**

Serock 26/27 lipca 2013 r.

A. Ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym*

Na wstępie należy przypomnieć, że stanowisko KRASP odnosiło się do projektu założeń nowelizacji ustawy PSW z dnia 27 listopada 2012 r. i zostało sformułowane na podstawie wniosków ministerialnego Zespołu ds. zmian w przepisach dotyczących PSW. W tym dokumencie **zawarto 24 uwagi**. W projekcie z dnia 16 lipca **uwzględniono 11 spośród nich (49 %)**.

I. Postulaty KRASP przyjęte w projekcie nowelizacji

1. **Art. 8 ust. 3 i 4.** Ograniczenie 2% powinno dotyczyć wzrostu rekrutacji w poprzednim roku akademickim, a nie ogólnej liczby studentów; zmiana 4).
2. **Art. 8a.** Obniżenie na studiach podyplomowych liczby punktów ECTS do 30; zm. 5).
3. **Art. 11 ust. 1 w związku z art. 168 ust. 1.** Umożliwiono tworzenie studiów interdyscyplinarnych między uczelniami; zm. 8), nowy art. 10a.
4. **Art. 50 i 52.** Wprowadzenie zmian w systemie odwoławczym PKA, tj. utworzenie odrębnego organu zajmującego się wnioskami o ponowne rozpatrzenie sprawy; zm. 37), nowy art. 50 ust. 6.
5. **Art. 54.** Osobowość prawna dla KRASP i KReZSP; zm. 39.
6. **Art. 72 ust. 3.** Skreślono odwołanie do uchylonej ustawy; zm. 45.
7. **Art. 77 ust. 2a.** Uchylono ograniczenie kadencyjności w senacie dla prorektora; zm. 46).
8. **Art. 92.** Zwolnienie uczelni publicznych, w zakresie przychodów własnych, spod rygorów ustawy o finansach publicznych; zm. 60), nowy art. 98a.

9. Art. 112 a ust. 3. Dotyczy terminu składania oświadczeń o dodatkowym zatrudnieniu; zm. 64).

10. Art. 118 a. Uwzględniono propozycję, aby nauczyciela akademickiego, który został skierowany do pracy w uczelni na podstawie umów międzynarodowych lub umów zawartych z instytucjami zagranicznymi, można było zatrudnić bez postępowania konkursowego; zm. 65), nowy art. 118 ust. 4.

11. art. 134 ust. 1. Uwzględniono propozycję, że urlopy naukowe (tzw. siódemkowe) nie powinny być tylko przywilejem profesorów tytularnych; zm. 69).

II. Postulaty KRASP nieprzyjęte w projekcie nowelizacji (podaję ich treść w oryginalnym brzmieniu)

1. Art. 6 ust. 1 pkt 4b) i inne. Duża niespójność w nazewnictwie. W świetle art. 2 ust. 1 pkt 14b) na program kształcenia składają się: opisy efektów kształcenia oraz opisy procesu kształcenia, prowadzącego do osiągnięcia tych efektów (plany i programy studiów). Pojęć tych nie można mieszać. Gdy mamy na myśli tylko opisy procesu kształcenia, bez efektów, to nie można używać zwrotu „program kształcenia”.

2. Art. 8 ust. 2 oraz art. 84 ust. 3a. Doprecyzować przepisy dotyczące studiów międzyobszarowych.

3. Art. 20. Pierwsze pozwolenie na utworzenie uczelni niepublicznej na 5 lat, a następnie dopiero na czas nieokreślony.

4. Art. 49 ust 1. Wbrew wcześniejszym deklaracjom Ministerstwa, Polska Komisja Akredytacyjna pozostaje nadal jedynie organem opiniodawczym dla Ministra, a nie organem autonomicznym, wydającym decyzje administracyjne i ponoszącym odpowiedzialność w trybie przewidzianym przez kodeks postępowania administracyjnego.

5. Art. 67 ust. 3. Wobec problemów interpretacyjnych, na gruncie obowiązującej ustawy, należałoby jednoznacznie określić, czy tzw. samodzielni pracownicy nauki automatycznie wchodzi w skład rady wydziału.

6. Art. 76 ust. 3. W wyniku wypadnięcia słowa „odwołania”, wykluczono możliwość odwołania np. dziekana lub prodziekana, gdy art. 78 ust. 1 przewiduje taką procedurę wobec rektora i prorektorów.

- 7. Art. 90 ust. 4.** Wprowadzić wyższą kwotę (1 mln euro), wymagającą zgody Ministra Skarbu Państwa.
- 8. Art. 110 ust. 4.** Przywrócić stanowisko dydaktyczne docenta jako formę awansu.
- 9. Art. 118 a.** Wprowadzić obligatoryjność konkursów tylko dla pierwszego zatrudnienia w uczelni.
- 10. Art. 151.** Wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w uczelni publicznej, w poszczególnych grupach pracowników, powinna pozostawać w relacji nie do kwoty bazowej, a do wskaźnika prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce określonego w ustawie budżetowej. Zgłoszony w komisji sejmowej 1 lutego 2011 projekt w tej sprawie, przepadł niewielką większością głosów. Przy tej okazji należy dodać, iż wbrew początkowym zapowiedziom z lat 2008/9 r., w maju 2010 r. rząd wycofał się z obietnicy wprowadzenia instytucji stanu spoczynku dla profesorów tytularnych.
- 11. Art. 195 ust. 1.** Wbrew przedłożeniu rządowemu, zaostrzającemu wymogi, jakie musi spełniać dana jednostka aby prowadzić studia doktoranckie (uprawnienie do nadawania stopnia doktora habilitowanego), w efekcie prac posłów obniżono tę poprzeczkę. Wykreślono ze starej ustawy wymóg, aby co najmniej dwa uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora odnosiły się do różnych dyscyplin danej dziedziny nauki.
- 12. Art. 195 ust. 5.** Przepis o połowie programu studiów doktoranckich, wymagającej bezpośredniego udziału doktoranta i nauczycieli akademickich w jednostce organizującej SD, jest niezrozumiały i niemożliwy do wykonania bez prawidłowej definicji programu studiów, bez określenia w czym mierzyć całość programu (godzinach? jakich – nakładu pracy czy kontaktowych wynikających z planu studiów? punktach ECTS?). Ponadto ten przepis jest niewykonalny w odniesieniu do doktorantów mobilnych, którzy realizują część programu SD np.za granicą (a więc nie w jednostce organizacyjnej prowadzącej studia).
- 13. Art. 264 ust. 7.** Ostatni człon tego przepisu: „na tych samych zasadach”, proponuje się zastąpić zwrotem: „na czas wskazany w akcie mianowania”. Chodzi o jednoznaczne brzmienie tego przepisu, aby zapobiec mającym już miejsce sporom sądowym wokół np. uprawnień do okresu urlopów wypoczynkowych. Art. 264 ust. 7 zapis „na tych samych zasadach”, bibliotekarze niebędący n.a. interpretują jako podstawę do roszczeń o 36-dniowy urlop. MNiSw zajmowało

stanowisko, że art. 264 ust. 7 dot. jedynie formy zatrudnienia, a nie uprawnień, dlatego należy nadać temu jednoznaczny wyraz w postaci proponowanego brzmienia.

B. Ustawa o stopniach naukowych i tytule naukowym (art. 3 projektu)

Na wstępie należy zaznaczyć, że w grudniowym stanowisku KRASP zasadniczo nie odniesiono się do projektu zmian w tej ustawie. Było to konsekwencją faktu, iż Pani Minister nie wyraziła zgody, aby tę ustawę recenzował Zespół ministerialny. Na życzenie przewodniczącego KRASP prof. Wiesława Banysia sporządziłem na początku kwietnia br. swoje uwagi co do konieczności nowelizacji. Ująłem je w 20 punktach. Projekt z 16 lipca uwzględnia tylko 2.

I. Przyjęte postulaty

1. **Art. 20 ust. 7.** Dotyczy drugiego promotora; zm. 3), nowy ust. 4a i 4b.
2. **Art. 26 ust. 1 pkt 2).** Słowo „i” zastąpić słowem „lub”. Według obecnego zapisu wymagane jest kierowanie zespołami realizującymi zarówno granty krajowe, jak i zagraniczne; zm. 4).

II. Postulaty nieprzyjęte w projekcie nowelizacji (podaję ich treść w oryginalnym brzmieniu)

1. Art. 5 - dodać ust. 2b w brzmieniu:

„W przypadku podziału jednostki organizacyjnej szkoły wyższej, posiadającej uprawnienie lub uprawnienia do nadawania stopni, każda jednostka powstała w wyniku podziału zachowuje uprawnienia do nadawania tych stopni w tych dziedzinach i dyscyplinach, w których spełnia wymogi określone w art. 6. O zmianach organizacyjnych każda nowo utworzona jednostka, w terminie 7 dni od dnia powstania, zawiadamia Centralną Komisją i przedstawia listę osób, o których mowa w Art. 6. Jest to przepis analogiczny do ust. 2a. Umożliwia on ograniczenie zbędnych formalności przy przyznawaniu uprawnień do nadawania stopni naukowych jednostkom powstałym w wyniku zmian organizacyjnych.

2. Art. 6 ust. 1 i 2 – propozycja wliczania do minimum kadrowego jednostek organizacyjnych ubiegających się o uprawnienia do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego osób zatrudnionych przez rektora w trybie art. 21a, budzi wątpliwości. Ponadto nie zmieniono limitu kadrowego (8 i 12), pomimo zgłaszanej w komisji sejmowej konieczności zmian. Należy bowiem pamiętać, że liczby te ustalono jeszcze w ustawie z 1990 r. Od tego czasu w wielu dziedzinach

nauki grono tzw. samodzielnych nauczycieli akademickich niejednokrotnie uległo potrojeniu. Nie podnosząc poprzeczki kadrowej, obniża się standardy.

3. Art. 8 ust. 5 - po słowach: „w trybie art. 18a ust. 11, podejmie uchwałę” w wyrażeniu: „o nadaniu lub odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego” słowo „lub” należy zastąpić wyrazem „albo”. Użycie słowa „lub” wskazuje, że możliwe są obie opcje, co z kolei jest niemożliwe do wykonania (nie można podjąć uchwały jednocześnie o nadaniu i odmowie nadania stopnia).

4. Art. 13a ust. 1 – w opinii wielu środowisk, szczególnie przedstawicieli nauk humanistycznych i społecznych, nie należy czynić takich wyjątków od ogólnych zasad, pozwalających na nadanie stopnia doktora osobom mającym tylko tytuł licencjata czy inżyniera.

5. Art. 16 ust. 1 - słowa: „Do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba” zastąpić słowami: „Stopień doktora habilitowanego może być nadany osobie”, a wyraz „osiągnięcia”, zastąpić słowem „osiągnięcie”. Określony w znowelizowanej ustawie tryb postępowania habilitacyjnego nie przewiduje procedury dopuszczania kandydata do tego postępowania. Zgodnie z art. 18a, poprawny od strony formalnej wniosek musi zostać rozpatrzony, a postępowanie musi zakończyć się uchwałą rady jednostki prowadzącej to postępowanie. Nie ma zatem żadnych formalnych możliwości dopuszczenia albo niedopuszczenia kandydata do postępowania, czy do jednego z kolejnych etapów postępowania. Zgodnie z art. 18a, wszczęte na wniosek kandydata postępowanie – w oparciu o dokumenty spełniające wymogi formalne – musi zostać przeprowadzone i zakończyć się uchwałą rady jednostki (o nadaniu albo odmowie nadania stopnia), niezależnie od wartości merytorycznej osiągnięć kandydata i jego aktywności naukowej.

6. Art. 18a ust. 1 - Po słowach „wraz z autoreferatem”, dodać przecinek, a po nim słowa: „kopią osiągnięcia – w przypadku osiągnięcia określonego w art. 16 ust. 2 pkt 1, albo jego opisem – w przypadku osiągnięcia określonego w art. 16 ust. 2 pkt 2, a także spisem dokonań sporządzonym zgodnie z art. 16 ust. 4”. Art. 16 ust. 4 wskazuje kryteria oceny, jakim podlegają dokonania habilitanta. Art. 18a ust. 6 mówi iż Centralna Komisja przekazuje powołanej komisji habilitacyjnej dokumenty, o których mowa w ust. 1. Z kolei w ust. 1 wymienione są jedynie wnioski i autoreferat. W dokumentacji, o której mowa w ust. 6 brak jest zatem materiałów, które pozwalałyby na ocenę w toku postępowania habilitacyjnego zarówno samego osiągnięcia naukowego, jak też dokonań habilitanta według wyżej wspomnianych kryteriów. Stąd konieczność dodania obowiązku przesłania takich materiałów przez habilitanta wraz z wnioskiem.

7. Art. 18a ust. 5 - słowa: „w terminie 6 tygodni od dnia otrzymania”, zastąpić słowami: „niezwłocznie po otrzymaniu”. Z dotychczasowej praktyki jasno wynika, że dotrzymanie terminu 6 tygodni jest w ogromnej większości przypadków niemożliwe, szczególnie w sytuacji określonej w art. 18a ust. 3. Wymagane są wtedy bowiem posiedzenia 3 gremiów (rady dwóch jednostek organizacyjnych oraz Centralna Komisja), których zwołanie w okresie krótszym niż 1 miesiąca jest organizacyjnie niemożliwe. Proponowany zapis nakłada obowiązek jak najszybszego procedowania sprawy, jednocześnie pozwalając uniknąć komplikacji wynikających z niemożliwych do dotrzymania terminów.

8. Art. 18a ust. 6 - słowa: „w dniu powołania komisji habilitacyjnej przekazuje jej dokumenty, o których mowa w ust. 1”, zastąpić słowami: „niezwłocznie po powołaniu komisji habilitacyjnej przekazuje dokumenty, o których mowa w ust. 1, jednostce o której mowa w ust. 2 lub 3”. Nie ma fizycznej możliwości przekazania komisji habilitacyjnej dokumentów wymienionych w ust. 1 przez Centralną Komisję, w dniu powołania komisji habilitacyjnej. Członkowie komisji habilitacyjnej muszą bowiem pochodzić z różnych ośrodków, najczęściej znajdujących się w różnych częściach kraju, a o fakcie ich powołania na członków komisji habilitacyjnej nie mogli też wcześniej wiedzieć. Ponadto, umowy o sporządzenie recenzji są zawierane pomiędzy jednostką prowadzącą postępowanie a recenzentem (zgodnie z art. 30 ust. 2), zatem przy aktualnym zapisie, sporządzenie takiej umowy, tak aby dotrzymać wszystkich terminów i formalności, jest niemożliwe.

9. Art. 18a ust. 7 - słowa „od dnia powołania komisji habilitacyjnej”, zastąpić słowami „od dnia otrzymania materiałów” . Nie można recenzentów obarczać odpowiedzialnością za ewentualne opóźnienia w dostarczeniu im materiałów do oceny.

10. Art. 18a ust. 8 i 9 – dyskusyjna procedura głosowania, która jest efektem swoistego kompromisu wobec rozbieżnych zdań posłów w komisji sejmowej. Należałoby postulować powrót do pewnej tradycji uniwersyteckiej, zgodnie z którą głosowania w sprawach personalnych są tajne.

11. Art. 18a ust. 13 – przepis w ostatecznym brzmieniu znacznie złagodzony w stosunku do przedłożenia rządowego, dzięki przyjęciu poprawki zgłoszonej przez prof. Jerzego Woźnickiego. Należałoby jednak postulować skreślenie tego wyjątkowego przepisu, uwzględniając postanowienia art. 9 ust. 1-3 ustawy, który wyposaża Centralną Komisję w „zwyczajne” instrumenty kontroli.

12. Art. 21a – regulacja dość powszechnie krytykowana, przypominająca niesławnych, tzw. „docentów marcowych”.

13. Art. 21a ust. 3 i 4 – należałoby postulować zmianę tej procedury w takim kierunku, że decyzja rektora wchodzi w życie dopiero po zajęciu stanowiska przez Centralną Komisję.

14. Art. 26 ust. 1 pkt 3) – postuluje się zachowanie dotychczasowej praktyki. Spełnienie określonych w tym przepisie warunków może okazać się niewykonalne w przypadku tzw. „dyscyplin niszowych”. **W projekcie ustawy popełniono błąd, ponieważ proponowana zmiana jest identyczna z treścią obecnie obowiązującego przepisu!; zm. 4).**

15. Art. 27 ust. 4 - skreślić słowa: „o renomie międzynarodowej”. Określenie „o renomie międzynarodowej” jest niejednoznaczne i nie wnosi istotnych wartości do ustawy. Ponadto, przez swoją niejednoznaczność, może być powodem nieporozumień w stwierdzeniu kto może, a kto nie może być członkiem komisji habilitacyjnej.

16. Art. 29 ust. 1 - słowa od: „w zakresie” do końca ustępu, zastąpić słowami: „nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego”. Procedury związane z nadawaniem stopni i tytułów naukowych oraz stopni i tytułów w zakresie sztuki, muszą opierać się na ocenach merytorycznych i nie mogą podlegać przepisom Kodeksu postępowania administracyjnego, gdzie regułą jest to, że poprawny od strony formalnej wniosek powinien być załatwiony pozytywnie. Dodatkowym argumentem jest fakt, że w większości wysoko rozwiniętych krajów, procedury nadawania stopni naukowych nie podlegają zasadom (kodeksom) postępowania administracyjnego. Zapis stwierdzający, że procedury takie podlegają przepisom Kodeksu postępowania administracyjnego powoduje, że kandydaci nie spełniający wymogów merytorycznych, mogą skutecznie odwoływać się od merytorycznie uzasadnionych decyzji odmownych, powołując się na poprawność formalną złożonych przez nich wniosków.

17. Art. 29a ust. 1 - słowa „Rada właściwej jednostki organizacyjnej lub odpowiednio Centralna Komisja”, zamienić słowami: „Centralna Komisja lub odpowiednio rada właściwej jednostki organizacyjnej”. Proponowana zmiana polega na zamianie kolejności organów (Centralna Komisja i rada właściwej jednostki organizacyjnej), co wynika z użytego słowa „odpowiednio” oraz wymienieniu w dalszej części tego samego zdania tytułu i stopnia, w takiej właśnie kolejności. Ponieważ organem właściwym w sprawie stwierdzenia nieważności nadania tytułu jest Centralna Komisja, a w sprawie nadania stopnia

– rada właściwej jednostki organizacyjnej, opisana zmiana kolejności wymienionych organów jest konieczna.

18. Art. 30 ust. 3 pkt 2) - słowa od: „jednostka zatrudniająca” do końca zdania, zastąpić słowami „koszty poniesione w związku z tymi procedurami zostają zrefundowane przez ministerstwo właściwe do spraw nauki” Obowiązujące przepisy sprawiają, że jednostki organizacyjne często odmawiają przeprowadzania postępowań w przypadku osób zatrudnionych w innych jednostkach, które nie wyrażają zgody na pokrycie kosztów postępowania. Rozwiązaniem tego problemu mógłby być proponowany zapis, połączony z rozporządzeniem określającym warunki refundacji – jedną z możliwości może być wydzielenie z budżetu przeznaczanego na dotację dla uczelni i innych jednostek naukowych kwoty szacunkowo zbliżonej do zakładanych kosztów wszystkich przewodów i postępowań przeprowadzanych w danym roku w kraju, a następnie refundacji poniesionych kosztów po przedstawieniu raportów przez jednostki przeprowadzające przewody i postępowania.

K. Krasowski

Poznań, dnia 25.07.2013 r.

Warszawa, dnia 19 sierpnia 2013 roku

Szanowna Pani
Prof. dr hab. Barbara Kudrycka
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Wielce Szanowna Pani Minister,

Z inicjatywy Prof. Lecha Śliwonika, Rektora Akademii Teatralnej w Warszawie, w latach 2002 – 2008, Przewodniczącego Konferencji Rektorów Uczelni Artystycznych w latach 2005 – 2008, KRUA wnosi o wprowadzenie – w ramach przygotowywanej nowelizacji ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym – zmiany zapisu w art. 13 ust. 1.

Obecny zapis:

Art.13. 1. Podstawowymi zadaniami uczelni (...) są:

5) upowszechnianie i pomnażanie osiągnięć nauki, kultury narodowej i techniki, w tym poprzez gromadzenie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych i informacyjnych /.../

Proponowany zapis:

5) *zmieniony* - upowszechnianie i pomnażanie osiągnięć nauki i techniki, w tym poprzez gromadzenie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych i informacyjnych;

6) *dodany* – rozwijanie i upowszechnianie kultury narodowej, zapewnianie studentom warunków do udziału w jej tworzeniu /.../

UZASADNIENIE

Intencją postulowanej zmiany jest nadanie kulturze narodowej właściwej rangi w życiu polskich uczelni oraz zapewnienie studentom wszystkich szkół wyższych możliwości udziału w tworzeniu kultury. W istocie rzeczy chodzi o p r z y w r ó c e n i e w podstawowym dokumencie szkolnictwa wyższego miejsca należnego kulturze. Takie miejsce miała ona we wszystkich wcześniejszych ustawach, to jest wydanych kolejno w latach: 1958, 1982 oraz 1990 – chociaż w tym ostatnim dokumencie jej znaczenie zostało osłabione: po raz pierwszy

nie miała swego odrębnego zapisu, jednak w wyliczeniu zadań uczelni (art. 3.2.5) ulokowano ją na początku, przed postępowaniem technicznym, zdrowiem, rozwojem fizycznym. Zmarginalizowania, z nieznanymi i niczym nieuzasadnionymi przyczynami, dokonano w ustawie z 2005 roku – „kultura narodowa” umieszczona została w ciągu pomiędzy „nauką” i „techniką”, zarazem osłabiono tę wątpliwą obecność szczególnym zaakcentowaniem wąskiego i z pewnością nie najważniejszego zadania („zbiory biblioteczne i informacyjne”). Mamy zatem do czynienia z procesem, który – paradoksalnie – rozpoczęty został w momencie odzyskania przez nasze społeczeństwo wolności i praw obywatelskich. Dzisiaj nie wystarczy przerwanie tego procesu – trzeba naprawić popełniony błąd. Wymaga tego szczególnie znaczenie polskiej kultury w historii narodu i państwa, jej wysoka pozycja w świecie współczesnym, jej uniwersalne, ponadczasowe wartości. Wymaga tego również nowa misja uczelni.

Nowa misja stawia przed uczelniami zadanie dokonania syntezy: historyczny dorobek – czyli cele poznawcze i dydaktyczne – należy połączyć ze współodpowiedzialnością za własne otoczenie, za jego wszechstronny rozwój. Jeżeli uczelnie rzeczywiście mają spełnić tę drugą część zadania, to udział kultury jest absolutnie niezbędny, bowiem wszelka ludzka aktywność jest ujęta w formy kultury, a spełnienie planów i marzeń zbiorowości jest zawisłe od powstania przestrzeni wspólnoty, właśnie przez kulturę tworzonej. Nazywając rzecz najprościej – kultura jest podstawą więzi społecznych. To dlatego państwo powołuje wyspecjalizowany organ zwany ministerstwem kultury (nie przypadkiem po raz pierwszy pojawiło się ono w kraju mającym kłopoty z konsolidacją wielonarodowościowej struktury), zaś w każdej formie organizacji społecznej kultura musi mieć miejsce własne i znaczące.

Nasze szkolnictwo wyższe z jego dzisiejszym „wyposażeniem kulturalnym” nie będzie w stanie wypełnić zadania wynikającego z nowej misji. Kultura w życiu naszych uczelni stała się zjawiskiem efemerycznym, niszowym. Najczęściej sprowadza się do powielania wzorców popkultury. Nie jest traktowana autonomicznie, nie jest wartością samą w sobie, jej obecność to głównie udział w standardowej rozrywce. Od czasu do czasu pojawiają się próby upowszechnieniowe (spotkania z artystami, wystawy). To ważne i cenne, ale wysoce niewystarczające. Trzeba tu przypomnieć, że uczestnictwo w kulturze odbywa się na dwóch drogach: przez kontakt z jej wytworami (sytuacja odbiorcy), bądź ich tworzenie (sytuacja kreatora). Odpowiednio do tej dwoistości, instytucja (zatem i uczelnia) może upowszechniać, jednak powinna również zapewnić warunki do tego, co Jerzy Grotowski nazywał kulturą czynną – wypełniania życia własną kreacją. Kształcimy jednak osobę, nie zbiorowość, a siła jednostki wyraża się poprzez jej ekspresję twórczą. Pora w tym miejscu oznajmić wyraźnie: kultura uczelni to kultura studentów. Pedagodzy mogą tworzyć klimat, „świecić przykładem”, wspierać decyzjami (oni wszak stanowią władzę). Młodzi są zdolni do dążenia ku nowemu i jeszcze nie nazwanemu, poszukiwania nieodkrytych dróg, zatem i nowych form ekspresji. Oni i tylko oni „niosą” kulturę w swoim środowisku, bo musi ona

być emanacją jego poglądów, gustów, zainteresowań. A potem – już jako absolwenci – przenoszą do swoich nowych środowisk, do społeczności lokalnych. Jedynie takie rozumienie sprawy może pobudzić wyobraźnię, zachęcić do śmiałej wizji. Pozwoli uwierzyć w promieniowanie (nie tylko upowszechnianie) młodej kultury.

Czy to jest w ogóle możliwe? Z taką sytuacją, z taką wizją misji szkolnictwa mieliśmy do czynienia (choć wtedy nie nazywano tego „misją”). To ważne doświadczenie, nie wolno o nim zapomnieć. Doświadczenie kultury studenckiej w Polsce, obejmujące kilka dekad, w przeszłości wcale nie zamierzanej. Narodziła się w latach politycznej „odwilży” i polskiego Października (1954 – 1955), jej wszechstronny rozwój trwał do roku 1981. Była zjawiskiem wyjątkowym w naszych dziejach. Wyjątkowym również w ówczesnej kulturze europejskiej. Kreatywność i otwartość – to główne jej cechy. Kreatywność, czyli oryginalność, szukanie własnego języka wypowiedzi w sztuce oraz szeroko rozumianej aktywności społecznej i kulturalnej. Otwartość to czerpanie z różnych źródeł – zarówno z tradycji kultury ojczystej jak ze światowych odkryć, prób, eksperymentów. Uczestnictwo nie kończyło się wraz z uzyskaniem dyplomu, trwało przez następne lata, często dziesięciolecia. Rodziła się jako studencka, stała się kulturą młodej polskiej inteligencji, która swoją aktywność społeczną i zawodową, swoje plany i marzenia wyrażała poprzez udział w aktach kreacji i szeroko rozumianej aktywności kulturalnej. Proces zamierania zaczął się ze stanem wojennym, kres nastąpił po transformacji ustrojowej, ale ślady oddziaływania łatwo odnaleźć jeszcze dzisiaj – głównie w sferze postaw i za sprawą dzieł twórców ukształtowanych w tamtych pokoleniach.

Istotę takiej kreatywnej aktywności uchwycił jeden z najważniejszych reformatorów teatru minionego wieku. Wedle Eugenio Barby teatr – co rozumieć należy jako synonim sztuki - służy ustanowieniu zespołu, który w procesie wspólnej pracy tworzy własną kulturę grupy, środowiska, by iść z nią do innych środowisk. Kultura jest zatem medium, środkiem społecznego kontaktu. Oraz – to bardzo ważne – wymiany. Bo tu nie chodzi o upowszechnianie, popularyzację, lecz o dwukierunkową aktywność: „dawanie”, ale i czerpanie z otaczającej rzeczywistości. W Stanach Zjednoczonych w latach 70. istniało około 3,5 tysiąca teatrów uniwersyteckich, powoływanych do życia przez uczelnie i przez nie finansowanych. Nie tylko dla zaspokojenia artystycznych ambicji studentów. Przede wszystkim dla lepszego przygotowania absolwentów do wejścia w życie zawodowe i społeczne.

Pamięć o minionym służy tu pokazaniu, że można i że nie ma czasu tak złego, by uniemożliwić rodzenie się i spełnianie twórczych aspiracji młodego pokolenia. Tamtego doświadczenia nie można dziś powtórzyć. Potrzebna jest nowa wizja. Trzeba zacząć od tworzenia przestrzeni sprzyjającej kulturze, przyjaznej dla jej uczestników. Uczelnie –

skupiska młodej inteligencji – są w szczególny sposób predestynowane i zobowiązane do wykonania tego zadania. Konieczne jest s y s t e m o w e zagwarantowanie możliwości. Wolno powiedzieć: ku obopólnemu pożytkowi, dla obopólnej potrzeby. Uczelnia wypełni zadanie służebności społecznej, jeśli otworzy się na kulturę w jej pełnym wymiarze. Kultura autentyczna, a więc wysoka, pełna, nie ma szans na odbudowę i trwanie, jeżeli nie zawrze sojuszu z młodą inteligencją. Tu nie ma strony mocniejszej i słabszej, tu są partnerzy, którzy działać razem. W imię wspólnych, najwyższych wartości.

z wyrazami szacunku,

Janusz Kul

Do wiadomości:

Przewodniczący KRASP – Prof. zw. dr hab. Wiesław Banys

Prof. nadzw. dr hab. Andrzej Szewc

Mikołów 24 lipca 2013 r.

UWAGI DO PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY PRAWO O SZKOLNICTWIE WYŻSZYM (PSW)

I. Uwagi wstępne

Uwagi poniższe dotyczą zmian proponowanych w art.86 – 86h PSW. Odnoszą się jednak również do zmian proponowanych w ustawie o PAN oraz w ustawie o instytutach naukowych.

II. Uwagi ogólne

1. Proponowane zmiany zasad organizacji i funkcjonowania spraw własności intelektualnej w szkolnictwie wyższym należą do tego celu nowelizacji, który w uzasadnieniu projektu noweli określono jako „doprecyzowanie niektórych rozwiązań w oparciu o doświadczenia z wdrażania nowelizacji ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym” (s.1 uzasadnienia). Mówiąc wprost – chodzi o doświadczenia ze stosowaniem art.86 PSW. Niestety, w uzasadnieniu nie omówiono tych doświadczeń. W szczególności nie wskazano na czym konkretnie polegały ich – wymagające poprawy – usterki i mankamenty, Ograniczono się (s.2) do ogólnej konstatacji, iż „jedną z bolączek polskiej gospodarki jest niezadowalający poziom wykorzystania w praktyce przez przedsiębiorstwa wyników badań naukowych, skutkiem czego jest niska innowacyjność polskich przedsiębiorstw”. Twierdzenie to powtarzane od lat, jest tak oczywiste, że aż banalne. Autorzy projektu nie odnieśli się jednak do przyczyn tego stanu rzeczy, nie wskazali barier i trudności związanych z transferem technologii z nauki do przemysłu. A przecież te też są dobrze znane. To bariery świadomości i wiedzy, bariera finansowa, mała innowacyjność polskiej nauki oraz złożoność procesów wdrażania innowacji w przedsiębiorstwach [zob. bliżej A. Szewc i inni, *Umowy jako prawne narzędzie transferu innowacji*, wyd. II zaktualizowane, PARP, Warszawa 2011, s.49 i nast. oraz A. Sosnowska i inni, *Jak wdrażać innowacje technologiczne w firmie*, PARP, Warszawa 2005, *passim*). Niebagatelne znaczenie ma

też mała znajomość sztuki zawierania umów o obrót prawami własności intelektualnej [zob. *Negocjacje w transferze technologii. Podręcznik szkoleniowy*. UNIDO – PARP, Warszawa 2004]. A dopiero w oparciu o znajomość i uwzględnienie tych realiów można poszukiwać skutecznego remedium na poprawę efektywności innowacyjnej polskiej nauki i polskiej gospodarki.

2. Projekt noweli jest – oględnie mówiąc – siermiężny. Nie znalazły w nim odbicia tak istotne zjawiska i trendy związane ze znaczeniem własności intelektualnej we współczesnej gospodarce, jak tworzenie stref ekonomicznych oraz tzw. klastrów, inteligentna specjalizacja regionów, parki technologiczne, czy organizacja i funkcjonowanie zasobów patentowych. A przecież w tym zakresie szkoły wyższe oraz instytuty naukowe mogłyby odegrać ważną i niezwykle pożyteczną społecznie i gospodarczo rolę.
3. Wybrane rozwiązanie poraża anachronizmem i naiwnością. Wprawdzie tzw. zasada twórczości jest jedną z podstawowych zasad unormowania zagadnień własności dóbr intelektualnych w polskim prawie własności przemysłowej i w prawie autorskim (zob. odpowiednio art.8 PWP i art.8 pr. aut.), tyle tylko że realne znaczenie tej zasady, w wersji przyjętej w II połowie XVIII wieku, zaczęło tracić realne znaczenie na początku XX stulecia [zob. A. Szewc, *Twórczość pracownicza, cz. I, Pracownicze projekty wynalazcze i utwory pracownicze*, s. 1 -3, Urząd Patentowy, Warszawa 2013). Obecnie faktyczne znaczenie mają te instytucje i zasady, które zapewniają prawa do eksploatacji dóbr intelektualnych przedsiębiorcom: instytucja utworów i wynalazków pracowniczych, instytucja ustawowych licencji na korzystanie z tych dóbr przez przedsiębiorców organizujących i finansujących prace badawcze i rozwojowe itp. To samo odnosi się do dóbr intelektualnych *powstających w obszarze nauko*. Zawarta w projekcie noweli prób „reanimacji” zasady twórczości w jej pierwotnej wersji cofa nasze prawo własności intelektualnej o ponad 100 lat. I niczego nie zmienia tutaj powołanie się w uzasadnieniu (s.21) na to, że „Pozostawienie majątkowych praw własności intelektualnej pracownikom uczelni jak twórcom obowiązuje w kilku państwach”. Standardy prawne obowiązujące współcześnie w pozostałych państwach, a zwłaszcza w krajach wysoko rozwiniętych są inne – zob. S.Fernandez de Cordoba, *Derecho de patentes e investigación científica*, Valencia 1996, s.158 i nast.
4. Z kolei jego naiwność polega na niczym nieuzasadnionym przekonaniu, że ze wspomnianymi wyżej barierami transferu technologii, z którymi nie potrafią się uporać specjalnie w tym celu powoływane struktury organizacyjne (jak CTT i spółki celowe)

poradzą sobie pełni werwy i entuzjazmu zapaleńcy, motywowani wizją gratyfikacji finansowych, czyli twórcy tych dóbr. Notabene, przerzucenie zadań związanych z transferem *technologii na twórców innowacji stawia pod znakiem zapytania celowość tworzenia, utrzymywania i funkcjonowania tych struktur.*

5. Takie podejście nie liczy się też z psychologicznymi odczuciami i społecznymi uwarunkowaniami pracy naukowców. Trzeba mieć na uwadze, że pracownicy szkół wyższych mają też obowiązki dydaktyczne i że obejmują ich surowe rygory dotyczące ich karier naukowych (doktoraty, habilitacje). Obciążenie ich dodatkowo zadaniami w zakresie transferu technologii może okazać się ponad ich siły, zwłaszcza że nie można wykluczyć, iż – podobnie jak w przypadku zdobywania grantów – osiągnięcia w zakresie transferu innowacji staną się wkrótce podstaw ocen okresowych i determinantą kariery zawodowej pracowników naukowych. Trzeba też mieć na względzie, że daleko nie wszyscy ludzie nauki mają talent i zamiłowanie do takich działań. W tym kontekście trudno zrozumieć źródła optymizmu autorów projektu noweli oraz ich wiary w to, że „projektowana ustawa, poprzez zagwarantowanie naukowcom praw własności intelektualnej, wprowadza znaczący impuls do aktywnych działań w zakresie komercjalizacji wyników prowadzonych badań” (s.2). Przeciwnie, należy się obawiać, że – po pierwsze, wysiłek jaki trzeba będzie włożyć w te działania będzie odciążał pracowników szkół wyższych od pracy naukowej, co odbije się na liczbie i jakości wyników ich pracy naukowej, a po drugie, że – obniżając psychiczny komfort pracy naukowej – sprawi, iż najzdolniejsi i najbardziej przedsiębiorczy naukowcy oraz utalentowani i przedsiębiorczy absolwenci odejdą do innych zakładów pracy albo podejmą działalność na własną rękę. Innymi słowy, grozi to negatywną selekcją kandydatów do pracy w szkolnictwie wyższym.
6. W planowanej reformie można też dostrzec wewnętrzną sprzeczność. Z jednej strony zmierza się bowiem - poprzez „uwłaszczenie naukowców”, czyli przyznanie im praw do wytworzonej przez nich własności intelektualnej - do pozbawienia tych praw szkół wyższych, z drugiej natomiast w sposób kuriozalny chce się chronić interesy szkół poprzez przyznanie im (w razie komercjalizacji tej własności przez naukowców) takich prerogatyw jak prawo pierwokupu czy prawo pierwszeństwa do nabycia tych wyników (art.86f), przy czym prawa te uczelnie będą mogły wykonywać nie tylko w czasie trwania stosunków pracy albo studiów, w ramach których doszło do stworzenia tej własności, ale także przez niczym nieograniczony czas po ich ustaniu. Przypomnieć więc warto, że próby tego rodzaju interpretacji i stosowania przepisów PWP spotkały

- się ze zdecydowaną dezaprobatą orzecznictwa (zob. wyrok SN z 8.3. 2010 r., II PK 260/09, OSNP 2011, nr 17, poz. 226; LEX nr 590229).
7. Proponowana nowelizacja nie dotyczy jedynie szkolnictwa wyższego. Objęto nią również sprawy własności intelektualnej w innych placówkach naukowych: w instytutach naukowych oraz w PAN (zob. odpowiednio art.7 i art.8 projektowanej ustawy). Ma dotyczyć jednak tylko dóbr intelektualnych powstałych po wejściu noweli w życie (art.22 projektu noweli). Dotychczasowe zasoby dóbr intelektualnych szkół wyższych, PAN oraz instytutów badawczych nadal pozostaną więc własnością tych instytucji. Projekt noweli nie zawiera żadnego zalecenia, aby za pomocą ogólnodostępnych środków prawnych (zwłaszcza umów z pracownikami-twórcami tych dóbr) przestawiać ich status prawny na nowe zasady.
 8. Proponowana nowela ustanawia w obszarze nauki system tworzenia, ochrony i komercjalizacji dóbr intelektualnych oparty na zasadach szczególnych. Czyni więc z tego obszaru swoistą enklawę. Mając jednak na względzie rozwiązanie, które autorzy projektu chcą wdrożyć, trzeba stwierdzić, że nie będzie to enklawa nowoczesnej działalności innowacyjnej, lecz skansen legislacyjny. Kierunek właściwego unormowania prawnego tych spraw powinien być odwrotny – uczelnie wyższe i pozostałe placówki naukowo – badawcze należy uwolnić od gorsetu, jaki im wyszykowano w przepisach o szkolnictwie wyższym, PAN oraz instytutach badawczych i pozostawić prawdziwą, a nie deklarowaną swobodę działania. Trzeba odejść od fetyszyzmu prawniczego i wiary w to, że rzeczywistość można zaklinać normami prawnymi, i doskonalić pozaprawne warunki i mechanizmy stymulowania innowacyjności nauki i gospodarki. Dotyczy to zwłaszcza finansowania prac badawczo-rozwojowych i wdrożeniowych, ułatwień organizacyjnych skłaniających do głębszego i trwalszego wiązania się placówek naukowych z przedsiębiorcami (i *vice versa*) i wdrażania nowoczesności itp. Wiele takich rozwiązań w naszym systemie prawnym jest. Trzeba tylko przyjrzeć się ich funkcjonowaniu, zadbać o ich spójność i doskonalić je korzystając ze sprawdzonych w praktyce mechanizmów benchmarkingu i foresightu.
 9. Materia noweli silnie zazębia się z obowiązującymi regulacjami, w szczególności z ustawą – Prawo własności przemysłowej oraz ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Nowela wprowadza inne zasady w kwestiach dotyczących praw pracodawców do wynalazków pracowniczych (art.11 ust.3 PWP), wynagradzania twórców (art.22 i 23 PWP, art.17 i inne pr.aut.), czy praw uczelni wyższych do utworów studenckich (art.15a pr.aut.). Te odmienności powinny być w wymienionych ustawach

zaznaczone. W przeciwnym razie będzie dochodzić do kolizji norm prawnych. Przykładowo: w powołanym art.11 ust.3 PWP należałoby przewidzieć, iż statuowana tam zasada prawa pracodawcy do pracowniczego projektu wynalazczego zostaje wyłączona nie tylko wtedy, gdy strony postanowią inaczej, ale również wtedy, gdy przepisy odrębne stanowią inaczej. W braku takiej modyfikacji (a proponowana nowela nie przewiduje żadnych zmian ani w PWP, ani w prawie autorskim) powstanie sytuacja, w której wedle PWP wynalazek pracowniczy (przy założeniu, że umowa stron nie zawiera w tym względzie odmiennych postanowień) będzie należał do pracodawcy (tutaj – do uczelni), a wedle art.86d ust.1 znowelizowanego PSW – do pracownika naukowego lub naukowo-dydaktycznego. Raczej porzucić trzeba przy tym nadzieję, że kolizje te można będzie łatwo rozwiązać na zasadzie *lex specialis derogat legi generali*, bo spór o to, które przepisy są tutaj przepisami szczególnymi, a które ogólnymi może być w wielu wypadkach trudnym, a czasami wręcz niemożliwym do rozwiązania. Wyjaśnienia wymaga także zasadność wprowadzania szczególnych zasad tylko dwóch kategorii pracowników uczelni (naukowych i naukowo-dydaktycznych), pomijając ewentualnych innych pracowników, którzy w ramach swych obowiązków pracowniczych mogą tworzyć dobra intelektualne określone w przedmiotowych projektowanych przepisach.

10. Nowelizacja ma zwiększać swobodę działania placówek naukowych w zakresie ochrony i komercjalizacji praw własności intelektualnej. Lektura projektu noweli prowadzi do odmiennych wniosków. Wykluczono – nie wiadomo dlaczego -możliwość tworzenia akademickich inkubatorów wynalazczości w formie fundacji (zmiana art.86 ust.3 pkt 2 PSW), zakres działania CTT ograniczono do tzw. komercjalizacji bezpośredniej (nowe brzmienie art.86 ust.4 PSW), a zakres działalności spółek celowych do tzw. komercjalizacji pośredniej. Nie zrobiono jednak tego konsekwentnie, ponieważ uczelnia może powierzyć takiej spółce zarząd prawami własności intelektualnej także w zakresie komercjalizacji bezpośredniej (nowe brzmienie art.86 ust.2 PSW). Wobec powyższego sens rozróżniania komercjalizacji bezpośredniej i pośredniej oraz wiązania pierwszej z nich z CTT, a drugiej ze spółkami celowymi, przestaje być jasny. Powstaje też pytanie, jak to wszystko ma się do swobody działalności gospodarczej, gwarantowanej przez konstytucję i ustawę o
11. Nowela budzi też wątpliwości co do zgodności proponowanych rozwiązań z zasadami współżycia społecznego. Jaka jest np. aksjologiczna podstawa partycypowania przez uczelnię w dochodach z komercjalizacji dokonywanej przez twórcę, zwłaszcza gdy jest

nim student lub doktorant uczelni, i to jeszcze w wysokości określonej jednostronnie przez uczelnię w regulaminie, o którym mowa w znowelizowanym przepisie art.86c pkt 2? Jak ma się do zasad słuszności fakt, że uczelnia – nie podejmując żadnego wysiłku organizacyjnego ani finansowego ma partycypować i to w wysokim stopniu (od 10% do 25%) w komercjalizacji projektów, które *ex lege* stanowią cudzą własność intelektualną. Jest przy tym wątpliwe, czy dokument wewnętrzny, jakim jest regulamin, o którym mowa w art.86c PSW, może być skuteczną podstawą obowiązków określonych w nowo dodanym pkt 5 art.86c PSW, zwłaszcza w sytuacji, gdy twórca odejdzie z uczelni (rozwiąże stosunek pracy, skończy studia itp.).

12. Jak pogodzić fakt, że twórcom dóbr intelektualnych stworzonych w wyniku wykonywania **obowiązków ze stosunku pracy** przysługują prawa do tych dóbr (proponowany przepis art.86d ust.1 PSW), a **studentom i doktorantom**, którzy stworzyli takie dobra w wyniku badań naukowych lub prac rozwojowych prawa takie nie przysługują (proponowany przepis art.86d ust.3), i to bez żadnego zastrzeżenia typu, że chodzi o badania lub prace organizowane i finansowane przez uczelnię lub wyłączenia stosowania tego przepisu w przypadkach, w których umowa pomiędzy uczelnią a studentem lub doktorantem stanowi inaczej. Generalnie odnosi się wrażenie, że proponowana nowelizacja, w porównaniu z umiarkowanym w tym względzie art.15a pr. aut., przyznaje uczelniom zbyt daleko idące uprawnienia i przywileje w stosunku do osiągnięć twórczych studentów i doktorantów. W odniesieniu do tych ostatnich zauważyć należy, iż autorzy projektu noweli nie wprowadzają dystynkcji pomiędzy tymi doktorantami, którzy są słuchaczami studiów doktoranckich prowadzonych przez uczelnię a tymi, którzy w uczelni realizują tylko sam przewód doktorski. Zastosowanie do nich proponowanego przepisu art.86d ust.3 PSW zdaje się być szczególnym naruszeniem zasad słuszności i przyzwoitości. Zupełnie wystarczające i możliwe do zaakceptowania z punktu widzenia zasad słuszności byłoby przyznanie uczelniom w tym zakresie prawa korzystania z tych osiągnięć – bez odrębnego wynagrodzenia - „w celach dydaktycznych lub prowadzenia badań”, przewidziane w proponowanym brzmieniu art.86b PSW.

III. Uwagi szczegółowe

1. W ust.4 dodanym w art.86d PSW określono tryb przekazywania uczelni przez pracowników, studentów i doktorantów, informacji określonych w tym przepisie. Jeśli chodzi o utwory, informacje te ograniczono do „utworów powstałych w związku

z wymienionymi tam dobrami intelektualnymi” – wynalazkiem, wzorem użytkowym etc. pomijając fakt, że nie jest jasne, o jakie utwory tutaj chodzi, zauważyć trzeba, iż obowiązki ustanowione w tym przepisie nie odnoszą się do wszelkich innych utworów stworzonych przez pracowników, studentów i doktorantów szkół wyższych. Powstaje pytanie czy ograniczenie to jest celowe, czy stanowi wynik przeoczenia autorów projektu noweli.

2. Żaden przepis proponowanej noweli nie statuuje zasady uwłaszczenia studentów i doktorantów na dobrach intelektualnych stanowiących wynik ich badań naukowych lub prac rozwojowych. Wadliwe z punktu widzenia techniczno-legislacyjnego, a w każdym razie niespotykane w dotychczasowej praktyce ustawodawczej, jest zatem wprowadzenie w art.86d ust.3 **wyjątku od nieistniejącej zasady**.
3. W projektowanych art. 86e, 86f nie jest jasny zakres regulacji – czy przepisy te dotyczą dóbr intelektualnych stworzonych w ramach wykonywania obowiązków wynikających ze stosunku pracy, ewentualnie w ramach realizacji obowiązków studenckich (studenta czy doktoranta), czy – jak to wynika z literalnego brzmienia przepisów – wszelkie dobra intelektualne stanowiące wynik badań naukowych i prac rozwojowych pracowników naukowych, naukowo-dydaktycznych, studentów i doktorantów objęte są określonymi w ww. artykułach skutkami.

IV. Konkluzja

Proponowana reforma zasad ochrony własności intelektualnej w obszarze nauki nie przyniesie oczekiwanych efektów – nie poprawi stopnia innowacyjności polskiej nauki ani polskiej gospodarki, nie usunie przeszkód transferu innowacji z nauki do gospodarki. Może natomiast wyrządzić poważne szkody. Jej podstawowymi wadami są: wyłączenie ochrony własności intelektualnej w obszarze nauki spod ogólnych zasad ochrony ustanowionej przez PWP i pr. aut. oraz koncepcja tzw. uwłaszczenia twórców dóbr intelektualnych na tych dobrach. Z tego względu nie należy jej wprowadzać przynajmniej w zakresie objętym przez proponowane przepisy art.86d – 86h PSW i odpowiadającym im przepisów w ustawie o PAN oraz w ustawie o instytutach badawczych.

Andrzej Szewc

Załącznik nr 2
do Stanowiska KRASP
dot. projektu ustawy nowelizującej
z 16 lipca 2013 r.

Prof. zw. dr hab. Jerzy Malec
Rektor Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym oraz o zmianie niektórych innych ustaw (projekt MNiSW z dnia 16 lipca 2013 r.)

1. Definicja profilu kształcenia jako „modułów zajęć” (art. 2 ust. 1 pkt 18ea i 18 eb PSW) jest nieprecyzyjna i myląca, gdyż sugeruje, że charakterystyka studiów jako studiów o profilu praktycznym lub studiów o profilu ogólnoakademickim odnosi się do wybranych modułów kształcenia (czyli do wydzielonej, stosunkowo niewielkiej części programu studiów), a nie do całościowo postrzeganego programu kształcenia (programu studiów).
2. Wymóg, aby „zajęcia praktyczne kształtujące kompetencje społeczne i umiejętności praktyczne” stanowiły ponad połowę programu studiów o profilu praktycznym (art. 2 ust. 1 pkt 18ae PSW) jest zbyt daleko idący, szczególnie w kontekście przymusu prowadzenia studiów o profilu praktycznym przez jednostki nie posiadające uprawnień doktorskich.
Należy ponadto zwrócić uwagę na wątpliwości interpretacyjne, jakie budzi projektowana definicja. Nie wiadomo w szczególności, jak mierzyć wymaganą „większą połowę” programu studiów obejmującą zajęcia praktyczne - efektami, modułami, godzinami, punktami ECTS? Również samo pojęcie „zajęć praktycznych” wymagałoby wyjaśnienia. Czy „zajęcia praktyczne” charakteryzujące profil praktyczny, to potocznie rozumiane praktyki i zajęcia praktyczne, czy też (co zdaje się sugerować projekt ustawy) każde zajęcia ukierunkowane (choćby częściowo) na kształtowanie „kompetencji i umiejętności praktycznych”? Ta kwestia wymaga jednoznacznego wyjaśnienia. Nie trzeba przy tym szczególnej przenikliwości, żeby zrozumieć, że w przypadku rygorystycznego rozumienia „zajęć praktycznych” ogromna większość uczelni zawodowych nie będzie w stanie spełnić omawianych wymagań i to niezależnie od zastrzeżeń przedstawionych w dalszej części opinii. Może to prowadzić do nadużyć.
3. Próba narzucenia podstawowym jednostkom organizacyjnym uczelni nie posiadającym uprawnień do nadawania stopni naukowych obowiązku prowadzenia studiów w profilu praktycznym (art. 11 ust. 3a PSW) stanowi niedopuszczalny zamach na autonomię programową uczelni. Niedopuszczalne jest zwłaszcza to, że obowiązkowe uprofilowanie praktyczne miałyby dotyczyć nie tylko nowo uruchamianych kierunków, ale także studiów, które są już prowadzone w profilu akademickim i to nawet wówczas, gdy uzyskują one pozytywną ocenę Polskiej Komisji Akredytacyjnej (sic!).

Za wręcz kuriozalne należy uznać, że jednostka nie posiadająca uprawnień doktorskich, która uzyska w przyszłości pozytywną ocenę PKA w profilu praktycznym w nagrodę (!) będzie mogła prowadzić studia o profilu akademickim, ale jeśli ta sama jednostka uzyska pozytywną ocenę PKA na studiach o profilu ogólnoakademickim, to po wejściu w życie nowych przepisów będzie musiała zaprzestać kształcenia w tym profilu na rzecz profilu praktycznego (sic!).

Powyższe rozwiązania urągają nie tylko zasadom polityki prawa, ale i zwykłemu rozsądkowi. Jak bowiem ministerstwo wyobraża sobie prowadzenie studiów o profilu praktycznym na kierunkach takich, jak filozofia, historia, czy matematyka - szczególnie w kontekście wymaganej większości w programie studiów zajęć praktycznych?!

Wbrew temu, co głosi uzasadnienie projektu profil praktyczny usiłuje się narzucać nie tylko uczelniom zawodowym, ale również akademickim (w odniesieniu do jednostek nie posiadających uprawnień do nadawania stopni naukowych, czyli na przykład wszystkich nowo tworzonych). Nowe przepisy będą mogły być jednak przez nie obchodzone w drodze łączenia jednostek nie posiadających uprawnień do nadawania stopni naukowych z jednostkami, które takie uprawnienia posiadają. W konsekwencji nie dorobek naukowy, potencjał i posiadane przez jednostkę zasoby kadrowe, ale formalna przynależność do uczelni akademickiej, bądź zawodowej będzie przesądzać o realnych możliwościach prowadzenia studiów o profilu ogólnoakademickim. Ubocznym zaś skutkiem iście rewolucyjnych pomysłów będzie natomiast psucie struktury organizacyjnej wielu uczelni akademickich.

W odniesieniu do art. 11 ust. 3a pkt 2 lit. b PSW należy podkreślić, że podwyższone wymogi kadrowe dla prowadzenia studiów o profilu ogólnoakademickim, jakie usiłuje się stawiać jednostkom organizacyjnym nie posiadającym uprawnień doktorskich naruszają konstytucyjne standardy stanowienia prawa, a zwłaszcza art. 2, art. 31 ust. 3 i art. 70 ust. 5 Konstytucji RP.

Paradoksem jest wreszcie to, że (wbrew temu co twierdzi się w uzasadnieniu projektu) uczelnie zawodowe o uprawnieniach magisterskich, które nie będą mogły od 1 stycznia 2014 r. uruchomić studiów o profilu ogólnoakademickim, będą miały nadal obowiązek prowadzenia badań naukowych (art. 13 PSW). To samo odnosi się zresztą do jednostek, które przynależą do uczelni akademickich, ale same nie posiadają uprawnień do nadawania stopni naukowych.

4. Proponowane brzmienie art. 11b ust. 2 PSW jest zbyt restrykcyjne. Spowoduje ono bowiem, że nawet krótkotrwałe i niezawinione przez uczelnię zdekompletowane minimum kadrowe będzie skutkowało obligatoryjnym cofnięciem albo zawieszeniem uprawnień do prowadzenia studiów z wszystkimi tego negatywnymi konsekwencjami dla uczelni.
5. Art. 11b ust. 3 PSW w oczywisty i rażący sposób narusza szereg przepisów Konstytucji, a to art. 2, art. 7, art. 45 i art. 70. Jego odpowiednik w obecnej ustawie został już zaskarżony do Trybunału Konstytucyjnego (sprawa o sygnaturze SK 61/12) i choć Trybunał z przyczyn formalnych odmówił rozpoznania kluczowych dla sprawy zarzutów (skarga powszechna została złożona bez uprzedniego wyczerpania drogi sądowej), to

zawarta w skardze argumentacja powinna stanowić poważne ostrzeżenie dla władzy ustawodawczej.

6. Nasuwają się pewne wątpliwości, czy w świetle daleko posuniętego dyskrejonalnego władztwa PKA, skutki negatywnej oceny kształcenia na jednym z prowadzonych kierunków studiów przewidziane w art. 11c ust. 9 i 10 PSW nie idą za daleko.
7. Wprowadzenie w art. 37 ust. 3 PSW sankcji w postaci obligatoryjnego cofnięcia przez ministra pozwolenia na utworzenie uczelni niepublicznej w przypadku każdego (nawet najbardziej błahego i jednorazowego) przypadku naruszenia przez uczelnię niepubliczną lub jej założyciela przepisów ustawy, statutu, pozwolenia na utworzenie uczelni niepublicznej, a także nie zrealizowania zaleceń lub wniosków pokontrolnych (nawet, gdyby zostały wydane niezgodnie z prawem) urąga zasadom racjonalnego stanowienia i prawa i stanowi zaprzeczenie wolności tworzenia i działania niepublicznych szkół wyższych, gwarantowanej w Konstytucji RP i ratyfikowanych przez Polskę konwencjach międzynarodowych (EKPCiPW, MPPOiP). Dla każdego postronnego obserwatora jest przy tym oczywiste, że w projektowanym przepisie nie chodzi bynajmniej o jego rygorystyczne stosowanie, tylko o wolną rękę w likwidacji przez władzę publiczną każdej niewygodnej dla tej władzy uczelni niepublicznej.
8. Wyłączenie stosowania Kodeksu postępowania administracyjnego do spraw wymienionych w art. 38 ust. 7 PSW jest zbędne, gdyż przepisy K.p.a. i tak nie znajdowałyby tu zastosowania.
9. Pewne obawy budzi poddanie ocenie PKA (w ramach oceny instytucjonalnej) prowadzonych przez uczelnie studiów podyplomowych, gdyż brak jest zobiektywizowanych, wynikających z przepisów prawa, kryteriów takiej oceny (art. 48a ust. 4).
10. Przepis art. 49 ust. 8 PSW powinien jednoznacznie wskazywać, że chodzi w nim o ostateczne uchwały PKA w sprawach oceny programowej i instytucjonalnej.
11. Wymóg, aby do zespołu odwoławczego PKA wchodził przedstawiciel każdego obszaru kształcenia (art. 50 ust. 6 PSW) wydaje się bezzasadny. Wydaje się natomiast, że do takiego zespołu powinny wchodzić obligatoryjnie i według ustalonego z góry klucza:
 - 1) osoby z wyższym wykształceniem prawniczym,
 - 2) osoby zasiadające w PKA przez więcej niż jedną kadencję, oraz
 - 3) przedstawiciele właściwego merytorycznie zespołu.
12. Stosowanie przepisów art. 86a do 86h ustawy, szczególnie w zakresie w jakim regulują one kwestie związane z komercjalizacją wyników badań naukowych i wykorzystaniem infrastruktury badawczej uczelni, powinno być ograniczone do uniwersytetów badawczych. W obecnym i projektowanym kształcie ustawa - Prawo o szkolnictwie wyższym nakazuje bowiem szczegółowo regulować kwestie związane z komercjalizacją wyników badań nawet tym uczelniom, które badań naukowych nie prowadzą i zgodnie z ustawą nie mają takiego obowiązku (sic!). To samo odnosi się do uczelni, które co prawda badania naukowe prowadzą, ale są to przede wszystkim badania podstawowe lub badania, które z innych względów nie nadają się do komercjalizacji.

Należałoby ponadto powiązać obowiązki, o których mowa w art. 86a-86h ze źródłami finansowania badań naukowych oraz poziomem tego finansowania. Absurdalnym jest bowiem, że takie same regulacje odnośnie wykorzystania infrastruktury badawczej oraz komercjalizacji wyników badań miałyby być wymagane od „okrętów flagowych” polskiej nauki oraz od uczelni, które nie mają aspiracji badawczych oraz takich, które badania co prawda prowadzą, ale badania te nie mają znaczenia komercyjnego lub też są jedynie symbolicznie dofinansowywane przez państwo.

13. Art. 94 ust. 5 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym przewiduje możliwość (nie obowiązek) dofinansowania z budżetu państwa niektórych zadań publicznych realizowanych przez uczelnie niepubliczne - w tym zwłaszcza dofinansowania do opłat za studia wnoszonych przez studentów studiów stacjonarnych w uczelniach niepublicznych. Nie jest kwestią przypadku, że propozycja jego uchylenia znalazła się w projekcie nowelizacji niedługo po tym, jak Rzecznik Praw Obywatelskich zaskarżył do Trybunału Konstytucyjnego fragment tego przepisu, który uzależnia możliwość starania się przez uczelnię niepubliczną o dofinansowanie od spełnienia warunków określonych w rozporządzeniu ministra do spraw szkolnictwa wyższego (chodzi oczywiście o słynne rozporządzenie - widmo z art. 95 ust. 1 ustawy, który również został zaskarżony przez Rzecznika).
14. Pomysł, aby uczelnie publikowały na swoich stronach internetowych informacje wyszczególnione w art. 99 ust. 6 PSW należy uznać za wysoce dyskusyjny. W odniesieniu do uczelni niepublicznych rodzi on ponadto poważne wątpliwości natury konstytucyjnej.
15. Uwagi dotyczące systemu POL-on:
 - (1) Zgodnie z art. 12 pkt 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych projekt nowelizacji ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym w części w jakiej odnosi się on do zakresu danych osobowych gromadzonych w systemie POL-on oraz zasad przetwarzania danych w tymże systemie powinien zostać przedłożony do zaopiniowania Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych. Z rozestanych przez MNiSW materiałów wynika jednak, że minister szkolnictwa wyższego nie dopełnił tego obowiązku. To naruszenie prawa ma niestety charakter powtarzalny, ponieważ również przy wprowadzaniu systemu POL-on do ustawy pominięto Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.
 - (2) Niejasne jest, dlaczego w art. 129a ust. 2 pkt 1 PSW znalazło się sformułowanie „lub pracownika niebędącego nauczycielem akademickim”. W systemie POL-on nie są gromadzone takie dane. Ich gromadzenie byłoby zresztą niecelowe, przez co samo w sobie naruszałoby krajowe i unijne standardy przetwarzania danych osobowych obywateli przez władzę publiczną.
 - (3) Art. 129a ust. 1 precyzyjnie określa zakres danych osobowych nauczycieli akademickich i pracowników naukowych przetwarzanych w systemie POL-on. Niezrozumiałe jest zatem upoważnienie dla ministra właściwego do spraw

szkolnictwa wyższego, aby określał te same (??) lub inne (!) dane w rozporządzeniu (art. 129a ust. 5 pkt 1 PSW). Ta sama uwaga odnosi się do art. 170e.

- (4) W systemie POL-on nie powinny być w ogóle gromadzone informacje o studentach, którzy studiują odpłatnie i nie pobierają świadczeń pomocy materialnej, a tym bardziej nie ma potrzeby zbierać informacji o sumie uzyskanych przez studenta punktów ECTS w rozbiciu na kierunku studiów (art. 170c ust. 2 pkt 7). Należy podkreślić, że chodzi o punkty ECTS uzyskiwane poza limitami, o których mowa w pkt 8, 9 i 11 powołanego przepisu. Zgodnie z ustawą treść tego przepisu powinna być skonsultowana z Generalnym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych.
- (5) Wymaga wyjaśnienia, w jakim celu Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego zamierza gromadzić w systemie POL-on informacje na temat słuchaczy studiów podyplomowych (art. 170d PSW). Zgodnie z ustawą treść tego przepisu powinna być skonsultowana z Generalnym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych.
- (6) Za niedopuszczalny należy uznać pomysł, aby uczelnie wstecz uzupełniały w systemie POL-on dane o studentach, słuchaczach studiów podyplomowych i doktorantach (art. 16 projektu ustawy nowelizującej). Gromadzenie danych w tym zakresie jest niczym nieuzasadnione, będzie stanowić nadmierne obciążenie dla uczelni i rażąco naruszy zasady przetwarzania przez władzę publiczną danych obywateli.

Sprawą systemu POL-on KRASP powinien bezwzględnie zainteresować zarówno Rzecznika Praw Obywatelskich, jak i Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Mamy tu bowiem do czynienia z szeregiem skandalicznych praktyk, jak np. gromadzenie danych niezgodnie z Konstytucją i ustawą o ochronie danych osobowych; niezgodny z ustawą o ochronie danych osobowych przebieg procesu legislacyjnego; brak jasnego celu, dla którego dane są gromadzone; niekonstytucyjne delegowanie na ministra możliwości dookreślenia zakresu przetwarzanych danych, które przecież są precyzyjnie określone w ustawie; nadmierna, nieusprawiedliwiona ingerencja w prywatność obywateli; korupcyjogenne mechanizmy administrowania systemem; rażąca nieadekwatność środków do założonych celów; brak rzetelnej informacji o rzeczywistych efektach wdrożenia systemu; bagatelizowanie kosztów, jakie ponoszą z tego tytułu uczelnie.

16. Proponowane brzmienie art. 132 ust. 5 PSW wydaje się pozostawać w kolizji z art. 132 ust. 2 zdanie 3 ustawy.
17. Zasady pobierania opłat za postępowanie związane z przyjęciem na studia oraz za wydanie dyplomu, świadectwa i innego dokumentu związanego z przyjęciem na studia określa minister w przepisach wykonawczych do ustawy. Nie ma więc sensu czynienie z nich obligatoryjnych składników pisemnej umowy o świadczenie nauki, o której mowa w art. 160a PSW. Szczególnie krytycznie należy ocenić ów pomysł w odniesieniu do opłaty za postępowanie rekrutacyjne. Konsekwencją obligatoryjnego określenia w/w opłaty w umowie o świadczenie nauki będzie bowiem to, że uczelnie nie będą miały prawa obciążać nią osób nie przyjętych na studia (sic!) oraz tych, które pomimo przyjęcia studiów nie podejmą.

Brak jest racjonalnych przesłanek, aby szczególną ochronę prawną studentów jako konsumentów rozciągać także na uczestników studiów podyplomowych i kursów dokształcających prowadzonych przez uczelnie (art. 160a ust. 1 w związku z art. 99 ust. 1 PSW). Pisemną formę umowy pod rygorem nieważności zastrzega się bowiem w przepisach dla tych umów prawa prywatnego, które rodzą najdalej idące skutki prawne dla stron. Dotyczy to również umów zawieranych z udziałem konsumentów. Ani czas trwania studiów podyplomowych (z reguły 1 rok), ani ich cena nie predestynuje tej formy kształcenia do zastrzegania formy pisemnej pod rygorem nieważności. Słuchaczami studiów podyplomowych są osoby z wyższym wykształceniem, a otwarty rynek usług edukacyjnych w tym obszarze wymusza na uczelniach autentyczną konkurencję, która skutkuje wysoką jakością świadczonych usług, stabilizacją cen i niemal całkowitym wyeliminowaniem praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów (w tym także w postaci licznych albo ukrytych opłat dodatkowych). Nie ma więc żadnych obiektywnych podstaw do szczególnej ingerencji prawodawcy w tę sferę stosunków prawnych. Powyższe argumenty odnoszą się w całej rozciągłości do kursów dokształcających, które trwają jeszcze krócej niż studia podyplomowe, są jeszcze tańsze (forma pisemna pod rygorem nieważności i obowiązek publikowania stosowanych wzorców umownych przy krótkotrwałych umowach o wartości kilkuset, czy nawet kilkudziesięciu złotych!?) i w dodatku świadczą je obok uczelni liczne pomioty szkoleniowe, na które ustawodawca (słusznie) nie nakłada tak bezsensownych ograniczeń.

18. Należy bezwzględnie wykreślić z ustawy nowelizującej art. 9 i 10. Nowe regulacje dotyczące profilu praktycznego kształcenia nie powinny odnosić się do jednostek, które prowadzą obecnie studia w profilu ogólnoakademickim.
19. Art. 13 ustawy nowelizującej narusza zasadę nie działania prawa wstecz i jako taki jest sprzeczny z art. 2 Konstytucji.
20. Ogólnopolskie repozytorium prac dyplomowych może obejmować wyłącznie prace bronione po jego wdrożeniu. Pomysł, aby nałożyć na uczelnie obowiązek wprowadzenia do repozytorium prac dyplomowych za wiele lat wstecz jest po prostu nierealny.

Jerzy Malec

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich

ul. Krakowskie Przedmieście 26/28

00-927 Warszawa

tel.: 22 55 20 352

fax: 22 55 21 567

e-mail: biuro@krasp.org.pl

